skjöld

En resa
i familje-
vagn 1842

PRIS:

Häft. 5: 50

Inb. 7: —

EN RESA I FAMILJEVAGN ÅR 1842

MARIE-LOUISE AF FORSELLS DAGBOKSANTECKNINGAR

UTGIFNA AF

SYSTER HEIJKENSKJÖLD

ALBERT BONNIERS FÖRLAG
STOCKHOLM

EN RESA I FAMILJEVAGN ÅR 1842

Marie-Louise Forsell.

Efter original i pastell 1846 af Amanda Helander (Bergh).

Tillhör fru M. Tjerneld, Skattkärr.

EN RESA I FAMILJEVAGN ÅR 1842

MARIE-LOUISE FORSELLS DAGBOKSANTECKNINGAR

UTGIFNA

AF

SYSTER HEIJKENSKJÖLD

MED KARTA OCH 27 ILLUSTRATIONER

ANDRA UPPLAGAN

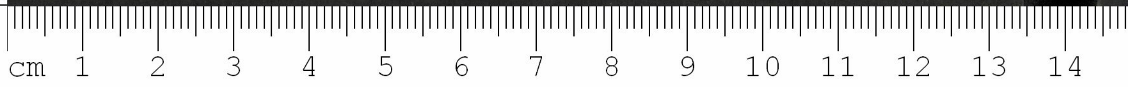
STOCKHOLM
ALBERT BONNIERS FÖRLAG

STOCKHOLM
ALB. BONNIERS BOKTRYCKERI 1914

INNEHÅLL.

ILLUSTRATIONER.

Helsidesbilder.

I texten.

FÖRORD.

Författarinnan till dessa reseanteckningar föddes i Stockholm den 3 maj 1823. Hennes barndom och första ungdom förflöt dels i föräldrahemmet i Stockholm, dels på bruksegendomen Yxe i närheten af Nora stad. Hon erhöll en för den tidens förhållanden mycket vårdad uppfostran. Efter att hafva åtnjutit undervisning i en ansedd flickpension i hufvudstaden, förkofrade hon sina kunskaper genom enskilda lektioner i franska, engelska och musik. År 1847 trädde hon i äktenskap med sedermera professorn vid Teknologiska Institutet, expeditionssekreteraren Berndt Otto Nycander. Hon afled i Stockholm den 5 december 1852 vid 29 års ålder.

Redan vid 16 år började Marie-Louise Forsell föra en dagbok, hvilken hon med några uppehåll fortsatte ända till sin död. Ett helt för sig bilda hennes anteckningar om den resa hon företog år 1842 tillsammans med sina föräldrar, öfverste Carl af Forsell och hans maka Clementine, f. Geijer, samt sin syster Emma och sin kusin, underlöjtnant Carl Wennberg. I enlighet med en af hennes dotter, fru Märta Tjerneld, f. Nycander, uttryckt önskan, utgifvas nu dessa reseanteckningar i tryck.

Hufvudpersonen i anteckningarna är författarinnans fader, öfverdirektören vid General-landtmäterikontoret, öfverste Carl Gustaf af Forsell (f. 1783, † 1848). Denne hade gjort sig bemärkt som en framstående topograf och statistisk författare samt en verksam befrämjare af

allmännyttiga företag, såsom byggandet af de första svenska ångbåtarna, stiftandet af nykterhetsföreningar, sparbanker och småbarnsskolor, samt Sällskapet för nyttiga kunskapers spridande. Han hade äfven tjänstgjort som adjutant hos kronprinsarna Karl August och Karl Johan och varit arfprinsen Oskars lärare. Under en tid hade han varit en stor gunstling hos konung Karl Johan.

Marie-Louise Forsells morfar var den rike brukspatronen, lagman Salomon Eberhard Geijer, kusin till Erik Gustaf Geijers far, brukspatron Bengt Gustaf Geijer på Ransäter. År 1839 skänkte lagman Geijer genom gåfvobref Yxe med Järle bruk i Västmanland åt sina tre döttrar, fruarna Euphrosyne Wennberg, Mimmi Wedberg och Clementine af Forsell, och åt deras barn, den i reseanteckningarna omtalade »sextonlänkiga barnbarnskedjan». Yxe »Silfverslott», som enligt en sägen uppbyggts af en svensk kammarherre för att inom sina murar emottaga en italiensk prinsessa, blef därefter en kär samlingsplats för morföräldrar, barn och barnbarn. Det blef också utgångspunkt och slutpunkt för den resa, som å efterföljande blad skildras.

Det var nämligen vid Yxe slottslika trappa familjevagnen, »den gula res-kojan», stod »förespänd med trenne hästar» den 31 juli 1842. Och där stannade den vid färdens slut, kl. half sex eftermiddagen den 26 september samma år. Resans mål var Köpenhamn, men resetiden upptogs till största delen af besök hos släktingar och vänner i Sverige. Marie-Louise Forsell var denna sommar 19 år, och hennes syster Emma 16 år.

Den unga författarinnan skildrar på ett enkelt och åskådligt sätt denna resa i sin dagbok. Genom öfverste af Forsells höga samhällsställning och familjens talrika släktförbindelser införas resenärerna i många svenska

hem, i landshöfdinge- och biskopshus, och deltaga både i det anspråkslösare och det förnäma umgängeslifvet. Författarinnan redogör sålunda för sitt sammanträffande med många af 1840-talets mer eller mindre kända personligheter, samt omnämner åtskilliga af mellersta och södra Sveriges herrgårdar och större platser. Själf berättar hon, att hennes far kallade den dag, då besök aflades hos biskop Esaias Tegnér i Växjö för »den roligaste och märkvärdigaste på hela resan». Bland herrgårdar och egendomar, som gästades må särskildt nämnas: Frösvidal (G. E. af Geijerstam), Körtingsberg (C. A. Staaf), Öfre Haddebo (M. S. Wågstrand) och Bysta (J. A. Anckarsvärd) i Närke, Skofteby (J. G. Geijer) och Svaneberg (J. H. v. Hofsten) i Västergötland, Sperlingsholm (H. D. och M. C. Hamilton) i Halland, samt Herrevadskloster (C. E. v. Geijer), Skabersjö (T. K. Thott) och Tosterup (G. C. A. A. Ehrensvärd) i Skåne. Åt Köpenhamn och danskarna ägnas också några af dagbokens blad. Resvägen framgår af den bifogade kartan.

Marie-Louise Forsells reseanteckningar utgifvas här i den form hon själf gifvit dem. Den gamla stafningen och kommateringen samt några ålderdomliga ordformer hafva dock moderniserats. Äfven hafva några få uteslutningar gjorts och några flyktighetsfel aflägsnats. Förkortningar hafva utskrifvits och tilläggen i marginalen hafva till underlättande af läsningen införts i texten.

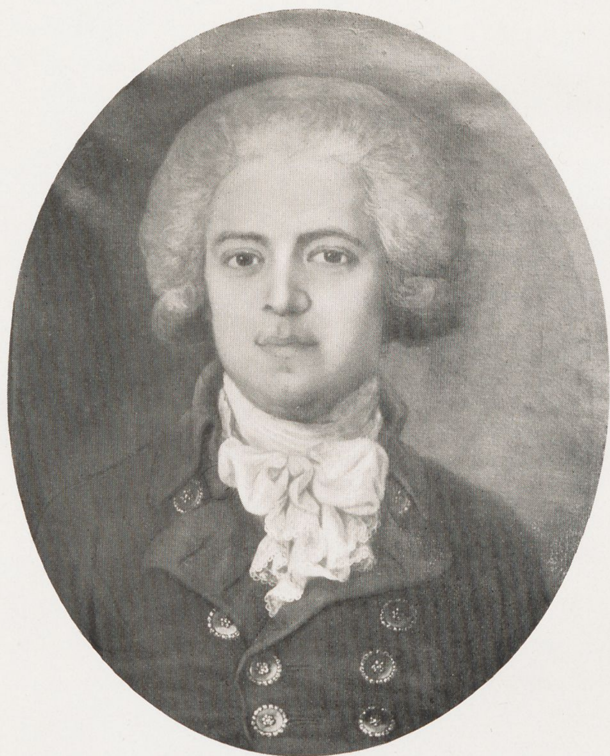
I slutet af boken har utg. tillagt några förklarande anmärkningar samt person- och ortregister. De till personregistret fogade biografiska uppgifterna grunda sig dels på tillgängliga tryckta arbeten, dels på muntliga och skriftliga upplysningar. Tyvärr har utg. i ett flertal fall icke kunnat ur fullt säkra källor kontrollera uppgifternas riktighet. För en möjligen utkommande

andra upplaga emottagas med tacksamhet beriktigande och fullständigande upplysningar under adress: »Till M.-L. Forsells dagboksanteckningar», Alb. Bonniers bokförlag, Stockholm.

Det är en kär plikt för utg., dottern till en länk i den ofvannämnda barnbarnskedjan, att här hembära ett uppriktigt och vördnadsfullt tack till Marie-Louise Forsells kusin och minnesgoda vän, fröken Hilda Wennberg,* som med varmt intresse omfattat dagbokens utgifvande och godhetsfullt lämnat värderika upplysningar.

Utg.

* Fröken Hilda Wennberg afled i juni 1914, sedan detta förord skrifvits och blifvit uppsatt.

Salomon Eberhard Geijer.

Marie-Louise Forsells morfar.

Efter original i olja 1794, enligt uppgift af Pasch.

Tillhör kapten H. v. Hofsten, Jäxbo.

Ulrika Charlotta Geijer, f. (Öhrström) Zidén.
Marie-Louise Forsells mormor.
Efter målad litografi.
Tillhör kapten H. v. Hofsten, Jäxbo.

Yxe.

»O Lykke, naar man let i Sind
Saa let ad Veien ruller,
Foran os Alt i Rosenskin,
Det Mörke bag vor Skulder!»

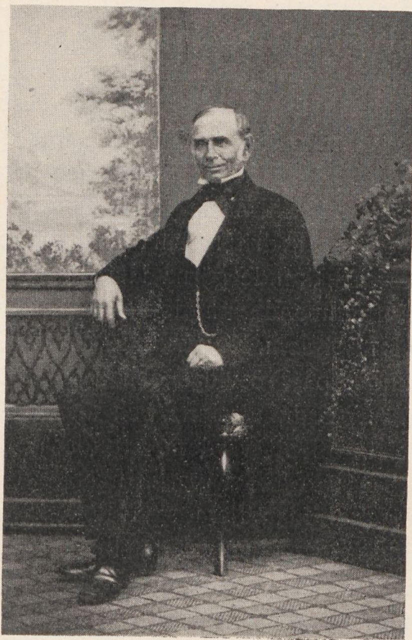
Frösvidal.

D. 31:sta Juli, Söndag. Nå, sent omsider kan jag då börja att tro, det den så länge omtalade, den så mycket efterlängtade och så många gånger uppskjutna Resan ändteligen blir af. — Den är då verkeligen anträdd — men jag måste se mig omkring, för att riktigt bli öfvertygad att det är sant. Ja, syster Emma och jag bebo nu en liten täck kammare på ett af de vackraste ställen i Närke, hvilket tillika är ett af de ordningsfullaste. Emellan 3 och 4 lämnade vi det kära Yxe. Den vackra trappan var uppfylld af vackra afskedstagande; sedan vi sagt farväl till dem alla, upphissades vi af den dråplige C. A. von Hofsten i Pappas gula resvagn, förespänd med trenne hästar, och med den gode Kusin Carl på kusksätet, som under resan åtagit sig det ingalunda obetydliga och ganska besvärliga för-

troendet: att köra. Utan ringaste äfventyr anlände vi hit, där man sökt fördrifva tiden för oss så angenämt som möjligt. Det är ej utan att jag hyser en viss fruktan för tant Eva Geijerstam, ty hon lär vara fullkomligheten själf. Hennes döttrar voro särdeles älskliga och deras sätt att vara oklanderligt. Förr har jag alltid beundrat dem för deras ovanliga, smakfulla och prydliga klädsel, men nu voro de i sin landtliga enkelhet så lika andra beskedliga människor, att jag just blef lätt om hjärtat, emedan de söta flickorna därigenom syntes ha aflagt den stelhet, som förr gjort dem litet främmande för mig. Emedan de hafva fått en i alla delar utsökt uppfostran, äga de äfven en särdeles skicklighet att spela Forte-Piano. På en utmärkt god liggande flygel (fast Pappa påstod att den skar i öronen), undfägnade oss lilla Stina med ett stycke af Liszt, som i mitt tycke var bara krafs och lät alltsammans som en Introduktion. Mamsell Louise Selling, syster till Fru Eva, och förlofvad med en Inspektor Geete, som äfven har sin lilla peppar, försäkrade mig dock: »att blott man blir införlifvad med kompositionen, skall man finna den högst intagande». Härpå spelte Alis och en Mamsell Anna Lisa Werling Uvertyren till Fingals Höhle af Mendelssohn-Bartholdy. »Detta stycke är lättfattligare än det förra», anmärkte jag för ro skull, ehuru sanningen att säga, jag ägnat min uppmärksamhet mer åt en rågad korg med mörkröda körsbär än åt musikens ljufva toner. »Jaha», inföll Mamsell Selling litet spetsigt, »men man får då höra om temat så välsignadt många gånger, att man slutligen måste ha det i sig».

Alla på Frösvidal voro hyggliga utom Mamsell Werling, som föreföll mig litet träbocksaktig. Farbror Janne Geijerstam, en aflägsen kusin till Mamma, var äfven där,

han är faseligen ful och har fått de Geijerska kindbenen i stor skala, ty de hänga långt nedom hakan, likväl måste man tycka om honom, ty han har ett vänligt och godlynt sätt; mellan de vackra flickorna och honom tyckes vara det aldra vänskapligaste förhållande, hvartill

Gustaf Emanuel af Geijerstam, ägare af Frösvidal.

Efter fotografi.

jag slöt af de kraftiga kyssar, som de rätt ofta frivilligt gåfvo honom. Emma måtte dock ej märkt detta, ty hon frågade mig, »om ej Mamsell Werling var förlofvad med Janne Geijerstam, emedan de så hjärtligt klappat hvarandra»; jag finner häraf att man måste taga sig till vara

att i främmandes närvaro klappa unga herrar. Om Tant Evas unga söner bör jag väl ändå nämna några ord, herr Emanuel lofvade förr att bli en ganska vacker gosse, men har nu vuxit upp till en stor slyngel med ful bred mun; han hade åtskilliga missöden, hvilka ådrog honom åtskilliga små skrapor af söta Mamma. Lilla Gustaf däremot var riktigt älskvärd, jag har aldrig sett något barn, som förenat så mycken mildhet och kvickhet i sina anletsdrag som han. Nå än tants man då? Farbror Göstaf bör jag icke glömma, men jag vet icke hur det kommer till, det förefaller mig som både man och barn, hus och gård, ja, liksom allt tillhörde frun; hon är visserligen också den väsentligaste drifkraften i detta fullkomlighetens hem. Hennes man kunde gärna låta bli att bemöda sig samtala med främmande ungdom, då det faller sig så svårt och enfaldigt som för honom. Bland all den härlighet som finnes på Frösvidal, och hvilken jag, som på sätt och vis äger ordningssinne och älskar det fullkomliga, ej kan låta bli att värdera, afundas jag dem dock mest deras särdeles täcka park, hvarigenom en bäck slingrar sig och bildar flera små holmar och omväxlingar, däribland fanns en liten, liten en, just lagom för tvenne sälla hjärtan, som funnit hvarandra; den kallas Lycksalighetens Ö. Hela parken var väl ordnad och underhållen, och på dess breda gångar stodo många till hvila inbjudande bänkar; jag suckade vid deras åsyn, ty jag erinrade mig, att flera af sätena i Yxe Park ha blott 3 ben, tidens tand har borttagit det fjärde. — Nej! detta hemska ord tiden, påminner mig mer än den sömniga Emmas snarkningar att jag bör lägga mig — min lilla klocka är öfver 11 — således Godnatt, du hulda Wärld! —

Körtingsberg.

D. 1:sta Augusti, Måndag, sade vi farväl till den »fullkomliga familjen», först tappade jag dock ett parti »Räf» till Farbror Janne. Och den unga delägaren i Uddeholm, herr Carl Lövenhjelm, som förleden dag var på jakt, nedböjde åt oss de öfverfulla grenarna af röda körsbär, hvarpå vi trugades att äta frukost, och så foro af. Frösvidals lilla trappa var härvid fullklädd af dess vackra invånare. På vägen till Edsbergs Sanna foro vi en gång rasande, och som det var ganska svårt och kinkigt att vända, hof Emma och jag upp våra gälla stämmor och skreko: »Söta Carl, söta Carl!» ack, detta i herrars öron mindre välljudande epitet, komma vi visst ofta att gifva honom under vår långa färd vid minsta anledning till fara. Vid nyssnämnda gästgifvaregård intogo vi en skön middag, hvarvid den sällsamheten föreföll att då de fågelälskande systrarna Forsell frågade pigan om det fanns fågel, svarade hon: »Nej, men fårstek finnes det», och likväl bar hon upp till oss det ena fatet med fågel efter det andra. Allt sedan Söndagen ha vi varit gynnade af det skönaste väder, så att de vackra trakter vi genomforo syntes i all sin klarhet. Kors, hvad vårt Fädernesland är besådt med små vackra landskyrkor, och små trefliga prästgårdar sen! De roa mig bra mycket att se, isynnerhet under det spökeri, som f. n. råder i mitt hufvud, att jag skall bli en Prostinna.

En stund före tetiden anlände vi hit. Själfva stället, ehuru på allt möjligt vis bra och i godt skick, tyckes mig dock ej äga något utmärkt, men dess ägare så mycket mera. Ack, hvad jag tycker om Kapten Staaf; den som ändå kunde få en sådan man! Han har något så man-

ligt, godt och förståndigt i sitt väsende — jag lyckönskar Tant Henrica att äga honom; men hon lär äfven förtjäna det, ty min lilla Mamma säger att hon är den ädlaste bland kvinnor, fullkomlig skall hon också vara i alla stycken, fast det hos henne ej framlyser såsom hos Tant Eva Geijerstam. Ej heller kunde jag ana att hon var andra öfverlägsen, om jag ej vetat det förut, ty hennes sätt är så mildt och blygt som hvar och ens, som känner sin egen ofullkomlighet. Huru gärna ville jag icke här uppteckna hennes historia, om jag ej fruktade att för mycket aflägsna mig från resebeskrifningen. Sedan de goda och välvilliga människorna undfägnat oss med bär, togo vi fram våra sömmar och skulle börja sy, men se då kom en liten nätt varelse insväfvandes, som var den unga, nyss gifta Prostinnan, f. d. Lina Geijer. Sedan kommo två gamla Gummor hem, som varit bortresta. Den ena var Kapten Staafs Mor och den andra hennes syster, en Fru Ek med en gammal dotter med det vackra namnet Clementine. Äfven dessa gamla människor voro älskvärda och bemötte oss med en oförtjänt artighet. Men den som dock gjorde oss mesta nöjet af alla, var en ung syssling Henrica Ulff, en god, mild och anspråkslös flicka, mer ful än vacker, en dotter till Pappas Ungdomsflamma Louise Geijer, nu Fru Ulff, med 11 barn, som Pappa sade till dottern att han tror sig kunnat få, blott han friat till henne. Ack, hvad de herrarna äro egenkära! —

D. 2:dra Augusti, Tisdag. Min glada, ungdomliga Mamma fyllde denna dag sina 43 år! — På aftonen sutto Lina, Henrica, jag och Emma visst öfver en timme i en berså, och roade oss med att förtala våra vänner. — Det är ändå en bra nöjsam sysselsättning!!

Hvar och en människa har sin lilla vurm, tant Henrica älskar mycket taflor och har många sådana vackra och dyrbara, och flera af stort värde; emedan hon är ganska rik, kan hon tillfredsställa denna sin böjelse. Mamma och äfven Pappa önskade höra »Kuku» på Tant Henricas uppstående taffel, och jag sjöng den till min egen tillfredsställelse, emedan jag uppfyllde Fars och Mors önskan, och till de gamla Tanternas synnerliga nöje, emedan de aldrig hört så vacker och tillika enkel sång. Vidare spelade Emma och jag till allmän förtjusning Gabrièle-valsen af Strauss, vi kommo endast af oss sex gånger; härutaf kan man sluta till hvilka milda domare våra åhörare voro.

Efter frukosten vandrade vi till den vackra Prostgården för att hälsa på den unga Prostinnan. Hennes bostad var på allt sätt förträfflig. Vi undfägnades med de deliciösaste krus- och körsbär, samt jordgubbar och grädde, bakelser och Malaga. Prosten Gumælius själf, en lärd man och ryktbar såsom Närkes störste blomsterodlare — han har ett fröskåp med 365 afdelningar eller lådor — hade den artigheten att lära oss flera latinska namn på de rara växterna och skänkte oss äfven några rara blommor. Jag lade mina i press.

Bra gärna skulle jag vilja äga det Lina äger, men hon är 21 år och Prosten 54 — —! Kan hon ha rådfrågat sitt hjärta vid ingåendet af en sådan förening? — Jag hörde henne en gång sucka — men, hvad bevisar det; vi hade en så het dag, att man väl kunde både sucka och pusta — och det blott för solens brännande strålar. Hon förtrodde mig ju att hon önskat sig en utmärkt, sig mycket öfverlägsen make. — Aj, min lilla Lina, jag fruktar att du låtit ärelystnaden fått för stort insteg i din själ; enligt min tro kunna vi blott skapa oss en var-

aktig lycka genom att lyda förnuftets bud, det går ej en gång an att lyssna till hjärtats röst. — Efter intagen middag foro vi i Kapten Staafs granna ekipager, ett med trenne hästar för de äldre och ett med tvenne för ungherrskapet, till Mormors Styfmor, Fru Zidén. — Under vägen återfick Carl sitt muntra Yxe-humör, hvilket han annars, till stort bekymmer för Emma och mig, tycks hafva alldeles förlorat. Snart anlände vi till Värsta, som ligger vid en täck insjö. Där gjorde vi bekantskap med vår åldrige styf-släkting, eller styf-grand-mormor, en vacker Gumma, med stora, blå, något skarpa ögon, för hvilka jag just blef litet rädd. Hennes allt-i-allo, en gammal snusig rödfnasig Löjtnant Quedlingburg, som syntes mig en riktig fruntimmers-kavaljer, ty han kysste Mamma på hand, tycktes vara särdeles smickrad då vi talade vid honom och har gjort en karusell samt käppar och ringar åt Mamsell Watz, hushållerskan på stället, en liten innerligt gladlynt klotrund person, hvilken han visst spekulerar på att få till sin 3:dje fru, och som Lina kallade Watzsan eller Watzkan. Det var en glädje att se med hvilken kärlek alla på detta ställe omfattade min dyra Mamma, och hvilket nöje Tant Henrica och Mamma funno i att erinra sig sina barndomsminnen. Inspektor Quedlingburg var isynnerhet hänryckt att återse henne, och själfva tippen på hans röda näsa blef ännu rödare då han talade vid den söta Öfverstinnan. Det är nu omkring 30 år sedan den sednare var på Värsta och lekte med Fru Zidéns dotter, hvilken således verkligen är Mormors styfsyster.

Mariestad.

D. 3:dje Augusti, Onsdag, lämnade vi det paradisiska Körtingsberg, de söta gamla Gummorna, hvilka vi i brist på Ungherrar ägnade all vår artighet, voro outtröttliga i sin godhet att hjälpa till vid inpack-

Emma Forsell—von Hofsten.
Efter miniatyrmålning 1847 af Ann'Beate Ehrenborg-Kleen.
Tillhör kapten H. v. Hofsten, Jäxbo.

ningen i vagnen. De välmenande Staafvens försågo oss till och med på resan med bär och pannkakor. Henrica Ulff försäkrade att hon minst i 3:ne dagar skulle sörja efter oss, och vi foro af, viftande med näsdukarna farväl till de goda människorna på Körtingsbergs trappa, som var ännu mindre än Frösvidals. Denna dag ha vi rest 32 fjärdingsväg och därunder passerat Göta Kanal, ett

praktverk, som i mitt tycke väl kan kallas Svenskarnas Fåfänga, ty den är för vårt fädernesland mer vacker än nyttig. Pappa yttrar sig i sin Beskrifning öfver Mariestads Län att: »Författaren haft det missödet att aldrig få se något fartyg på kanalen», och han har likväl för flera och 20 år sedan, under svett och möda utstakat den. Äfven denna gång hände det samma missöde, de blå vågorna framrullade lugnt och jämnt i ostörd ro.

Vid vår hitkomst höllo vi vid Gästgifvaregården, men dess yttre var så förfärande ruskigt, att söta Far på det högsta bekymrad tog söta Mor under armen och vandrade bort att skaffa oss bättre logis. Det misslyckades dock, söta Far och Mor kommo åter från sin upptäcktsfärd, svettiga och varma, och vi togo in på det skröpliga hotellet, där vi ha hvar sitt rum och en samlings-salong, äta godt, ligga väl och finna oss på allt sätt nöjda. Se! man bör aldrig döma efter ytan! — Sedan vi ruskat af oss dammet och något förfriskat oss, gick Pappa upp till Landshöfdingen eller Generalen d'Orchimont. Vi andra ämnade bese staden, men fastnade i en stor trädgård, där vi träffade på den mest välvilliga trädgårdsmästare, som till vår förvåning äfven bjöd oss äta bär; detta kunde han dock tryggt göra, ty buskarna voro alldeles tomma. Följande sinnrika inskription på ett slags trädkors, lockade oss dit in:

»Vägen är ju stor och bred?
Trampen icke gräset ned!
Stängen grinden, Flickor!!»

Därpå åto vi en skön kvällsvard, och nu — är jag färdig att lägga mig. Denna stad är fasligt tyst, ingen rörelse, intet lif; stillheten afbrytes blott stundom af de åt särskilda håll farande Postiljonerna, som tuta i sina horn.

D. 4:de Aug., Torsdag. Man bör aldrig sörja för den kommande dagen; har icke Pappa varit i stor fruktan att denna dag, som han var nödsakad att tillbringa i Mariestad för att tala med en Landtmäteri-Direktör, skulle bli lång och ledsam för oss, fastän jag försäkrade att man på den trefliga Gästgifvaregården, hvilken jag rekommenderar till hvar och en, ingalunda kunde ha tråkigt. Men hvad hände; sedan Mamma och jag blifvit klädda (sömntutan Emma ämnade sofva till 9, därför att hon trenne morgnar nödgats gått upp kl. 6 för att vara närvarande vid kaffebordet), hörde hon några röster utanför dörren fråga vår uppasserska: »äro damerna uppe? — Säg äro de uppstigna?» hvarpå en guldsmidd herre inträdde, åtföljd af tvenne andra. Det var Kammarjunkaren och Ingenjören Knorring, hans bror, äfven Landtmätare, och herr Cronberg, deras ämbetsbroder; alla tre kommo att göra sin uppvaktning hos Pappa. Strax därpå infann sig General d'Orchimont, den artige och kruserlige gubben kysste Mamma på hand och bjöd oss till sig på en ungkarlsmiddag, emedan hans Fru och döttrar äro i Strömstad. Detta var en ledsam nyhet, ty fastän Generalen tyckes sätta stort värde på fruntimmer, kan jag dock ej visa samma »complaisance» mot hans kön, ty jag föredrar dock mitt eget släkte. Emellertid hade den guldsmidde Kammarjunkaren äfven något på hjärtat, och se det var att hans Mor önskade se Mamma med sina döttrar hos sig på kaffe. Nå, vi tackade naturligtvis, högst förnöjda öfver att veta vår dag så väl upptagen.

På förmiddagen visade Generalen Pappa och Carl, den förres födelseorts både fysiska och moraliska elände, nämligen Lazarettet och Fängelset.

Lyckligtvis fanns det i Mariestad en skicklig tvätter-

ska och med nystärkta förkläden begåfvo vi oss till Generalen, som trakterade oss med en rar middag och gjorde förträffligt les honneurs. Vi besågo det sköna Marieholm, som skall vara det vackraste landshöfdingeresidens i riket, både in- och utvändigt. Det förra var angenämare än det senare, ty inne i de stora praktfulla rummen var svalt och friskt, men ute var det stekhett, så man orkade knappt taga i sikte den härliga belägenheten. Sedermera förde oss Generalen upp i Länskansliet, Provincialbanken, m. fl. ämbetsrum, hvarest det luktade ganska illa af gammalt papper och där de allra kostligaste figurer sutto och förde pennan. Efter att ha på det förbindligaste sätt tackat Generalen, återvände vi hem. Kort därpå kom Kammarjunkar Knorring och ledsagade oss hem till sin Mor. Hon var en söt och vacker Gumma, men hennes döttrar intogo mig likväl mest. De voro så milda, anspråkslösa, okonstlade, och hvad som mest stämde mig till deras fördel, så utmärkt vänliga mot oss, att vi måste nödvändigt tycka om dem. Den äldsta, Mathilda, var till växten lik Mathilda Heijkenskjöld och hade ett ganska godt ansikte, hon var blott 17 år. Den andra, blott 16 vintrar gammal, var en riktig liten skönhet, men så blek och så sjuklig och så klen. Vi blefvo snart förtroliga med dem, och tillbragte i deras sällskap den angenämaste kväll, besågo ett nytt Teaterhus, hvari med tiden »ett resande sällskap artister från Nora» skall uppträda, vandrade till Karlsholm, en rysligt ful egendom, gjorde musik, åto kväll, kysste de söta flickorna och återvände hem till vår Gästgifvaregård, uppfyllda af erkänsla mot »bror Frans», herr Kammarjunkaren, som förskaffat oss nöjet af sina systrars bekantskap.

Skofteby.

D. 5:te, Fredag. Drucko vi kaffe i det lilla sällskap vi här i Mariestad hunnit bilda omkring oss. Därvid voro Generalen, Pappas Direktör Friberger, flickorna Knorring, deras »bror Frans» och Ingenjör Cronberg närvarande. Sedan vi instufvat Far och Mor med allt pick och pack i deras res-koja, satte vi oss upp i flickorna Knorrings vagn, ty »bror Frans» är nog god att låta systrarna åtfölja sig till Kinnekulle, och foro från Mariestad. Ungefär vid middagstiden anlände vi till den beryktade sköna kullen. Vägen är 3 mil, men den gick så fort under vårt muntra glam. Sedan vi farit förbi Hönsäter mötte oss 3 amasoner, hvilka lära ha varit trenne kusiner, Fröknarna Lewenhaupt, Saint Cyr och Silfverschiöld. Bra gärna skulle vi ha besett den senares hem, som framställer sig så innerligt täckt, behagligt och trefligt för den förtjuste åskådarens blickar, men tiden tillät oss endast besöka det ståtliga Hällekis, hvarpå ungdomen började bestiga kullen. Pappa och Mamma foro under tiden vägen omkring. Efter ett mödosamt gående och ett besök i Mörkeklef, där vi förfriskade oss af det kristallklara vattnet, hunno vi ändteligen lågkullen. Jag uppspärrade mina små närsynta ögon och kikade utöfver Vänerns blåa yta, och visserligen fann jag taflan skön, men endera var det ögonens fel eller också var min inbillning för högt stegrad, nog af, jag tyckte mig ej skåda just något vackrare däruppe än nere på landsvägen. Sanningen att säga har jag äfven efter den dumma sjukdomen blifvit så materialistiskt sinnad, att jag ej rätt kunde njuta af naturens skönhet, blott af harm att min väntan att på kullen få bigaråer blef bedragen. Likväl sprang jag uppför de 300 trappstegen som en

råget, oaktadt Kammarjunkar Knorrings upprepade varningar »att jag skulle spara mina svaga krafter»; men just för att visa att de ej voro svaga sprang jag desto värre, och då vi anlände till Rustsäter, där Mamma och Pappa jämte tusentals flugor väntade oss, tvingade jag Kammarjunkaren att gå ut med mig och plocka körsbär, då hans systrar och Emma utmattade nedsjönko på ett par gamla träsoffor. Sedan vi på Rustsäter intagit en middag, som skulle varit högst torftig, om ej våra goda Reskamrater Knorring delat sin matsäck med oss, skildes vi från dem med verklig saknad och en ännu ej kallnad erkänsla. Redan i Onsdags foro vi ifrån Örebro Län in i Mariestads, och som kära Far nu är i sin födelseort Västergötland, är han outtröttelig i att prisa sin Fädernebygd. Här äro folket vackra, men landet särdeles uppfyllt af omätliga slätter, som för mina ögon äga föga behag. För stora patrioter äro väl de yppiga sädesfälten en glädje att skåda, men jag, som just kommer från vår vackra bergslag, kan ej älska dem. Efter att ha befarit en lång, knagglig och på allt sätt stygg väg, anlände vi ändteligen mellan 7 och 8 hit. Hela familjen emottog oss på det vänligaste; den äger genom sitt antal af personer en svag likhet med Yxe, de bestå af Morfars bror Jakob Gustaf Geijer, en gammal trög och fåtalig man med sträft utseende; hans Fru Betty däremot är en språksam Gumma, hvars breda mun, sällan står igen; hon kläder sig elegant, är hjärtlig och charmant emot främmande, men hvad jag har emot min dråpliga grandetante är att hon förtvifladt syr tapisseriarbeten, både hela möbler och stora förmaksmattor, i stället för att sköta sitt vidlyftiga hushåll, hvaraf hon i stället lämnar hela bördan till sin lilla söta, men bleka och sjukliga dotter Louise. Denna är gift med sin kusin Alexander Wäst-

felt, förr en af Stockholms omsorgslöse Kavaljerer, nu en välbeställd Landthushållare, med stora ägor att sköta och stort bekymmer för höst- och vårsäden. Såsom man till Mammas kusin törs jag nu hålla litet af honom, ty han synes mig så hygglig, glad och hjärtlig. I förtroende vill jag förtälja att han var en af mina barndoms-förtjusningar, och att min ömma låga underhölls af de många gyllene apelsiner, han skänkte mig. Louises äldre syster, Amélie, en lång och vacker människa, är gift med Tullförvaltar Lange, en stor man med yfvigt hår, som talar mycket kort och karlavulet, skall vara kvick och tyckes mig vara rätt musikaliskt sinnad. Louises ännu äldre syster, Betty, är puckelryggig, stackars flicka! Hennes hufvud är dock ganska vackert och har de vackraste blåa ögon. Utom dessa 7 personer voro äfven yngste sonen, kadetten Hjalmar och en Löjtnant Skjöldebrand tillstädes. De skulle resa morgonen därpå, och använde detta till ursäkt, hvarför de uteslutande språkade med hvarandra och låtsade ej om att andra människor funnos i rummet. Sedan vi smörjt oss med körsbär, hört Hjalmar sjunga Vikingen m. fl. stycken, beundrat hans verkligt sköna röst, ätit kväll och tagit »god natt», förfogade vi oss hit upp på vår lilla nätta kammare, där vi, som jag tror för första gången i vår lefnad skola sofva i sparlakans-sängar. — Dock innan jag öfverlämnar mig åt den ljufva hvilan fordrar min kära Dagbok kanhända en liten redogörelse för vårt besök på Svaneberg. Ja, under vägen till Kinnekulle voro vi jämte Knorringens verkligen uppe hos Gerhard Hofstens föräldrar. Gumman var en vördig, rödblommig Matrona, särdeles rolig att skåda. Gubben var en hvithårig man med aktningsvärdt utseende, som man sagt oss vara nära döden, men hvilken vi funno frisk som en nötkärna. Man bjöd

oss choklad och bär. Fröken Wästfelt, Kapten Linroth, en gammal Mamsell Dyvén och en make till henne slogo sig ner att prata med oss; men vi hade knappt kommit i farten, då Pappa gaf tecken till Uppbrott. Jag hade bra gärna velat stanna längre för att göra min namne Marie-Louise Hofstens närmare bekantskap; jag fann henne söt och intagande. Dessutom tycktes Svaneberg vara ett utmärkt trefligt ställe, ty det syntes så solljust och skönt, eller kanhända erhöllo vi detta intryck af Svaneberg genom det ljufliga sommarvädret.

D. 6:te, Lördag. Skofteby är ej vackert; ehuru på tvenne sidor omslutet af Lidan, synes den ej. Hvarje träd är planteradt. Ställets brist på naturskönhet skulle dock ej falla så i ögonen, blott jag märkte riktig lefnadslust hos dess Invånare, men de tyckas vilja dra sig ifrån världen, då jag återigen vill att alla människor skola in däri. Pappa hade vid anträdandet af denna resa inbillat oss, att Skofteby var ett präktigt slott, nu däremot funno vi ett gult trähus med tvenne flyglar; hvilket visserligen var ganska bra, men alls icke motsvarade hvad vi föreställt oss. På eftermiddagen gjorde vi ett besök i flygeln hos de unga nygifta, Louise och Alexander. Där var oändeligen nätt och trefligt, men äfven dit hade Tant Bettys tapisserivurm spridt sig i åtskilliga arbeten, ja t. o. m. i en hel möbel. Den glade och tystlåtne Gustaf Geijer kom från Skräddaregården att hälsa på oss — han sade aldrig ett ord, såg blott på oss — och skrattade! Dagen förflöt rätt småtrefligt, tack vare Mammas goda tal-förmåga, de sköna körsbären, våra förträffliga Minnesböcker, hvilka jag är hjärtans led åt, samt vår och herr Langes lilla musikaliska talang.

Johan Henrik von Hofsten, ägare af Svaneberg.
Efter original i olja.
Tillhör med. dr. S. v. Hofstens arfvingar.

Magdalena Charlotta von Hofsten, f. Ramsay
Efter original i olja.
Tillhör med. dr. S. v. Hofstens arfvingar.

Trollhättan!

D. 7:de, Söndag, begåfvo vi oss från Skofteby, hvars Invånare syntes mig allra älskvärdast i afskedsstunden. De förde först vagnen på en färja och sedan oss öfver Lida-ån på samma sätt, för att bespara oss 6 fjärdingsväg. Gubben rodde oss själf. Alexander, Lange och Gustaf följde med och Fruntimmerna stodo på stranden med fladdrande kjortlar och ropade: farväl! tills slättvinden förtog ljudet af deras röster och bortförde deras personer. Men herrarna följde med vagnen. Själfva den tröge Gustaf yttrade småleende ett par ord, förmodligen upplifvad af värmen. Alexander, den gode kusinen, följde oss längst, svettig som en plogdragare, för att visa vägen, tog ändtligen farväl af familjen i Reskojan — och så försvann äfven han ur vår åsyn. Men vi rullade allt längre och längre bort. Gärna skulle jag beskrifva den trakt vi genomfara, men som både Emma och jag åka baklänges genom Sverige, kunna vi endast se allt från en sida, erhålla aldrig riktig öfversikt eller ett fullkomligt intryck af det vi se, och jag dödar därför tiden på landsvägen med att sofva och för min inbillning framstår då långt ljufligare trakter än de vi genomfara, befriade från både solhetta och damm.

Här bo vi på ett präktigt hotell, för att ligga vid landsvägen, uppbyggdt på Trollhätte-Bolagets bekostnad. Sedan vi druckit ett skönt te och tömt några skorpkorgar, talat vid Landshöfdingen i Vänersborg, Herr Sandelhjelm, och skådat hans Fru, en vacker människa med de bjärtaste röda rosor på kinderna, begåfvo vi oss ut att se de märkvärdiga vattenmassorna, som kallas fall, men hvilka egentligen sluttande rulla fram under ett förfärligt brusande. Lagman Sandberg, Länets

Land-Sekter och Pappas aflidne bror Johns hustrus bror var vår vägvisare, och under hans ledning besökte vi den lilla vilda men tjusande Toppön, hvilken ligger där så intagande, fastän afsöndrad från hela den öfriga världen genom vattenvidundret, som omsluter den. Lagmannen visade oss vidare Polhems Sluss, vid hvars åskådande jag af häpnad teg och undrade blott på anläggarens djärfva plan, och det så djupt att jag i början ej märkte hur ett fint dugg från det höga fallet slog mig i ansiktet. Där var mycket att se, ty till Naturens underverk ha de små snälla människorna fogat konstens. Lagmannen drog med oss från anläggning till anläggning, från sprängning till sprängning, så att vi knappt förmådde släpa oss hem, och skulle kanske dessförinnan ha uppgifvit andan af trötthet om vi ej mött den Danske Professor Forchhammer med sin lilla lifliga Fru — mera om dem i Köpenhamn — och Herr Carl Troilius, hvilkas sällskap något uppmuntrade oss. Sedan åto vi med dem, Lagmannen och hans två små piltar, en god kväll och drucko de Danskes välgångs-skål i champagne.

Vid Trollhättan fingo vi sällsamt nog en erinring om Blå porten genom en mängd cigarrökande unga eleganter och en mängd eleganta damer — de flesta voro visserligen endast Vänersborgs-boer, men många utlänningar funnos äfven ibland dem. Då de från den stora platsen utanför värdshuset vid den lilla bron öfver kanalen vandrade framåt, ägde scenen en förvånande likhet med en Djurgårds-scen.

Alingsås.

D. 8:de, Måndag. Sedan Emma och jag väl fått sömnen ur ögonen, som för mig något blifvit störd under

natten af tandvärk, fallets sus och sjöfolkets munterhet under våra fönster, skaffade kusin Carl en båt och vi fingo ro uppför kanalen för att se slussarna. Denna färd var otroligt rolig, vi voro blott nära att blifva litet klämda och krossade mellan en vedskuta och kanalbanken, men jag upphäfde då min röst och lät höra min förmåga att kommendera; och följden var att vi blefvo räddade ur faran. Slussarna, som troligtvis böra räknas om ej bland de största, åtminstone undransvärdaste uppfinningar, voro bra nöjsamma att se, isynnerhet då de jättelika slussportarna under ett motvilligt mummel öppnade sig att insläppa ett fartyg, som höll på att sänka sig utför den långa sluttningen i den sprängda grafven. Vi funno så mycket nöje att åse detta fenomen att i stället för att återkomma kl. 10 till kära Far, som säkert stod med lornjetten för ögat, kommo vi ej förrän 11. Emellertid hade Pappa tillbragt tiden inne hos lilla Danskan och således alldeles icke funnit den lång. Snart togo vi afsked af henne, som bad oss vara välkomna till Danmark — och sutto ute i vagnen. Det är sant, Gubben Professorn, Fornforskaren, hennes man, som är Geolog, var ute och petade bland sina sten- och jordarter, hvaraf det stackars förbudet får dras med en hel kista.

Ja, nu äro vi i Alingsås, det är också en stad, och en stad, som man visst icke bör skämmas för. Om just ej byggnadssättet är så vackert, är dock belägenheten täck; rikedom på träd och en klar å samt gröna ängar, hvad behöfves mer för att förklara naturen — skön! Vi bo hos vår goda Faster, en hederlig Änkegumma, f. d. hustru till Doktor Josef Forsell, som dog för några år sedan af sorg öfver att ha blifvit blind. Den beskedliga frun har många barn, hela 7 stycken, har haft tvenne

männer, båda med namnet Forsell. De äro då för alltid borta, men se nu var ej heller någon af barnen hemma, blott den beskedliga, anspråkslösa Carolina Lindqvist, gift med en liten rund och trind hjärtans beskedlig garfvare, en liten Morbror Lars Erik i mindre skala, ty så stor som hans verkningskrets är, kan dennes aldrig vara. Det beskedliga paret hade en son vid namn Carl, en 14-årig yngling, af hvilken Emma och jag funno oss särdeles roade att blifva kallade för Tanter — ty kusinerna på Mors sida ha ännu ej förskaffat oss detta nöje — fastän vi voro nog nedlåtande att proponera Duskap. Han höll sig jämte en ung Rudenschiöld troget bakom en dörr; Emma och jag roade oss åt de unga skolfuchsarnas rädsla för Tanterna.

D. 9:de, Tisdag. Den tjocke herr Lindqvist var nog beskedlig att sända sin egen häst och vagn efter Amélie, den mig käraste af kusinerna, som var på besök hos den yngsta af systrarna, Clementine, nu fru Yllander, en liten tillkommande prostinna. Vi fingo således äfven göra hennes bekantskap, hvilket förut ej skett. Jag fick taga mig ett bad, tyckte ej om badmadammen, ty hon var för allvarsam, men den lilla täcka badlokalen så mycket mer; den förenar äfven brunnsinrättning och danssalong. Den goda Faster Hedda, en glad, fryntlig människa och lik Moster Euphrosyne en riktig matgumma, bullade i glädjen att ha den »lille söte Calle (den kära farsgubben) med familj i huset» upp den allra raraste middag. Lindqvistens hade den artigheten att bjuda oss på kaffe i deras verkligen eleganta och trefliga bostad; de hade franska tapeter och sköna bakelser. I stället att här få sin lilla wira, som Pappa uppgjort i sin resplan spatserade vi i stället till Grefve Lewenhaupts vackra Nol-

haga, hvars byggnadssätt är helt enkelt, men naturen ovanligt skön. Under en stor pålskärm, eller hvad det egentligen var, som Emma kallade »Grefvinnans paraply» satte vi oss alla att hvila, och härunder förtäljde Emma och jag våra märkvärdigaste lefnadshändelser. Det är lustigt då vi kommit i farten, ty då gå våra munnar riktigt med entusiasm.

Göteborg.

D. 10:de Aug., Onsdag. Magister Yllander kom in från Eggvena för att titta på sin lilla hustrus små kusiner. Men titta hann han blott, ty snart körde vagnen fram och omgifna af den goda, välmenande familjen, som var så böjd att icke allenast älska utan äfven beundra oss, stego vi upp däri. Sällan har jag med rörelse lämnat något ställe, oaktadt den godhet man på alla bevisat oss, men när jag nu såg tårar i den goda familjens ögon och synnerligast sådana i den lilla prostinnans milda, djupblå, var jag nära däran att blifva smittad af dem. Dock — vi rullade bort. Mycket har man prisat den sköna vägen vi i dag foro, men sannerligen jag för hetta och damm kunde njuta af dess skönhet. Vi foro uppför den förfärliga backen, »hästbräckan», hvars längd ej allenast hotar hästars utan äfven människors lif; Mamma och jag gingo af förbarmande mot våra arma dragare. Nu sedan jag något hämtat mig, framstår det präktiga Näs för min inbillning i all dess härlighet, det har verkeligen en Gudomlig belägenhet. Medgåfve blott den korta tiden skulle jag här berätta en anekdot om dess ägare, min aflidne Morbror Commerce-Rådet Wennberg, hans goda hustru och en kvick bekant till dem. — —

Genom Pappas anseende erhöllo vi inträde i Jonsereds konstiga fabrik, hade ej mina öron lidit af det

makalösa slamret och bullret i väfstolarna, skulle jag visst funnit stort nöje i dess betraktande. Det ofantliga vattenhjulet, som drifver det stora hela, erbjöd en storartad anblick, då det högtidligt vände sig i sin långsamma gång. På en höjd får man en förträfflig öfversikt af fabrikens byggnadssätt, och jag försäkrar det ingen ångrar att hafva gjort den något mödosamma färden uppför en skraltig Mosebacke-trappa för att ernå den. Vattenhjulet äfvensom fabrikens byggnadssätt är engelskt, och det yttre är ovanligt smakfullt och ser ut som ett Orangeri i flera våningar. — Nära Göteborg mötte vi en vagn, hvarur hoppade Prosten Gumælius med sin lilla fru; i glädjen öfver detta angenäma möte gaf Emma Lina att låna sin parasoll, som är henne särdeles dyrbar — de foro nu att bese Jonsered.

Denna kväll drucko vi te i rikets andra stad. Staden är vacker och teet smakade skönt efter allt det damm vi insupit, men här är Gud nås marknad. Löjtnant Jungmarker, som alls icke liknar en vanlig Löjtnant, har skaffat oss rum hos en liten Fru Kaptenska Norrman, hvars man för närvarande är i Wien. De äro nätta och trefliga, men ligga tvenne trappor upp vid en smal, stygg gata, som likväl heter Drottninggatan. Vår lilla täcka värdinna kan ingalunda försona oss med det obehagliga läget, ty vi få visst aldrig frisk luft i våra rum. — Sedan hungerns fordringar blifvit någorlunda stillade, begåfvo vi oss ut i staden. Mina ögon fängslades plötsligt af några päron, hvilka lågo där så lockande i en mångelskas korg. Jag drog min brunetta kusin Josefine med mig och handlade några. Emellertid förlorade vi de andra ur sikte, vandrade hit och dit förgäfves utan att finna dem, då skymningen inbröt. I förtviflan mumsade vi på våra päron. Några Engelsmän syntes benägna att göra

oss sällskap, hvarför vi hastigt skyndade till Drottninggatan och började leta efter vår port, då liten Larçon (läses: larsång) hejdade oss och förde oss upp till Prins Carl, ett stort värdshus, där en skön supé och många förebråelser väntade oss för vårt försvinnande. De senare afvände jag på ett beundransvärdt skickligt sätt.

D. 11:te Aug., Torsdag. Stackars liten Larçon måste springa öfver hela staden för att söka rätt på Prosten Gumælius', och återfå Emmas parasoll. De hade sagt sig ämna fara som denna morgon. Drypande af svett återkom den lille, men förgäfves. — Knappt voro vi färdigklädda, då besökande i mängd infunno sig. Allra först var den hedersmannen Jungmarker uppe, för att höra huru vi befunno oss, sedan kom den andra strömmen. Först den lustiga Gumman Bennet, med sin långe, ljuse, obehaglige son och Betty Forsell, hans hustru, förr en skönhet, nu passée, passée! — Därpå, då Larçon skulle ut på sin tredje upptäcktsfärd, mötte han prosten Gumælius med fru i farstun. Sedermera Tant Louise Forsell, änka efter den af mina farbröder, som i afseende på hufvudets vägnar var Pappa mest lika, hennes dotter Louise, en söt flicka och gossen Carl August, en liten pilt med trinda, röda kinder, just som bror Gustaf. Därefter kom Ingenjör Julin, I. Schalin, med tvenne Landtmätare, och så ingen mer, hvilket var en lycka, ty då skulle stolarna i salen, vårt emottagningsrum, ej räckt till. Systrarna hade ämnat gå ut att göra visit hos Löjtnant Odencrantz' fru, hvilken vi inbillade oss vara den, som är född Holmqvist, men det var förlorad möda att till detta ändamål ha påsatt förkläden och kragar, ty i stället måste vi gå i en mängd af Göteborgs granna Jud-butiker. Det odrägligaste jag vet, är att gå ur och i bod — usch,

usch, usch!!!! — Hvilken pina!! — — — — Trottoarerna äro bra, men på dem knuffas man fasligt.

Vi spisade middag på Frimurare-Logen, jämte lilla prostinnan, Tant Louise Forsell, hennes barn, Jungmarkers och Josefine. På kvällen gingo vi på Spektaklet. Men jag glömmer att först genomgingo vi en riktig

Carl August Forsell.
Marie-Louise Forsells kusin.
Efter fotografi från 1859 eller 1860.

skärseld, vi voro i den mest tryckande hetta och beságo en vacker men inskränkt slöjd- och tafvel-exposition. Redan uttröttade häraf, måste vi därpå ställa vår kosa till Chalmerska slöjdskolan, blott därför att den tjänstfärdige Bennet på Pappas anmodan underrättat Professor Palmstedt om vårt besök. Denna inrättning är alldeles af samma slag som Teknologiska Institutet i Stockholm,

men nu voro alla eleverna ute på marknaden, alla verkstäderna stodo stilla. Professor Palmstedt infann sig dock ganska riktigt, förde oss från rum till rum att se mekaniska inrättningar och maskiner, som vi alls icke förstodo hvad de tjänade till, och i rum af den mest vanliga beskaffenhet. Denna vandring var obeskrifligt tråkig, men den artige mannen tröttnade ej att visa allt, som icke intresserade oss. Det bästa af allt var Professorns porträtt, förträffligt träffadt, och en bok, hvari en mängd Forsellar inskrefvo sina namn. Jag var nära att digna af trötthet. Slutligen sade den ärlige Pappa rent ut till den Lärde förevisaren, då vi sett Laboratorium, som ej ägde andra märkvärdigheter än åtskilliga blå, röda, gula och gröna flaskor, militäriskt uppställda i raka linjer, och andra rum af lika obetydlighet, att vi verkligen måste skynda oss hem, emedan en regnskur snart skulle inträffa. Han lät likväl ej afskräcka sig af Pappas ifver att gå, utan släpade oss ännu vidare med sig, under förevändning, att han »nu hade något att ta fram, som skulle roa fruntimren». Så uppläste han skåp på skåp, och då de ändteligen togo slut, föreslog han oss att nu komma upp i hans egna rum och se hans enskilda samlingar. Härmed borde han egentligen ha börjat, ty de bestodo af de vackraste små sällsamheter från särskilda länder. Uppfyllda af trötthet och tacksamhet lämnade vi honom »Enfin». Vid hemkomsten funno vi Commerce-Rådet Wijk och Plats-Majoren Virgin på visit. Den senare tyckte att Mamma ej det ringaste förändrat sig på de 26 år, som förflutit sedan hon sist var här. Detta smickrade allt lilla Gumman. Nu först gingo vi på operan, Josefine, Marie-Louise, Louise och Emma Forsell, fyra mörkheter, anförda af Carolus, som i farstun presenterade mig för den vackre och store pianisten Löjtnant Löwegren. Lilla

prostinnan skulle egentligen tjäna som förkläde åt oss, men kom först senare, emedan hon skulle packa in. Emedan hon ville så, måste jag sätta mig allena i en Loge med Prosten, fastän mot min vilja, ty jag ville ogärna de goda Göteborgsboarna skulle missta sig, att jag var en prostinna, hvad jag då kan bli — få vi se! — Nå, emellertid äro vi då på spektaklet; min kära prost språkade så ungdomligt med mig, att jag blef alldeles försonad med hans 52 år. Dessutom har han i dag räddat mig från att kasta mig i en af kanalerna, hvilket jag var på vippen att göra af förfäran för tvenne slagskämpar till häst. Sedan höll han mig troget under den ena armen, och sin fru under den andra.

»Debutanten och hennes Far», som egentligen lockat oss dit, motsvarade min väntan; tack vare den dråplige Lasse Kinmanssons komiska spel, fick jag grufligen skratta. Debutanten, en liten smånätt Fru Gille, ägde det olyckligaste målföre att tala från scenen. Hvad jag beklagade henne! Hon gjorde dock sitt bästa. Kusin Carl undfägnade oss med konfekt; det fägnade oss rätt mycket, nästan mer än att han satt vid vår sida, det vi fingo se honom på parkett sitta mellan Löwegren och Julius César Günther, Stockholms-damernas älskling. Många små ömma hjärtan klappa i tysthet för honom, den lycklige afundsvärde! Så intressant med sitt förstörda bröst och sina magra kinder! — Kl. 11 föll ett uppfriskande hällregn, staden Göteborg till vederkvickelse, men ogynnande för oss, som skulle gå hem. Lille Larçon kom oss dock till mötes nära vår port med kappor, utankängor och paraplyer. Sedan dröjde vi en stund på en bro och förde oljud till förlustelse för stadens invånare, för att inbilla kära Mor att vi afbidat hennes omtanke i Opera-farstun, och ej med ungdomens

vanliga otålighet skyndat därifrån den förutan. Hemkomna begärde vi mjölk, fingo uppkokt, som vi, själfsvåldiga barn, ej kunde dricka, och somnade hjärtans trötta med och på denna långa dag.

D. 12:te Aug., Fredag. »Lugn, är det jag här i lifvet mest värderar», yttrade en viss liten egensinnig person till den bästa af kusiner; denne rättade sig därefter, men här i Göteborg kunna vi ej anhålla därom, och våra goda släktingar härstädes äro outtröttliga i att sällskapa med oss. Förmiddagen voro vi dock nödsakade att behålla för oss själfva och ägna den till brefväxlingen med våra älskade Yxe-boer. Härunder läto vi kusinerna roa sig med våra ovärderliga Albums. Kusin Bennet, stackare, som har en plats i tullen utan någon sysselsättning, åt jämte de andra Kusinerna och oss middag på Logen. Därpå vandrade vi genom en lång för mina ögon oändlig allé, ett profstycke på den smak och kostnad Göteborgarna använda på att försköna sin stad. Vid dess sidor ligga flera små täcka villor, i en af de mest intagande bland dem hade Tant Louise Forsell sin bostad, d. v. s. hon hyr tre små rum i öfre våningen. Ehuru söt belägenheten är, betalar hon dock ej stor hyra, emedan villan ligger på så stort afstånd från staden. Hennes värdinna, en rik köpmansänka vid namn Brattberg, hade en dotter, Mamsell Alida, med de allra sötaste gropar i kinden, en son, som var målare, vackra rum i sin villa, en trädgård i engelsk stil därutomkring och ett nätt lusthus, som hon aldrig vistas uti, emedan Monsieur Brattberg stått lik där, men hvaruti vi, som ej kände nämnde herre, funno oss ganska väl, och där vi uppfångade något af den vackra musik, Älfsborgs Regemente utförde hos Rubensons. Tant Louise, som oaktadt sonen

Washington är vid Karlberg och unga Louise Guvernante i Vänersborg, likväl med svårighet drar sig fram, har två mumier inackorderade hos sig. Den ena, en gammal fru, som hvarken kan röra hand eller fot, så förlamade äro de, förtjuste så kusin Carl, att han var nära att glömma att gå på Consert à la Musard, eller den musikaliska aftonunderhållningen hos Rubensons.

Major Hallström uppe med sin långa herr son, som var ful, men såg hygglig ut.

Känsö.

D. 13:de, Lördag. Bennet hemma med tvenne små piltar. Vi foro på en präktig Segelbåt till den för detta kala och ofruktbara ö, på hvars odling den kraftfulle Farbror Jacques nedlagt otrolig möda. Och på Känsö låg min älskade Far i »karantän» 1834 — då vi voro nog lyckliga att återfå honom från England ur Kolerans klor. — På nedgången till hamnen beságo vi det vackra badhuset, som har en rund salong, hvilken jag mycket undrar hvartill den skall tjäna, och mötte en ömklig dvärginna med ett omåttligt stort fyrkantigt hufvud. Vore det i forntiden borde denna arma varelse kunnat gjort lycka vid ett hof. Mamma gaf henne en tolfskilling. En förbigående piga yttrade i detsamma: »Jo, nu är hon säll nu; det där går hon väl direkte till krogen med, att genast supa upp.» — Så är det att väckas till medlidande! —

Färden på hafvet, som jag föreställt mig så fasansvärd, var däremot högst angenäm. Eol var nog artig att blott släppa ut sina mildaste fläktar, så att den 2 mils långa vägen drog ut hela 4 timmar. Härmed voro de stormälskande passagerarna högst missnöjda, men mig

förekom tiden ganska kort, ty jag fann nöje i att samtala med unge Herr Hallström, Quarantains-Chefen, Major Hallströms, med blåa näsan, son, f. d. elev å Barnängen, som jag där dansat med, och en Häradshöfding och Arkitekt Forsberg, äfven ganska treflig och kunnig i hvarjehanda. Jungmarker, Josefine, Louise, som gladde sig att få visa oss hvad hennes Far gjort, en rosenkindad, tystlåten informator och en Jungfru utgjorde passagerarna. Ah, det var sant, Bennet följde oss ned till båten med piltarna.

Vid framkomsten mottogos vi på det hjärtligaste af Tant Marie Jungmarker, den förträffliga Löjtnantens förträffliga hustru, en fullkomlighet i sitt slag, och intogo en middag, sådan som hufvudstadens gastronomer skulle med glädje förtärt, och vi voro likväl på en af naturen kal ö, i Bohusläns fattiga skärgård.

Den blånäste Majorens dotter behagar mig synnerligen, oaktadt min vän Heddas näsa brås starkt på fadrens. Hon är så glad och okonstlad att jag genast började hålla af henne. Hög och reslig är hon, så att jag, omfamnande hennes lif, stödjer mig liksom vid ett träd. Lilla Hedda Jungmarker har äfven intagit mitt hjärta, ty hon är bland de sötaste barn jag sett.

Vi intogo kaffe i parken utanför ett lusthus. Där bredvid stod Farbror Jacques' namn på det vackraste inristat (uthugget) i klippan. Det förtjänar väl att stå där, ty han har anlagt parken och låtit plantera hvartenda ett af de smärta små träd, som finnas där. De hinna aldrig öfver en viss höjd, ty då går den snärjande hafsblåsten öfver de skyddande klipporna och afmejar deras späda toppar. Vi bestego ett högt torn, på ett stort berg, uppgången dit var nära att kosta oss lifvet, men väl uppkomna ägde vi en vidsträckt utsikt öfver kala, ödsliga

klippor omgifna af hafvets skvalpande böljor. Fastän vild ägde den dock ett visst behag, hvarför jag i en bok, där våra namn skulle tecknas, skref:

Vild men skön
Var mödans lön.

Hvilket kanske är lika meningslöst som öfverdrifvet. Vi fingo dock skåda huru solen sänkte sitt gyllene klot ned i vågorna, hvilket verkligen var en härlig anblick.

Därpå beságo vi trädgårdarna, Majorens, Jungmarkers och Doktorns, gjorde en promenad på sjön och en på land, och slutade dagen med sång och musik. Därpå föreslogs dans, men af trötthet sade vi rakt af Nej.

Återigen Göteborg.

D. 14:de, Söndag. Ett fasligt skrifvande i minnesböcker. — Bra gärna ville vi denna morgon ha rest till Särö, denna bad-plats, som fått ton så mycket för sig, men lilla Pappa, den söte otålighets-Gubben längtade nödvändigt hem till Staden, och efter intagandet hos Major Hallströms af en frukost med hummer, som ej gaf gårdagens middag efter, seglade vi med förlig vind åter hem. Dessförinnan ville man ha oss ned på visit till det tredje hushållet på ön, Doktor Wastenius'. Ej just hågade därtill, prutade vi emot, men öfvertalade därtill af Löjtnant Jungmarker gingo vi, och ångrade det ej, ty man undfägnade oss med den raraste konfekt, sylter och vin. Doktorn var en hygglig och gladlynt man, som jag tyckte mycket om, men frun föreföll mig litet kråkaktig, och dottern, Mamsell Christine, som hade kikhostan,

stackars människa, gaf mig till V. Dahlgren en Comission, som jag alls icke tyckte om.

I det skönaste solskensväder skildes vi från de goda hjärtliga Känsöboerna, med hvilka vi trifdes så väl. Gärna hade jag där velat stanna något längre, men —

»Framåt så går vårt Ödes bud!» —

De följde oss i en båt, rodd af sex sjömän i kostym — så utstyrda af Herr Forsberg. — Tant Marie Jungmarker följde med till staden, och till följe af en gynnande fastän saktmodig vind (som kallas Maria-väder) och hennes sällskap gick äfven denna färd alltför hastigt. — Så är det med alla nöjen på denna ljufliga resa, de fly alltför hastigt. Förgäfves söker jag här på papperet kvarhålla ett minne af dem — beständigt fly mig tanken och tiden.

Ännu ett ord om Känsö. Det fröjdar min själ att Pappas bror där gjort allt — tänk bara: att skapa ett helt litet eden i en öken uppfylld af klippor och vatten! — —

Hemkomna gaf oss vår lilla täcka värdinna, som jämte sina små sötungar till barn voro inne hos oss, ett välsmakande te, och därefter gingo vi åter till de långa alléerna till ett värdshus, som täflar med Rubensons att roa stadens invånare. Där hörde vi en natt musik af Göta artilleri, drucko svag lemonad, trängdes med åhörare i de trånga alléerna, och jag för min del var hjärtans nöjd att komma därifrån; i glädjen skänkte jag till och med hela min kassa, bestående af 6 sk., till tvenne blinda tiggare, hvilka alltid vidtogo den försiktigheten att framräcka sina trasiga hattar tomma, för att väcka mera medlidande.

På trottoaren mötte vi den hjärtans Bennet, som med hustru och barn letat efter oss öfver hela stan. Han åt

kväll med oss äfvensom de andra släktingarna på Frimurare-Logen.

Varberg.

D. 15:de, Måndag. Packade vi in för att fara till en annan marknad. Kl. 8, hade Pappa sagt vi skulle

Jacob Forsell.
Marie-Louise Forsells farbror.
Efter akvarell 1816 af L. H. Roos.
Tillhör hofsångaren J. Forsell, Stockholm.

resa, och precis på slaget infann sig Bennet med hustrun sin. Sedermera kommo Jungmarker, Josefine och Häradshöfding Forsberg, och vi lämnade med glädje Göteborg, rörda öfver all den godhet vi erfarit, men längtade af allt hjärta efter — lugn. Vi åto middag i Kungsbacka. Mötte Langes nära Varberg.

Utan äfventyr kommo vi till den badbesökta staden,

hvars invånare tycktes alla vara värdshusvärdar, ty de visade sig ej en enda för oss. Här är tyst och stilla som på en kyrkogård. Då Carl, Emma och jag, väntande på Mamma, som gått att beställa en dyna hos Sadelmakaren, i stället för den Pappa glömde på Känsö, tillbragte vi en hel timme på gatan, utan annat sällskap än en kalkontupp. Jag blef litet betagen i en vacker bodbetjänt, och började därför ett litet samtal med honom, men Emma kom ned i portgången (därifrån var ingången till boden), och stött att äga en syster med så låg smak, började hon göra mig förebråelser med af vrede lågande ögon och förvriden mun — men jag skrattade, och med hjärtat uppfylldt af min bodbetjänt, gingo vi till badhuset, där vi gjorde bekantskap med den intressanta badföreståndarskan och förlustade oss i badrummen N:o 4 och 5.

Jo, pytt ock fingo vi vara i ro här; hade icke Mamma en släkting i Staden, Mamsell Psilander, och till Pappa kom en gammal 80-årig Landtmätar-tok vid namn Brattberg. Men se kära Far, låg helt ogeneradt stilla på sin soffa, och tog sålunda emot de vänliga besöken. Vi voro då ändteligen utgångna.

Halmstad.

D. 16:de, Tisdag. Började vi tidigt åter kuska — först var jag dock ned i boden och köpte bläck, för att ännu en gång få se den vackra bodbetjänten. Vi åto middag i staden med det ridderliga namnet, d. v. s. Falkenberg. På sista Gästgifvaregården sågo vi något rätt ohyggligt, det var ett helt tjufband, bestående af 4 kvinnor och 5 karlar. De sista skramlade hemskt med sina blackar, men de förstnämnda gingo lösa och lediga, frimodigt blickande på herrskapet i reskojan. Jag slog

med handen åt dem, till tecken att de förbrutit sig mot samhället, och de nickade bifall. Där var urtima ting och hela det vackra sällskapet skulle inför rätten. Stackars Häradshöfding! —

Nära staden körde snabbt förbi oss ett grant ekipage med 4 unga damer, elegant klädda, och en sofvande gubbe uti. De stannade likväl snart, anhöllo oss, och befunnos vara Ingenjören, nej, Förste Landtmätaren Löhr med döttrar, hvilka ämnat möta oss på Gästgifvaregården och bjuda på te, de hade emellertid kommit för sent.

En kort stund därefter insprängde vi på Residensets borggård. I porten omfamnades Pappa på det kärvänligaste af Fru Amélie, kysstes af hennes man och klappades af dottern. Hon är väl den roligaste Landshöfdingska man kan få se, mig föreföll hon litet »särdeles», som Gamla Fia säger. Hon tyckes vara känslig och äga en liflig vidt omfattande själ. Stundom är hon rätt artig och uppmärksam mot sitt främmande, men glömmer stundom att andra människor äro tillstädes. Efter hvad ryktet säger, skall hon sätta alltför högt värde på karlarnas vanskliga hyllning; må så vara! hon tillåter sig ett visst ämabelt självsvåld både mot dem och oss, men hon tyckes rättvist uppskatta Farsgubbens värde, och därför håller jag redan af henne. Ganska ömt är det då mellan dem, ty plötsligt lämnar Fru Amélie sin bekväma plats i causeusen, stiger upp och omfamnar honom — och Mamma får då kanske äfven en omarmning på köpet. Landshöfdingen är också rolig på sitt sätt, röd i ansiktet som en tupp och med hvitt uppstående hår, företer han en rätt löjlig figur, men är en hygglig gammal man från den gamla goda tiden. Dottern Jacquette är ej vacker, men änglasöt,

och skulle jag äfven ha träffat henne i hvad klass som helst, skulle jag dock alltid förklara henne att höra till de älskvärdaste af hennes kön.

Anförda af Jacquette beságo vi slottets omgifningar och hörde henne förtälja dess historia. Till kvällen var utom oss en kapten Thulstrup, ung och ful men med något ädelt i uppsyn och hållning, gift med General-Adjutanten Akrells vackraste dotter.

D. 17:de, Onsdag. Hvad det är skönt att bo i de stora slottsrummen, de äro så svala och luftiga, man andas i dem så lätt. Vi voro denna morgon ej halfklädda, då fru Amélie gjorde oss den äran af en visit. »God morgon», hördes hon säga med den vänligaste men tillika gällaste stämma, som Carl förträffligt kan återgifva. Därpå inträdde hon, frågade på samma sätt: »sofver Farsgubben än?» — Detta har vi lärt henne — kastade sig helt obesväradt på en soffa och började till vår förskräckelse en konversation. Strax därpå hörde vi Jacquettes röst i förmaket förvånande likt modern säga: »God morgon!» Hon kom då ej in. Sedan drucko vi det läckraste kaffe, hvarvid jag måste omnämna en liten händelse. Både fru Amélie och Jacquette bådo oss taga smörgås, gärna hade vi gjort det men kunde ej upptäcka något smör. Slutligen varseblefvo vi några små bollar, som flöto i vatten, jag trodde dem vara någon slags kaffeaprikoser — men se de voro af smör.

Kl. 9 gingo vi att se Fru Amélies verk, Stadens småbarnsskola. Lokalen, Lärarinnan, en Fru Matern, metoden och barnungarna — alltsammans lofordades på det högsta, och förtjänade det äfven. Därifrån gingo vi till de eleganta Mamsellerna Löhr, som undfägnade oss med vin och konfektyrer, så till Fru Psilander,

Mammas f. d. Svägerska; en blek mild varelse, som genomgått många lidanden, förlorat man och allt, och nu försörjer sig med att göra bakelser och hyra ut rum. Äfven hon bjöd oss vin och af sina rara bakelser. Därifrån gingo vi hem och klädde oss till middagen. Utkomna i salongen funno vi där en mängd unga militärer samlade, hvaribland jag igenkände den muntre spefågeln Löjtnant Bergenstråhle, som jag mången [gång] sett hos Moster Euphrosyne, samt en mörklagd Löjtnant Mörner. Vid det stora prydliga middagsbordet var just ingen hågad att skilja korparna Forsell åt. (När den blonda Jacquette i går var hvitklädd och gick mellan oss, liknade jag henne vid en dufva mellan tvenne korpar.) Var det af modestie som herrarna föredrogo manliga grannar? — Jag ville gärna veta det. Omsider steg Löjtnant Bergenstråhle fram, och tack vare hans gycklerier, kryddades maten för oss af det hjärtligaste skratt.

Efter maten syntes de dock mera böjda för fruntimmerssällskap. De bestodo af fyra herrar ute på rekognoscering. Utom de två förstnämnda var det en tjock Ehrenborg, man till Fröken Melin, och en smal, med det allra sötaste skånska målföre, som jag talte vid. Olyckligtvis måste de snart taga till sina hattar, ty Landshöfdinge-paret fann deras uppförande något opassande; nå, det var också ej rätt att obekanta gå kl. 1 på visit till ett Landshöfdinge-hus, helst som detta ej kan förliknas vid en Gästgifvaregård — och de blefvo följaktligen ingalunda kvarbjudna eller ombedda att förnya visiten. Landshöfdinge-Gubben, den gamla goda tidens man var högeligen förbittrad, men den Ängla-Jacquette bad för dem. Efter teet gjorde vi en båtfärd på den vackra Nissa-ån och sågo en hamn, som är högst märkvärdig, men frågar någon mig, så kan jag nog beskrifva

den. Vi ha då nu på broar farit öfver de flesta af Hallands floder eller åar, Viskan foro vi dock öfver på färja. Jag skall säga att det kostat Pappa rätt ansenligt med bropenningar. — Kapten Thulstrup vistas nästan lika mycket på Slottet som vi, fastän han icke bor där. Han är tyst, men hygglig, och det lilla han talar är bra.

D. 18:de, Torsdag. Stor middag hos Förste Landtmätaren Löhr för hans Chef, vår käre, älskade Farsgubbe, hvars familj jämte Landshöfdingens fingo följa med på slinken. Vid bordet var mycket mat och en förfärlig hetta, den senare har den olyckliga verkan på mig, att ögonen nödvändigt vilja sluta sig, och oaktadt den lilla snälla Mamsell Josefine Löhrs vänliga bemödanden att hålla mig vaken, var jag nära att somna. Vid desserten väcktes jag dock af Gubben Löhr som vid skålarna höll tal till alla sina gäster; han hade riktigt kommit i farten och det gick som af sig själf på ett högst komiskt sätt, som jag skulle önska kunna återge. Han tackade oss alla att ha gjort honom »den förmån» att besöka hans hus, men till Carl tackade han för »den ära» som därigenom skett honom.

Värmen var på eftermiddagen kväfvande; sömnen nästan öfverväldigade mig, då till min glädje vagnarna körde fram och vi satte oss i att fara till det sköna Sperlingsholm, hvarmed alla Hallänningar så mycket skryta. Jacquette, Carl, jag och Emma foro trefligen tillsammans. Väl anlända ur vagnen på farstutrappan, som pryddes af pelare, hvilka uppburo en altan, kom Fru Grefvinnan oss till mötes, hälsade med en omärklig böjning på hufvudet (jag kunde blott gissa till att detta skulle vara en hälsning) och förde oss in. Där presenterades vi för en liten man, Grefve Piper, Grefvinnan

Hamiltons Far, som reser kring landet med tvenne intagande fruntimmer, Fröken Ulfsparre, en gammal ungdomsbekant till Calle Forsell (Far min), och Mamsell Mont Rose eller Mont Blanc, Grefvinnans guvernants dotter, en något bedagad men ej ful Sydländska.

Den förstnämnde erinrade sig med förnöjelse Carl Forsell från de ljufva ungdomsdagarna, men han kunde ej påminna sig henne. Huru besynnerligt att »hjärtats minne» skall vara så kort hos det manliga släktet. — Nå, nu vidare i presentationen! — vidare förestållde man oss, små rodnande och darrande barn, för tvenne herrar med yfvigt hår, Grefvarna Hugo och Malcolm Hamilton, den ene Grefvinnans man, den andre Grefvens bror. — Vi beságo trenne charmanta taflor af Hjalmar Mörner och ett stort syperbt stycke af Westin, föreställande tvenne bröder Wrangels afskedstagande. Efter en stund inkommo några små grefvar, den ene fulare än den andre, efter dem Magistern, lång, blek och mager; så trenne små fröknar med sin guvernant. De stackars små sågo trötta och matta ut, då de kommo ur skol-rummen. Ack, jag minnes så väl att det som barn äfven under värme förekom mig högst påkostande att anstränga själen. Sedan en liten Mamsell Curtius från Lübeck, denna behagade mig mest af alla, men för att kunna tala med henne, måste jag leta upp min lilla fransyska, jag menar det obetydliga af detta språk som obrukbart ligger gömt i mitt hufvud. — Rummen liknade Rosendals, belägenheten tycker jag just ej skulle väcka uppseende i något annat landskap, men ställets ordnade och städade skick bör prisas öfver allt. Ack, om Yxe kunde blifva så, utan att förlora något af sin trefnad. — Vi fingo det nöjet att väga oss; jag befanns vara

6 pund och en mark tung, vägde förr 6 lisp. och 11 skålp. — har således genom sjukdomen förlorat 10 skålp. och vunnit den fördelen att vara lättare än min lätta syster. Därpå uppskrefvos våra namn och vår tyngd i en stor bok.

Vi lämnade det sköna Sperlingsholm med ett behagligt intryck, ty dess ägare hade visat oss artighet på sitt sätt. Hemkomna till Löhrens voro vi åter nära att förgås af hetta, och mot min vilja förmådde jag ej efter önskan besvara Mamsellerna Löhrs artiga bemötande. Carl lagade så att där blef dans, och drog sig sedan ur dansen till ett spelbord. Han tyckte sig härigenom ha gjort ett godt knep — till sin egen fördel. — Nu äro vi då Gud ske lof hemma, men fastän i de höga Slottsrummen är jag ännu het, både om öron och kind. Innan jag går till hvila vill jag dock göra herr Kammarrättsrådet Ferdinand Stockenberg en liten komplimang, ty tack vare honom blef denna kväll dräglig. Med hvilket deltagande lyssnar han icke till både hvad gammalt och ungt folk säger, han är icke bortskämd af den hyllning nyare tiden så oförtjänt skänker karlarna — ack, huru innerligt hygglig är han icke. Jag trodde mig med nöje finna att Emma i honom fått en ny kurtisör — då, hvad får jag höra! — Han har hustru och barn, ja — två adertonåriga söner vid Lunds Akademi.

D. 19:de, Fredag. Egentligen skulle vi tillbragt denna dag på landsvägen, men Pappa lät förleda sig af Fru Amélies öfvertalningsförmåga att stanna i Halmstad tills i morgon. Jag är rätt glad att han lät beveka sig, ty vi hade en rätt treflig f. m. i parken, där vi roade oss att språka med den goda Jacquette. Till middagen hade vi Kapten Thulstrup, en lång Löjtnant Virgin med

långa tänder och en Finsk Major Lemke = chen, och min favorit-rätt äppelkaka. Hamiltonska sällskapet måtte verkligen fattat tycke för oss, ty både i går och i dag ha vi varit ditbjudna på diné och supé fastän de äldre vägrat komma; och därför kommo de själfva i dag på f. m. med spann för vagnen. Deras ankomst nödgade oss att lämna den svala parken, men det grefliga herrskapet gjorde blott en kort visit. Jag tror detta behagade Landshöfdinge-Gubben, ty han roade sig utan skonsamhet på deras bekostnad och var nära att ta oss i famn af erkänsla för vår vägran till Hamiltängerna. På e. m. måste vi göra en visit hos Löhrens, att tacka för all deras godhet mot oss. Jag skulle trifvas bra där, ty både Nelly, den äldsta, och hennes systrar voro rätt söta, men där härskar en förfärlig hetta och flugornas näsvishet var olidlig. Nu var brodern Daniel äfven hemma, den äldste af 11 syskon. Jag tror mig aldrig ha sett någon så ful som han, dock märkte jag det icke så mycket under den tid han bodde hemma i vind.

Mamma gick därifrån till Fru Psilander — därmed gjorde hon henne mycken glädje. De talade länge om förflutna tider med hvarandra, och då söta Mor hemkom, hade ett helt sällskap hunnit både komma, prata och gå från slottet, där det ständigt är främmande. Nu bestod det af en gammal Ryttmästar Ehrenborg, hans grefvinna och några andra gamla tanter och onklar, eller föråldrade guvernanter och informatorer, gamla inventarier i familjen.

Jacquette gick jämte oss och en kapten Hahr i den gamla kyrkan. Tyvärr fingo vi ej se förste svenske Ståthållaren på Halmstads slott, herr Kaggs balsamerade lik, ty klockaren var borta, annars lär denne bruka bära det på armen, såväl som Jungfru Claras. I stället beskå-

dade vi märkvärdiga taflor, bestående af hela knäböjande familjer. 7 söner och 7 döttrar i raden, alla fula som stryk och lika som bär. Från kyrkan gingo vi att bese den efter branden nybyggda vackra bron. Under det vi stodo därpå, betagna af utsikten emellan Nissans löfbeväxta stränder, kom en stor resvagn rullandes, hvari sutto Amélie Lange med de små söta barnen och den store mannen på kuskbocken. Detta var ett kärt möte, men ännu kärare var mig att vid hemkomsten finna den hygglige herr Ferdinand Stockenberg. Denna sista kväll förflöt angenämt liksom den öfriga tiden på Halmstads slott.

Herrevadskloster.

D. 20:de Augusti, Lördag. Gumman, åh, nej, så får jag ej säga om Pappas lilla flamma, den ännu ungdomliga 46-åriga Fru Amélie, som jag förut nämnt tyckes vara litet svag för Adams söner och ge dem företrädet framför sitt eget kön, synes mig dock ha fattat ett lifligt tycke för min dyra Fru Moder — och ville hon blott ge akt på henne, skulle hon finna att man kan vara lika älskvärd både mot herrar och damer. — Ehuru både Amélie och Jacquette så när aldrig velat lämna oss i går kväll för bara idel ömhet, till stort men för Larçon, som skulle ha våra saker inpackade, hade det dock denna morgon intet slut på afskedstagande. Fru Amélies ömhet hade till den grad stegrats under natten, att hon gaf Mamma med en tår en hårlock af sitt eget blonda hår, af de lockar, som förut skuggat hennes ännu rosiga kind. Landshöfdingen gaf mig ett päron; sedan jag gjort en djup nigning för honom, omfamnat frun och kysst Jacquette — sutto vi åter i vagnen.

»Laholm är också en stad», och där bor en Landtmätare vid namn Billing, som i tvenne dar gått i uniform och sporrar för att vänta på Pappa. Vore kära Far road af att narra sina Landtmätare kunde de nöta ut sina uniformer bara af väntan på honom. Fru Billing, en munter Gumma, hade äfven väntat på oss med vin och bakelser. Herrn hade satt på uniform för Öfversten, men för familjen hade han till reds sodavatten och saft.

Nära Halmstad foro vi förbi det grannaste ställe jag sett. Det heter Skottorp och tillhör en ryttmästar Möller, hvars unga Fru, född Roth, från Hälsingborg, i våras dog från man, barn, lycka och rikedom.

På en af gästgifvaregårdarna sammanträffade vi för sista gången med Langens, hvilka nu flytta till sin nya bostad i Åhus, samt med Ryttmästar Ehrenborgs, hvars hästar vi togo bort, hvilket han dock artigt skänkte oss tillgift för och läto oss fara.

Sedan vi nu öfverfarit Halmstads sista flod inkommo vi i det bördiga Skåne, hvars natur för mina ögon dock tämmeligen liknar Sveriges andra landskaper, emedan de stora fälten nu äro afslagna. De härliga mörkgröna skogarna med sina vördnadsvärda träd äro likväl bra behagliga att genomfara. Efter att ha genomrest flera sådana, om just ej skogar så åtminstone skogsdungar, hvilka voro förträffliga till parker blott man anlade små sandgångar i dem, kommo vi till Klippans pappersbruk, men till min ledsnad var det för sent att bese det.

I skummerasket anlände vi till Herrevadskloster, hvars älskvärda Invånare prisas af hela Skåne, och hvilka min penna är alldeles för svag att beskrifva. Grefvinnan Lewenhaupt eller Marie Geijer var äfven där, och jag har således nu gjort bekantskap med alla min Mammas kusiner, utom Axel Geijer från Skofteby.

Den något egne Gottschalk, som vid tolf år kom till Karlberg, vid 17 gick därifrån, har så godt hufvud man kan önska sig, är både vacker och väl växt, och som han i Stockholm mången gång kom mitt unga hjärta att klappa, kunde han väl denna gång intagit det ånyo, ty han var ovanligt artig och jag ännu böjd att beundra honom, men snart tröttnade den unge herrn, ty han är ingen fruntimmers-älskare, och jag har äfven nu lärt bättre känna och kan bättre hålla i styr det lilla odjuret, som kallas hjärta.

Marie Lewenhaupt var mycket road och höll af mig 1823 — hon var då 10 och jag ett år — det vore önskligt att någon gnista af denna forntida vänskap åter kunde uppblåsas, ty hon är så vacker och intagande att alla måtte tycka om henne. Till kvällen fingo vi röd-gröt, en veritabel skånsk mat.

D. 21:sta. Söndag. Tillbragte vi större delen af i Lollys sällskap. Denna unga person föreföll mig i höstas på Munkforsen litet underlig och melankolisk, till detta dömde jag dock endast gissningsvis, men tyst och sluten fastän mild och vänlig var hon då bestämdt. Nu funno vi henne äfven äga känsla och förstånd och tiden förflöt rätt angenämt med henne, ja vi kommo så väl öfverens att vi till kl. 1 på natten sutto och pratade i vår lilla täcka kammare med sparlakans-sängar. — Under dagens lopp roade vi oss mest med musik och äta: Jag vill gärna skylla på min genomgångna sjukdom det öfverdrifna värde mat för närvarande har för mig, men jag fruktar jag af naturen är gastronom; här i Skåne, som är en riktig matort, kan jag då i detta afseende bli tillfredsställd. Tante Maries ogifta syster Engel, en god och deltagande person, som för Mammas skull om-

fattade oss med synnerlig vänskap, skulle gärna hört oss berätta våra lefnadshändelser, men tiden medgaf det ej. Farbror Carl Emanuel själf, Morfars yngste bror, är bra hygglig, men hör så illa att fastän road af sällskapslifvet, kan han dock ej deltaga däri. Han hörde ej en gång huru middagsklockan ringde.

Flera gånger under aftonens lugn lyckönskade jag mig att få njuta af den ljufva stillhet, som rådde på Kloster, i stället för att trängas på Malmös Knutsal, där herr Brodersen hade föranstaltat slutbal för att visa allmänheten sina elevers framsteg att hoppa och skutta, och hvilket Förste-Landtmätaren Falkman bedt oss komma att åskåda.

Den 22:dra. Måndags morgon. Med verklig saknad skildes vi från Klosters rara Invånare. På vägen till Lund mötte vi Professor Cederschiöld, den beskedlige Gubben, som såg på mig under mitt jämmerliga tillstånd under den otäcka reumatiska flamfebern. Framkomna till Sveriges södra Universitetsstad, antastade Pappa strax en hvithårig gubbe, som gick spejande kring vagnen och hvilken befanns vara Professor Liljewalch. Vi talte därpå vid Larçon, som farit förbud, hvilket han alltid gör, den lille, glade, snälle, påpasslige, pålitlige och villige gossen. På det granna hotellet fingo vi en dålig middag. Köpte frukt, beságo Lunds danssal, ej olik Uppsalas, och voro på väg till Bokhandlaren Gleerup, då en vagn svänger fram på torget, en ung herre hoppar därur, som befanns vara Förste-Landtmätaren Falkman, pappas vän från Malmö, den förste hygglige och till figur och utseende någorlunda vackre Landtmätare, som jag någonsin sett. Han hade med sig Magister Hultman, en lika kunnig som

artig man. De förde till oss en stor Arkitekt, Professor Brunius, som jämte dem ledsagade oss till Domkyrkan, Jätten Finns mästerstycke. Uppfyllda af beundran för det härliga hvalfvet och förundran öfver den underjordiska kyrkan, fingo vi en ännu högre njutning, ty man efterskickade en Assessor Wenster, som med skicklig hand rörde Orgeln, den skönaste jag troligtvis får höra. Den ljöd alldeles som en osynlig änglakör, ej heller syntes den lille musikmästaren till, ty hans smånätta figur doldes af de glänsande piporna. Midt under orgelns ljufvaste toner inträdde tvenne små rödlätta män, General Cederström och Kammarherre Hallenborg samt en liten förträtlig hund. Dessa tre höllo ett sådant surr att de för mig alldeles betogo orgelns toner. Den fyrbente Orostiftaren tog jag då i knäet, men i sin harm var han nära att förstöra både mina silkesvantar och parasoll. Därpå gingo vi genom det fula Lunds vackraste plats, den gröna Lundagård. Magister Hultman förde oss genom Biblioteket och lärosalarna. Men detta roade mig just ej mycket, ty i Uppsala har jag sett allt detta i större skala. I biblioteket såg jag dock med stort intresse Westins porträtt af Pappas idol, den flärdfrie Prins Carl-August, jämte en mängd snillrika rådsherrar och Biskopar, hvilkas namn vaktmästaren, sällsamt nog, upprepade såsom en utanläxa.

Glad satt jag mig åter i vagnen, och framkomna till Malmö, körde Förste-Landtmätarens ekipage om oss, för att visa vägen till hotellet, som ligger vid en stor, fri plats kallad Gustaf-Adolfs torg, som är så vidsträckt att det innesluter en liten äng, hvarpå stadens får beta. Pastor Hultman, Förste-Landtmätaren och hans lilla vackra fru, som har de renaste anletsdrag och de friskaste

rosor på kinden, drucko te med oss i våra höga, rymliga rum. Därpå läste vi våra bref från Yxe — och så var den dagen slut.

Hilda Wennberg.
Marie-Louise Forsells kusin.
Efter fotografi.

D. 23:dje, Tisdag, tillät jag mig sofva ovanligt länge, ty i går kväll, skrefvo vi bref till hemmet ända till midnatten. Åtskilliga visiterande här på förmiddagen. Till middagen gingo vi till Förste-Landtmätaren Falkmans, där var mycket fint och grant, förträffligt allting. Ehuru Falkmans ha fyra små späda plantor, se de likväl båda två ut såsom nygifta. Utom frun och herrn

och Pastor Hultman voro där tvenne unga flickor, värdinnans systrar. Den äldsta, Mathilda, har den slags skönhet, som mest intar mig, hon ägde starkt tycke af den älskvärda Stockholms-flickan Margrete Pettersson. Målföret äger isynnerhet en förvillande likhet, jag hade därför min förnöjelse af att både se och höra henne. Hon har mycket godt hufvud och skall nu gifta sig med sin aflidna systers man, en intressant och blek Herr Flensburg. Den yngre Emilie, var tjugu år, men såg blott ut som en sextonårig nyss utsprucken blomma. Båda systrarna Ståhle anses för stadens skönheter. Jag tycker mycket om det Skånska målföret, det låter så godt, skada blott att jag med svårighet förstår dem. R-r-r susar nu omkring mig på alla sidor.

Efter maten gjorde vi en spatserfärd i vagn, för att se stadens, eller rättare landets kring staden liggande små landthus, de förmögnare invånarnas sommarnöjen. Major Ysedoms och Köpman Kockums utmärkte sig isynnerhet för prydlighet och glans. Mathilda Ståhle var vår ciceron och Pastorn körde för oss; men, Gud bevare oss väl från en sådan kusk, vi må vara glada att ha hemkommit med lifvet. På stengatorna lät han oss obarmhärtigt skaka, och körde alla svängar i fullt sträck, så att en gång voro vi nära att köra ihop med en lika oförvägen bonde. Falkmans hade äfven varit i stor oro för oss, då han i stället för Carl fattade tömmarna. Vi besökte bland annat en vanvårdad brunnspark, där Magistern bjöd på saft och tårta, och hade det missödet att bryta af min olyckliga parasoll. Det är dock väl att han har skickliga vänner inom lås och bom på slottet, hvilka skola laga den. Det är skada att talangen så skall hållas fängslad! Pastorn eller Magistern, såsom jag oupphörligt församlar mig, har varit fång-

predikant och anses här i staden för ett stort ljus, jag medger det gärna, och vill ingalunda betaga honom hans värde, åtminstone uttrycker han sig med den största lätthet, men till kusk duger han platt icke. Ful är han, mycket ful, men artig och hygglig. Vi trifvas därför godt med honom, och äro glada att han följer oss till Kiøbenhavn. På e. m. medhunno vi äfven att besöka hans trädgård, ett gryende zoologiskt museum och hans rum. Ur de senare hämtade jag en del af Oelenschlägers tragedier och i trädgården blefvo vi öfverhopade med de utsöktaste Dahlior af Underläraren i den skola, hvars föreståndare Pastorn är, den bleke Magister Hesselberg, som liknade en riktig bokmal. Vid vår återkomst från åkningen funno vi större delen af stadsboerna församlade hos Falkmans. Däribland voro de utmärktaste: den älskvärda Grefvinnan Posse, den fulaste af hennes 5 söner, några Mamseller Bellander, af hvilka jag särskildt vill omnämna Mamsell Carolina, Fru Flensburg, äfven värdinnans syster, en utmärkt söt varelse, en Dansk Pianist vid namn Grüner, som med mästerlig färdighet och smak spelade de svåraste stycken, en ung Flensburg, som med mycket behag dansade Hamburger-Skotska — m. fl. m. fl. som jag ej så noga kunde taga reda på. Se här det omdöme jag vill ge om denna supé: allting var där fullt upp, ja, nästan till öfverflöd, och liknade de största hus i Hufvudstaden, tonen var god, och Fru Falkmans systrar hjälpte henne så snällt med värdinneskapet att jag önskar mig kunna likna dem.

D. 24:de, Onsdag. Tillbragte vi i lugn; åtminstone en god del däraf. Jag skref i min dagbok — hvilket jag ej på fjorton dagar gjort, och ingen bör därför

Carl af Forsell.

Efter litografi af Joh. Cardon.

Clementine af Forsell, f. Geijer.
Efter original i olja 1851 af C. W. Nordgren.
Tillhör fru M. Tjerneld, Skattkärr.

undra på om ej just min lilla resebeskrifning är liflig. De flesta af mina intryck dö bort innan jag hinner uppteckna dem. Kl. half 1 kom Fru Falkman att hämta oss; jag åkte med henne och lilla sonen Henrik, och efter kommo: kära Far, hvars dyrbara hälsa icke vill vara riktigt bra, söta Mor, Emma och Carl, såsom vanligt körande 3 hästar för den gula res-kojan. Ah, Larçon var äfven med! — Så foro vi till det Skånska Herregodset Skabersjö, tillhörigt Grefve Thott, ett af Skånes största Herresäten. Grefven har en den allra sötaste och mest förekommande Grefvinna, som emottog oss såsom vore vi gamla bekanta i stället för vildt främmande. Vi fingo nu göra bekantskap med en mängd Thottar, både stora och små, vackra och fula, samt en Mamsell Flensburg och en Mamsell Malmborg, båda guvernanter och således ganska hyggliga.

Det föreföll mig på Skabersjö liksom jag kommit till Söderns yppiga land, ty vi kunde knappast hålla konversationen vid makt, så mumsade vi frukt. Liksom Thora Borgarhjorts slott var kringslutet af ormen, ligger denna skånska byggnad omfluten af en bred, klar flod, som bildar en rund holme. Ställets omgifningar eller promenader äro särdeles vidsträckta och så väl vårdade och underhållna, som vid ett kungligt Lustslott. Vi beságo dem alla och då vi kommo till drifhuset nedplockade Grefveparet med egna händer en korg med persikor och aprikoser, som vi fingo med oss. Efter att ha betraktat Byrons hjältinnor, ätit en omgång frukt af meloner, plommon, päron och äpplen, satte vi oss upp i vagnarna med den erfarenheten att oförtjänt artighet mot främlingar äfven kan bevisas under ett Grefligt tak. Bland de Grefliga och Friherrliga kusinerna, som vistades på Skabersjö, var äfven

en Grefve, nej, Baron Kjell Thott, som blifvit litet vurmig af att äga för godt minne; hans hufvud var så uppfylldt af en mängd olikartade saker, att allt blef ett sammelsurium, och däraf uppstod snart en fullkomlig sinnesförvirring. Jag märkte strax att det var något på tok med honom, ty han gick ständigt och mumlade för sig själf.

D. 25:te, Thorsdag, kom ett bud från Landshöfdingens och bjöd oss dit på te och supé. Lyckligtvis fingo vi dock vara i lugn ända till half 7 på kvällen; vi vägrade åtfölja Pastor Hultman, som kom att spatsera med oss, och jag tillbragte hela dagen i djup négligée, ty det var en olidelig hetta i luften. — Hela bataljoner af våra fiender flugorna ligga slagna och vanmäktiga i fönstren. På utsatt tid kom lilla Fru Falkman att hämta oss. — Vid vårt inträde i den grant möblerade salongen, kom den vänliga Grefvinnan Posse oss till mötes, och förde Emma och mig in till de unga damerna. Utom våra förrgårsbekanta, bestodo de af 3 fröknar Platen, nej, Stackelberg hette de, lilla Fröken Ulla Thott, som mycket fruktade att vi för vår sorgdräkt ej skulle få dansa; ty fingo vi det ej, blef det icke heller någon dans af för de andra. Man finner tydligen häraf att bjudningen var tillställd för oss, ty hade vi svarat nej, skulle det troligtvis ej blifvit af med hela kalaset. Fröken Malla Posse såg trulsig, trög och något tillbakasatt ut — huru olika Jacquette Virgin!

De unga Grefvarna Posse ville ej gärna dansa efter Forte-Piano, hvarför 4 musikanter hasteligen efterskickades. De hopskaffades till min förundran genast, men jag bör minnas att Malmö är en stor stad. Första fransäsen fick jag den äran att dansa med den unge, vackre Grefve

Thott, som har de vackraste små hvita tänder. Sådana har jag endast sett en ung man hafva, en f. d. liten låga vid namn Jean Louis Gondret. — Den andra med den fulaste af Grefvarna Posse och den tredje med Kammarherre Klinteberg, en runsten sen Mammas ungdomstid. Valserna åskådade jag beskedligt, af fruktan att genom den häftiga rörelsen ådra mig rosfeber. Någon så stor uppoffring var det just icke, men roligt är det just inte att vid 20 år sitta allena i en vrå, som en gammal sörjande änka. Dock bör jag erinra mig, att jag hade den oturen att alltid på min lott få de jämmerligaste valsörerna. — Vi åkte hem i Falkmans vagn och lade oss vid midnattstiden hjärtans trötta.

Ack, det är blott genom det anseende vår älskade Farsgubbe åtnjuter, som all denna heder bevisas oss, det är blott honom vi skola tacka för dessa två angenäma dagar i den förnäma världen. Ah, det är ömkeligt att ej vara något genom sig själf, att blott vinna utmärkelse af den ära andra förvärfvat. Det går dock an, »jeg er en Qvinde», som den danske skalden säger. Kunde jag blott älska min dyre Farsgubbe tillräckligt! Jag har blott lärt känna världen, eller de män som verka något i världen, genom betraktandet af hans person, och jag tror därför att hela Wärlden är god!

D. 26:te, Fredag, gjorde vi bekantskap med en ungdomsvän till Mamma; ack, vår dyra moder har ju vid 16 års ålder stoppat ned sin förste man herr Psilander i grafven, och under den tid hon då tillbragte här, tillvann hon sig så allas hjärtan genom sin ungdom och skönhet, att de ännu efter 26 års förlopp bibehålla ett kärt minne af henne. — Fru Forssberg var en förträfflig fru, hon bjöd oss på äppel-kompott och plommon, har

förr varit i små omständigheter, Mamma kan berätta hennes lefnadsöden, som äro rätt ömkeliga. Nu kan man dock ej märka något sådant, ty hon bor och mår präktigt. Malmö-damerna måtte rätt ofta besöka hennes nipperhandel. Hon hade äfven en blomstrande dotter vid namn Laura, som varit betrodd att resa till Hamburg med flera tusen Rd. på fickan, och med hvilken jag är rätt glad att få räkna släkt med släkten. — På morgonen åkte Emma och jag till badhuset i Falkmans eleganta ekipage, och jag försäkrade att vi sågo rätt ståtliga ut, där vi sutto och solade oss med parasollerna.

Till middagen voro vi hemma, men på kaffe gingo vi till den lilla vänskapliga Fru Falkman, hvars man är ute på mätningar. Där var hela den Ståhleska familjen samlad. Jag blef du med alla 4 flickorna, Emilie, Mathilda, Charlotte (Fru Flensburg) och Annette (Fru Falkman). Likna alla flickor härstädes dem och Mamsellerna Bellander, så är Malmö en lycklig stad.

De jämte Pastor Hultman följde oss till kyrkogården, där vi med allvar i hjärtat, fastän med löjet på läpparna gingo ikring bland de dödas hvilostäder. Den vackraste grafvården var den August Flensburg, Mathildas Fästman, upprest åt sin aflidna maka Ida Ståhle, som dog vid 20 års ålder. Från begrafningsplatsen gingo vi att bese Knutsalen, Ämbetsrummen och den åldriga kyrkan, hvari rådde den största enhet, ty allt var där antikt. Efter att ha smörjt oss med en så kallad tesupé, bestående af 6 rätter, hvarmed Annette Falkman undfägnade oss, kysste vi våra söta flickor Ståhle och vandrade hem. Kl. är nu half ett på natten; vi ha allting inpackat, ljusen äro nedbrunna i stakarna, jag är trött vid att skrifva; alla sofva vid denna timme i Stadt Hamburg — jag måste göra så med, och vill

drömma om Köpenhamn. Där jag hoppas vi skola vara nästa kväll vid denna tid — om lyckan står oss bi! —

Kiøbenhavn. Hôtel du Nord.

D. 27:de, Lördag. Ja, nu äro vi då i Kongens Bye, detta, målet för våra 3-åriga önskningar. På Unionen eller såsom den också kallas, Kujonen, gjorde vi vår öfverresa hit. Den är hvarken ett Ångfartyg eller Ångslup, utan ett slags mellanting, som går en hel timme senare än kamraten Malmö. Men emedan jag dels hade nöje af mina egna små tankar, dels roades af den hygglige Pastor Hultmans sällskap, och att betrakta våra medpassagerare, som voro: Grefvinnan Barck, Baron Bennet, herr Noring och tvenne sällsynt sköna bondgummor m. fl. syntes mig färden gå ganska snabbt och skulle äfven varit behaglig, så vida ej en stygg lukt af skämdt hafsgräs förpestat luften. Vädret, var mildt, så att ej en gång någon sjösjuka kom i fråga. De snälla flickorna Ståhle och Annette Falkman följde oss ned till ångbåten, och då vi lämnade Malmö redd, voro de det skönaste våra ögon föllo på. Vi hade åkt ned, och kaptenen var nog artig att vänta hela 10 minuterna på Fru Grefvinnan Barck. Likväl jäktade oss kära Far så, att vi måste dricka kaffe med den största entusiasm jag i min lefnad gjort — den goda Mamma blef rakt af utan. — Den jovialiske Larçon syntes vara så förtjust att för första gången vistas ombord på ett Damskieb, att han upprymd däraf kom ända upp på akterdäcket och förtäljde oss under lifligt skratt, att »hjulskoflarna nyss dödat en fågel, som såg ut som en hund» — förmodligen var det en säl. — Huru glad var jag icke att se Kjöbenhavn ligga utbredd framför

mig, att stiga ned från ångungen i båten, och därifrån för första gången sätta foten på Dansk botten. Då vi passerade det anspråkslösa fästet Tre kronor, for Damskiebet Eris från Aalborg om oss, och aflämnade en faslig mängd passagerare på bryggan, och vi fingo nu se De Danskes känslor i yttringen af återseendets glädje, som ingalunda var af den tystaste natur. I den mest brännande solhetta skulle våra saker genomsökas. De förforo dock skonsamt med oss, och hvad skulle de äfven finna från Sverige? — Vi hade ju blott våra sorgsaker, och dem fingo de gärna vända på. Sedan detta försiggått, satte vi oss upp i tvenne droskor, Larçon satt som en liten kung i den tredje bland alla sakerna. De stolta, sköna husen, som tyckas liksom täfla med hvarandra i höjd och prydlighet, gjorde på mig det angenämaste intryck, isynnerhet förvånade mig det antika Amalienborg, för det ovanligt regelbundna i dess anläggning. — Redan vid Ångbåten voro oss till mötes värdshusagenter, med hvilka vi gjorde upp att taga in på Hôtel du Nord. Präktiga åkdon förde oss kostnadsfritt dit, man behöfde endast gifva kiörsvenden litet drikkepengar efter behag. Här säga de då ärligt ifrån hvartill de vilja använda våra gåfvor — men så gör man ju äfven i Sverige.

Hvad jag tyckte mycket om detta sändande af vagnar emot de Resande för att locka dem till hvars och ens af hotellerna. Jag undrar om våra kära landsmän göra sig besvär med något sådant — åh, nej de vilja, såsom Pappa säger, »att stekta sparfvar skola flyga dem i munnen». — Vi bo furstligt på vårt Nordiska hotell, hafva siden-draperier till gardiner, hafva både ejderdun öfver och under oss i våra sängar och få kaffe i koppar stora som spilkummar.

Min kära Dagbok, emottag nu på dina tystlåtna blad beskrifningen på våra växlande tidsfördrif. Många år härefter skall jag troligtvis göra gällande min fordran hos dig, och du skall då skänka mig ljufva erinringar från Danmarks hufvudstad, från den tid då så mycken lycka och glädje ännu smålogo mot mig!

Låtom oss börja. »De härvarande Konungar ha hvarken gjort någonting för sitt land eller för sitt folk — men de ha gjort allt för sin Residensstad» — säger vår förträfflige ciceron Herr Pastorn. Nå låtom oss då betrakta hvad en kunglig vilja åstadkommit. Liksom för att egna en hyllningsgärd åt Österlandets barn, emedan all vår bildning egentligen förskrifver sig från deras hem, vandrade vi först till Judarnas kapell, eller deras Synagoga. Genom Pastorns inflytande fingo vi se det allraheligaste, ett rödt förhänge drogs undan och man skådade en mängd glitter och skallror, som skulle betyda de tolf släkternas särskilda vapen, och urgamla pergamentsrullar, men hvars betydelse jag ingalunda kunde begripa. Det är dock roligt att ha en lärd man till vägvisare. Det var ett skönt och enkelt tempel, värdigt att man däri kom till en högre andakt, än att midt under predikan börja uppgöra handelsaffärer, såsom Israels afkomlingar bruka. Vore det ändå kärleksaffärer, så kunde man likväl förlåta dem! — Därpå hämtade vi vår Farsgubbe, som är synnerligt belåten att kunna få öfverlämna oss i en så kunnig ledsagares händer, som den förträfflige Pastorn, och gingo att äta middag på en restauration, hvarest man kunde njuta döden af de ofantliga portioner de brukade. Vi valde allmänneligen »rödegröt med flöde» och »karbonader» — (sköna kotletter). —

Så måste Mamma gå med mig till en perukmakare,

ty efter den fatala sjukdomen mister jag allt mitt otäcka men nödvändiga tagelhår. Monsieur La Force var en fiffig karl, med intressant ansiktsfärg, Italienska ögon och ett gentilt sätt att vara. Sådan var Monsieur le perruquier. Han afrådde mig från att låta raka mig och anlägga peruk; arrangerade »mes raies», och underhöll ganska belefvadt en fransysk konversation; deltog mycket i mitt svåra missöde och sade att han på det högsta beklagade mig, ty att behålla håret är alltid af stor vikt »pour une jeune demoiselle». Emellertid gick jag fattigare därifrån än jag kom, ty han beröfvade mig otaliga hårstrån under anordnandet af den lilla återstoden till en Peruviansk eller Hottentottisk knut, som gaf mitt hufvud ett så kuriöst utseende att jag hela dagen måste nyttja mössa.

Härpå hvilade vi oss länge hemma, ty hettan var odräglig.

Pastorn tillförde oss en lång, hygglig Dansk, kallad Candidatus Eibe. Han åtföljde oss till Charlottenborg att se Thorvaldsenska ateljén. Äfven erhöllo vi tillträde i den store konstnärens enskilda rum, i hvilka allt såg så gladt och vänligt ut, som den milde Gubbens egna anletsdrag. Där funnos många taflor och sydda arbeten, alla skänkta af målare och förnäma damer, som beundra hans mästerverk. — Men, hans bilder, men hans bilder! Vill man se det döda lefva sig, så se blott dem — i mitt hjärta skall minnet af deras tjusande åsyn alltid lefva! — En Fruntimmers-blus hängde på väggen i ateljén, tillhörig en ung Fröken Herbst, som är nog sällsynt begåfvad att äga anlag för bildhuggarekonsten och nog lycklig att erhålla undervisning af Thorvaldsen. Hon har en synnerlig böjelse att tillskapa hästar, och hennes späda hand (att döma af den

lilla blusen) har format sådana af kolossal storlek. Med ledsnad sleto vi oss ifrån de lefvande bilderna, gingo att dricka kaffe på Altan-Bazaren — eller Bazar-Altanen, det största konditoriet i Köpenhamn där man har en vidsträckt utsikt öfver Kongens Nytorv, lämnade Pappa, togo tvenne bekväma vagnar och foro ut till Assistens-kyrkogården. Min Gud, hvilken oändlig sträcka af graf-var! Mitt minne blef så öfverlastadt af de många slags minnesvårdarna att jag ej minns en enda af dem. Skada att de alla voro öfverhöljda af damm, hvilket ökade deras sorgliga utseende. I de dödas stad syntes vid vårt inträde ingen minnesvandrare, blott tvenne flickor med löje på kinden, som afundsjukt dolde dess rosor under sina parasoller. Vid vår afresa syntes dock en blek Nåd, med sin trädgårdsmästare efter sig med en vattenkanna, sakta framskrida, förmodligen för att ansa det yttre af de älskades förvaringsrum. Mången sorg-klädd dam gick äfven med långsamma steg förbi våra glada vagnar och ställde sin kosa till kyrkogården. Vi möta här mycket svartklädt folk, ty mångens anhöriga ha fallit ett offer för den i år härjande Tyfus.

Sist sågo vi ett orangeri i tre våningar på Amalien-gaden, och drucko te på en ny restauration, hvartill vi doppade bakelser kallade »Fru Heiberg».

Nu sitter jag och antecknar detta och månen har trängt sig in genom de på glänt stående fönsterluckorna och tittar nu på mig med ett tydligt välbehag. Säker-ligen älskar den flitiga människor, som ej framför allt älska hvilan, och jag håller af månen, ty den skyr ingen möda att vaka för oss om nätterna och lysa jorden i sin bana, liksom solen gör det om dagarna; då går månen helt anspråkslöst och gömmer sig, under det solens gyllene strålar stundom äro rätt hårda mot de

stackars människobarnen, det må vår himmelske Fader veta!

Jag har äfven förmått syster Emma att i kväll föra sina minnesteckningar till kommande dagars nöje, ty »Minnet är vår bästa rikedom», säger Mathilda Ståhles poetiska fästman i en aforism. Jag vill bra gärna göra det till ett rörligt kapital. Nej, nu är det så sent att jag måste i sömnen hämta krafter för att rätt kunna njuta af morgondagens fröjd! — —

D. 28:de, en klar Söndag förde oss vår ciceron att se det härligaste jag säkerligen härstädes får se, nämligen Vårfruekirken. Det var ett riktigt Gudomligt tempel, och satte vår Herre värde på en sådan hyllning, den bästa nutidens smak kan framvisa, skulle han troligen älska att tillbedjas och lofsjungas där. — Det förvånade mig att Judas icke fanns bland de tolf Lyckliga, som fått umgås med vår Frälsare, men det tyckes såsom den store mästaren ogärna velat bilda ett så vidrigt uttryck i hans ansikte, som forntidens konstnärer förmodat honom äga. I koret stod en ängel på knä, så skön och så liffull att man trodde den lefva — hade blott ej vingarna varit! Säkerligen måtte denna Ängel vara bland de älskligaste barnen af Thorvaldsens själ.

Ett sinnrikt stycke öfver fattig-bössan gör det intryck att man omöjligen kan gå där förbi utan att gifva en skärf, ty man väckes till känsla om de behöfvande, som anropa om jordisk barmhärtighet, då andra vämjes vid öfverflöd. Denna dag vandrade vi mycket omkring, besågo äfven Slottskapellet och ämnade oss till en Historisk Konstsamling, men fingo ej inträda emedan den icke om Söndagarna förevisas. Förbittrad häröfver ville vår förträfflige Pastor ej en gång höra på

den »smukke pigens ursæktelser», som vaktade porten, och skälen till hennes vägran att ej släppa oss in, utan vandrade i vredesmod med militärsteg hem, och kom drypande af svett emot oss på trottoaren med adress-kalendern i hand, hvilken han visade oss hafva ljugit, då den förmådde oss i solhettan företa denna promenad. På vägen mötte vi Engelska Ministerns son, en vidunderlig dvärg, med små, tjocka, vaggande ben, och ett så stort hufvud, att det skall hindra honom att resa sig, då han faller omkull. Denne sällsamme personage ville Emma och jag gärna bekika, men vår vægviser bad oss låta bli, emedan han lär bli så rasande däröfver, att han midt på gaden kunde öfverfalla oss med ovett. Därpå åto vi röd is och drucko isvand hos Mini, nej, Vincent. — Till ersättning för vår missräkning skulle vi se Zoologiska museum, hvilket ej det ringaste roade mig, emedan jag 2:ne gånger sett det präktiga Stockholmska; och fastän vi åkt dit, hade jag visst förgåtts af värme och trötthet, hade jag ej haft det nöjet att skåda några individer af det vedervärdiga ormsläktet i spiritus-vini. Därpå gingo Mamma, jag, Emma, Carl, Pastorn och herr Eibe upp på Tafvelsamlingen på Christiansborg, i andra våningen. Ditupp ledde en sådan mängd trappor att utom vid Mosebacke och Kinnekulle har jag aldrig sett dylika. Så gingo vi genom en sträcka af 10 till 12 stora salar, alla uppfyllda af Målarkonstens sköna alster. Förgäfves sökte jag fästa något af de oändliga styckena i mitt minne, de enda som stannade där var en ypperlig scen — men som jag ogärna vill säga hvad ämnet var till, och ett hufvud uttryckande ånger, det var Petri Ånger. — Katalogen råder jag ingen att skaffa sig, ty om man icke allenast intresserar sig för målarens namn, så är den föga upplysande; ty om man

t. ex. intages af något stycke och vill veta hvad det föreställer, står där endast, »Eine Dame und ein Herr; Portrait einer Frau; Ein Wasserfall; Eine Landschaft», o. s. v. — och allt detta bör man ju kunna se själf? —

Under vägen till Galleriet mötte vi herr George Owen, men där upptagna af det myckna förträffliga, och nedkomna därifrån trötta till kropp och själ, isynnerhet i nacken, orkade vi just icke språka mycket med den unge älskvärde mannen förrän vi alla sutto på spiskvarteret och fingo dricka hans skål i champagne. Där fingo vi veta att Grosshandlar Owen bjudit oss att passera kvällen på sin villa och att i hans vagn bese Dyrehaven. Därför, i stället att såsom de andra njuta af en vederkvickande siesta, vandrade Mamma och jag uppåt Östergaden för att skaffa oss några vackra sorgsaker. Det lyckades icke, ty man är i Köpenhamn icke »preparered til sœrgelse» — men vi fingo göra bekantskap med en mängd täcka grisetter, så söta, vackra och vänliga att tala vid, att vi funno nöje att meddela oss med dem. Så kom Owens ekipage. Forsellerna satte sig däri, men Mr. George Owen, Pastorn och Carl fingo frakta sig så godt de kunde. Vi foro att se Kiøbenhavns Djurgård, en lång 5 fjärdingsvägs sträcka utmed hafsstranden, med åtskilliga små spridda villor på något afstånd från hvarandra. De gode danske må förlåta mig, om jag säger att vår sköna, på omväxling så rika Djurgårdspark äger stort företräde framför deras. Emellertid var det onekligen vackert att skåda de hvita seglen och Damskiebens ång-skyar, som för ögonblicket lifvade åsynen af Sundets ovanligt lugna vågor. Vid Klampenborg, eller -burg, fingo vi till min glädje slutligen vända, ty jag längtade bra mycket att göra bekantskap med familjen Owen. Mörkret var redan inbrutet då vi anlände

till deras täcka landthus, som låg närmast staden, och hvartill de försäkrade, var kun en lille bidt, och då var det öfver en fjärdingsväg; Carl och Pastorn, som fingo gå hem, knotade nog öfver det danska mätningssättet. Mr. Georges familj var särdeles älskvärd. Pappa tyckte mycket om herrn, Mamma gjorde detsamma med Frun och Mormodern, Fru von der Pahlen, och Emma och jag, som önskat göra bekantskap med några jämnåriga unga damer, kunde ej påträffa hyggligare och sötare än »the Misses Owen». Josefina, den äldsta är 23 år, men tyckes på sin höjd vara aderton. Elise däremot är blott 16, och fastän hon har ett vekt och mildt väsende kan man tro henne vara äldre än systern. Hon har marmorbleka kinder, hvilkas blekhet om möjeligt ännu mera ökas af det ebenholtssvarta håret. Josefine har ljusa flätor och rosenröda kinder. Jämte deras yngre bror Mr. Frédéric, som nyss i Paris genomgått Polytekniska Skolan och är en ganska belefvad ung gentleman, företogo vi en vandring utåt fältet och sutto så förtroligt och språkade med hvarandra såsom gamla bekanta i en löfsal, då en förtretlig tillsägelse kom, som kallade oss att dricka te. Sedan roade vi oss med musik. Häri voro de till min förvåning oss underlägsna, visst icke i den noggrannhet, hvarmed de utförde sina små stycken, men de förstodo ej att gifva tonerna färg, att sätta i forte och piano med smak. — Och Emma och jag, som trodde de danska damer så skickliga i musik att vi ej en gång vågat taga med oss våra noter hit öfver! — Jag måste fram och sjunga mina favorit-bitar, och jag tror, att vore min röst blott litet mera öfvad och ej så osäker, skulle jag ej misströsta att åtminstone någon gång sjunga mig själf till nöjes. Den lilla Josefine sjöng äfven, och ehuru hon ägde den klaraste och ljufvaste stämma man kan

önska sig, kan dock samma omdöme gälla om sången som om musiken, ty hon inlade ej ringaste uttryck i tonerna och tycktes ej själf känna hvad hon sjöng.

Sedan vi blifvit undfägnade med sötsaker m. m., togo vi farväl, mycket förbundna mot Mr. George och kusin Leonard, hvilka vi egentligen hafva att tacka för denna angenäma afton. Utom de fyra fullväxta barnen finnas i Owens familj trenne små rosenknoppar Agnes, Charlotte och Polonia.

D. 29:de, Måndag. I går hade jag riktigt förtagit mig, ty denna morgon ville krafterna ej stå bi, och jag kom ej upp ur sängen förrän mot kl. 11. Ett helgerån från den dyrbara tiden! — Kl. tolf åkte vi till Christiansborg, och vår vægviser skaffade en gammal värdig vaktmästare, som ledde oss genom de »kongelige gemaken» och förklarade alla de »smukke malninger», som funnos där. Rummen voro mera rymliga och högre än de vi ha i Stockholms-slott, ja, så stora, att jag tyckte det möblerna nästan ej syntes att de funnos där. Det som mest ingaf mig beundran var den sköna Riddarsalen, med sina marmorpelare, speglar, bildhuggerier och gyllene sirater. Det måste vara präktigt då den vid en hoffest skimrar af skenet från tusende ljus. Den närvarande kungen har uppbyggt denna härliga sal, och är han äfven en ömkelig landsfader, som påskyndar kunga-maktens fall, vet han dock att rätt lysa med sitt välde genom smak och inga medels sparande för att utveckla en kunglig prakt.

Den där meningen blef litet korkad, men så har jag också, innan den fullbordades, gått i större delen af Östergades olikartade butiker, och deras innehåll kan väl bringa en fattig själ ur koncepterna, isynnerhet då

denna har i förening ett för grannlåt och bjäfs så svagt kvinnohjärta! — Tröttheten tvingade oss alltsomoftast att taga plats på de kongelige stolarna, och för att återhämta oss något från den vidsträckta vandringen, så gingo vi in till Mini's och drucko chokolade.

Till stor ledsnad för de nygiriga Resande lämnade oss denna dag vår hederlige pastor för att tillse sina Lärjungar i Malmös bästa skola, hvars föreståndare han är. Väl har han uppdragit den hygglige Eibe att ersätta honom, men svag blir denna ersättning, ty hans plats kan ej fyllas.

Kl. 5 åkte vi ut på Middag till Owens villa Christians-Minde. Så sent har jag aldrig förr intagit detta mål. Utom familjen funnos där en Monsieur Knudsen et Madame Knudsen, Capitaine Christmas, en ungdom omkring 53 år, som kurtiserade Emma, och hvars hustru vistas i Paris för att fullända l'éducation de trois jeunes demoiselles, âgées de 16, 17 et 18. — Fröken Duntzfelt, en vacker dame, som jag förmodar är eller skall bli La pretendue de Monsieur George. Mamma Duntzfelt var också med, samt några gamla herrar, hvilkas namn fallit mig ur minnet. Den lilla söta Josefine var min bords-granne och till vår glädje hjälpte vi oss fram på Engelska, då de Skandinaviska tungomålen ej förslogo. Den Owenska familjen är särdeles uppmärksam och förekommande mot sitt främmande, och kunde de se på våra ögon hvad vi önskade uppfyllde de det visst. Sedan vi spelat litet, hvarför hela sällskapet tackade oss mera än det förtjänte, återvände vi hem, hjärteligen belåtna med vår dinée-superior.

D. 30:de, Tisdag, kom den lilla, söta Josefine med sin älskvärda Mamma, som Pappa påstår är ett fruntimmer af värld, för att vandra med oss i de förledande butikerna, och denna f. m. gjorde jag af med en stor del af min kassa*. Lilla Pappa har varit nödsakad att punga ut med hundra Rd. Rgs. till hvardera dottern, hvilket han gjort med den ämablaste min i världen. Våra svenska vänner ha förespått oss att ej komma hem med en skilling, men jag tror dock ej att det blir »le bon prix qui fait notre ruine», ty här tyckes allt kosta lika mycket som i Sverige.

Man har afrådt oss att spisa på Hôtel du Nord, men vi gjorde det i dag, och funno både karbonader, »boeuf» och »rödegröt med flöde» förträffliga.

Mot aftonen begåfvo vi oss i en af de rymliga, bekväma vagnarna till Classens-have, där närlagda affisch utvisar hvarpå man hade att bjuda våra öron och ögon. Våra magar fingo då ingenting, ty från 7 till 10 sutto vi på träbänkar bland en krälande människomassa med himlen till tak och jorden till golf, och fastän herrar Owen och Eibe utgjorde vårt trogna sällskap för aftonen kommo de ej på den tanken att bjuda någon förfriskning, fastän »smaa piger og drenger» oupphörligen sprungo omkring därmed, och självmant bjödo oss. Det är törhända det danska bruk; dock måste jag tillstå att det föreföll mig litet tomt att bevista en dylik förlustelse utan att få något till bästa, ty våra svenska vänner ha därmed skämt bort oss. — Fyrverkeriet var grant men något långtrådigt. Jag tror icke Pappa af mig skall någonsin blifva ombedd att åskåda ett dylikt. — De sista effektknallarna kunde jag blott med oro höra,

* Se härom vidare under »Utgifter i Köpenhamn», sid. 169 samt »Små skänker etc.», sid. 171—72. (Utg.)

ty jag visste att vid slutet på nöjet, skulle jag komma att göra effekt, ehuru ej den fördelaktigaste. Jag älskar nämligen ej, att gifva mig i folkträngsel och vid utgången från Classens-have var den olidlig. Den behändige Larçon träffade på oss vid porten, men förgäfves ropade vi på »legodrengen Niels», som Magistern vid sin afresa jämte herr Eibe gifvit oss till ersättning för sig, men han syntes ej till. Där stodo vi nu utan att få reda på vagnen, och man knuffades, puffades och skrek på alla sidor. Det som mest förfärade mig var att våga oss in bland hästarna. Owen förde Mor, Eibe Emma, jag hängde mig fast vid gamla Far såsom varande den stadigaste, Larçon gick förut och Carolus föste på oss. Så hunno de alla lyckligen förbi faran, men jag som icke ville gå fram mellan två linjer vagnar, då en tredje just körde igenom den smala passage de lämnat fri, utan afvakta ett lugnt ögonblick — hvilket kanske först vid midnatten skulle inträffa — stretade af alla krafter emot, och uppgaf några höga nödrop, hvilka mycket smärtade Mamma, som var midt öfver på trottoaren, då Pappa och Carl med våld ville draga mig öfver eller lämna mig åt mitt öde bland den larmande folkhopen — ett hårdt alternativ. Emellertid fann jag nödvändigheten af att skynda, och skuttade lika fort som en raket genom det farliga stället, sedan jag förut slitit mig lös från Pappa emedan han ej kunde springa lika fort som jag, och nådde lyckligen trottoaren. Af en lyckträff fann Owen vagnen. Med lättadt hjärta satte jag mig upp däri, men o ve! nu började Mamma göra mig välförtjänta förebråelser för mitt narraktiga beteende och äfven den hulda syster Emma upphof sin milda stämma till en högljudd grälton af nordisk kraft — men, se då gjorde den älskade Pappa, den makalösa Farsgubben, slag i saken.

Icke sade han egentligen — »varen tysta mina damer», men nog af, han försvarade mig, arma anka, som så skarpt angreps både i fronten och på sidan. Ack, pappa är en krona för alla pappor! Blott för god och svag mot oss — det är likväl bra att vi äro nog klarsynta att inse det, ty vi kunna ej nu missbruka hans godhet. Men begagna oss af den — å, vi voro icke människobarn, om vi det ej gjorde. Men vi vore icke hemma ännu. Då vagnen skulle fara genom Norre-port — jag undrar alls icke på att man har råd att försköna denna hufvudstad, då de taga 19:skilling hvarje gång vi fara utom dess portar — upphäfde en mängd hamnbusar med vilda, hotande fysionomier och små cigarrstumpar i munnen, ett ohyggligt tjut som hemskt genljöd i det långa porthvalfvet. De stodo uppställda i rader på ömse sidor däraf, och jag var nog oförsiktig att slå med handen åt de gemena tjufpojkarna att de skulle tiga. Härvid märkte jag dock ej, att Larçon med möda kunde hålla sig kvar bakpå, ty de ville med våld draga ned honom från sin anspråkslösa plats. I våra små hjärnor uppstod strax förespeglingar om det rysliga Fersiska mordet; och att råka ut för en uppretad pöbelskara lär vara värre än att både lida skeppsbrott och trampas af hästfötter. Utan vidare äfventyr kommo vi dock hem. Glada att ha undsluppit med blotta förskräckelsen fick kusken af Pappa 2 mark i drikkepengar. Emma tillåste väl denna kväll alla fönsterluckorna, och jag hyser den största aktning för Kjöbenhavns pöbel, oaktadt den i häfderna ej äger ett godt namn för sig — må jag dock aldrig mer med den komma i någon beröring!! — —

D. 31:sta Tis- nej Onsdag. Sannerligen blir jag icke så förvirrad af detta oupphörliga lustbarhets-lif,

vi här föra, att tankarna ingalunda kunna ägnas åt någon tillfredsställande redogörelse för våra nöjen. I sådana bestå likväl ej alla våra sysselsättningar, ty jag försäkrar uppriktigt att det visst icke är roligt detta vandrande ur bod och i bod, detta vändande, återande, prutande, ångrande m. m. Jag försäkrar att jag ej många dagar till kan stå ut härmed, ty man är i en ständig sinnesspänning för att icke blifva lurad af de bedrägliga köpmännen, icke borttappa kassan, eller utsätta sig för dylika missöden, och sedan under tystnad fördra familjens åtlöje. Jag har — Gud nåde mig, en afgjord otur i handelsväg, jag skulle vilja kalla det brist på handels-geni, men det röjer sig olyckligtvis i alla lifvets förhållanden genom en slags våpighet, tafatthet, sorglöshet eller slarfaktighet vid allt hvad jag företager mig, och orsaken är törhända brist på rent praktiskt förstånd — en sak af oersättligt värde. Den allt mera intagande Josefine Owen följde oss äfven i dag, och ehuru passive den milda flickan än är, bestod hon oss dock med goda råd. Capitaine Christmas gjorde oss äfven sällskap och hjälpte till att pruta.

Josefine var nyss kommen jämte sin broder George, och strax därpå Professor David, Herr Eibe och Carl, då bref anlände från Yxe. — Oaktadt de främmandes närvaro spordes likväl vår oro i anletsdragen och de bådo oss därför se hvad posten innehöll. Det var tyvärr endast sorgliga nyheter. Under det vi på främmande botten lefva i fröjd och gamman, lida de kära Yxe-boerna af svåra bekymmer, ty nästan hvarendaste en af de goda varelserna äro angripna af sjukdom. Theodor, som redan då vi reste låg och plågades, är nu förklarad utan hopp. — — —

Kl. 4 åkte vi på middag till Professor Jacobsons, hungriga som vargar och med det fasta beslutet att slu-

kande förtära bordets läckerheter. Under mycket knot hade systerbarnet och jag styrt ut oss i våra gauffrerade kragar och manschetter, ty hvad värde sätta gamla lärde på om man tillpyntar sig? — Där voro ock, bara endast Professorer och Etatsråder, jo, det är sant, en tidningsskrifvare från Ystad, med en lång fru, klädd i silfverskinande siden och hvars näsa och mun säkerligen om några år stämma möte. Emma och jag utfördes af hvar sitt Etatsråd, och minsann var icke jag rätt nöjd med mitt bordssällskap, ehuru han stundom föll i några små funderingar, men ur hvilka han snart uppvaknade och då undfägnade mig med rätt angenäm själaspis.

Sådan behöfde vi dock icke, ty den kroppsliga förnöjde oss assez.

För ro skull vill jag räkna upp hvaraf denna middag bestod och rätternas sällsamma anordning. 1:o krafssoppa, 2:o melon, 3:o sköldpaddssoppa, 4:o en slags små krafs-bullar, jämte tunga och sill, 5:o kotletter med blomkål, sallat, ärter och morötter, 6:o risgryn med citroncrème, 7:o kycklingar, 8:o glace, 9:o äpplen, päron, plommon och aprikoser — och 10:o bakelser.

Allt detta mumsade vi och de lärde af, och sedan de tappert tömt vinflaskorna blefvo de så upprymda att deras samtal lät såsom en skock snattrande ankor, pratscenen i Kapten Puff eller L. E. Wedbergs Ungdom vid en middagsmåltid under dess glanspunkts tid. Emellertid under det jag med ena örat lyssnade till en afhandling i aërostatiken af Professor Örsted, med det andra till en statistisk af Professor David, upphämtade jag med munnen min artige grannes fortællinger om Kjöbenhavns omgifningar, hvilka jag besvarade så godt jag kunde; att han ej förstod hälften af mina ord gjorde ingenting det är vid sådana tillfällen väl att jag ej spar

på dem. Hans namn var Rawert, Chef för Tullverket. Den vänstra grannen däremot var högst tystlåten, och jag bör ej undra på om han var tråkig, ty hans namn så väl som utseende antydde släktskap med Monsieur Netzel, med tillnamnet Le boeuf, befälhafvare på Gustaf Vasa. Efter maten hade jag det obeskrifliga nöjet att underhålla de trenne små svartögda döttrarna i huset, hvarvid jag fick en liten öfning i konsten att oupphörligen göra frågor.

D. 1:sta September, Torsdag. Kom den artige Professor Forchhammer med fru och Svärmodern Fru Fuhr (»Fugl» hette människan — fastän jag hörde galet), för att visa oss det Thorvaldsenska Museum på konungens slott. Alltså vandrade vi för 4:de gången upp till Christiansborg. Jag kan just icke säga att detta roade mig så mycket, dels hade jag förut sett hans ateljé, och dels förorsakade mig ett par nya danska skor den svåraste plåga. Likväl kom mig den förträffliga »Dödens Ängel» och »Poësiens genius» att för några ögonblick glömma min harm mot de danska skomakarena, men ljufligt var det att få komma hem! På aftonen fingo vi njuta af ett nytt nöje, nämligen att bevista Spektaklet. Carl och herr Eibe voro oss följaktiga, den förre gaf oss pjäsen förut. Det stycke som gafs var »Suzettes Medgift». Lystspil, författadt af P. Dinaux och Gustave Lemoine, och tyckes nyssnämnda herrar ganska skickligt förena en följd af oupphörliga effektscener. Pjäsen serverades i 4 akter och till dessert fingo vi La Cracovienne, hvari Mamsell Fjeldsted genom sina djärfva luftsprång och behagliga böjningar med sin välformade kropp på det högsta förtjuste oss. Motsvarar baletten denna intagande dansös, äga danskarna stort skäl att skryta därmed. — Ack, att

La Cracovienne skulle vara så kort, Fjeldsted blott syntes och försvann såsom en skön och lysande andeuppenbarelse, vi hunno ej rätt fatta all hennes förmåga. Lifliga bifallsrop följde henne. I det ställe undfägnades vi till öfverflöd af suckar och tårar i den första pjäsen, ty Madame Larcher, en lidande älskarinna höll ut att gråta och snyfta igenom hela 4 akter. Hennes spel var fullt af känsla, men nog kunde hon någon gång tagit bort den af gråt förvridna min, hvari hon ständigt höll sina just ej vackra anletsdrag, vi borde åtminstone ett ögonblick sett dem lugna. Skulle jag ej genom de ord jag här och där kunde uppsnappa, ägt nog skarpsinnighet att sluta till pjäsens gång, hade den för mig ägt föga intresse, ty stundom tycktes mig allt som sades blott likna gässens kacklande, när deras sinneslugn på något sätt blifvit stördt, och då de vaggande med sina gåsaktiga kroppar, sätta sig i rörelse, och för hvarandra yttra sin förtrytelse öfver hvad som skett, på ett för oss okändt tungomål. — Emellertid tycktes mig deras spel vara oklanderligt, och, kanske den inskränktare teatern gjorde det, och att vi sutto på parkett, andra bänken från orkestern, men deras mimik föreföll mig lifligare och uttrycksfullare, isynnerhet fruntimrens, än själfva vår skickliga Emilie Högqvists. Herrar Nielsen, Phister, eleven Wiehe och Fru N. — alla gjorde sin sak bra, men den lilla, täcka, naiva Jomfroe Petersen, lyckades afundsvärdt väl i sitt spel. Äfven belönades hon rätt artigt af publikens förnyade skrattsalfvor.

Prins Ferdinand, den nu regerande konungens köttslige broder, en liten mörk man, var på Spektaklet jämte sin gemahlinde prinsessan Carolina, den aflidne konungens dotter, en stor ljuslätt kvinna med linfärgadt hår, men glada och fryntliga anletsdrag. —

D. 2:dra September, Fredag. Vandring från 8 till 10 i Östergades butiker. Under en mellanstund af hvila från handelsvurmen, förde oss en gammal hvithårig Professor Rafn upp på Slottet. Detta var 5:te gången vi besökte det, så att vi slutligen blifva riktigt hemmastadda i konungaborgen. Där visades oss nu en samling af Old-sager (Antikviteter) som voro af stort intresse att skåda. Märkvärdigt var att se huru allting förändras. Våra förfäder hade funnit så obetydligt af Sveriges största rikedom järnet, att de infattade det lilla de ägde i guld. Vi få minsann nu uppväga denna dyrbara metall med många skeppund järn. En ung fornforskare vid namn Sorterup, som nu skall göra en resa till Italien i och för sin vetenskap, hade den artigheten att för oss upplåta en mängd gamla vördnadsvärda ekskåp, hvilket han försäkrade aldrig brukade hända, då Old-sagerna visades för Allmänheten.

Efter intagen middag uppehöllo vi oss åter i bodarna från 3 till 7. Jag vet icke huru det kommer sig, men det är obehagligare att handla med de danska köpmännen än våra Stockholmska. Då det är fråga om att å ömse sidor vinna i en sak, är det naturligt att hvar och en bevakar sin egen fördel, men dessa gunstiga herrar begära alltid mera än deras varor äro värda, och visa sedan missnöje om man begagnar sig af att pruta. Det ena är ju en följd af det andra?

Kl. 7, då ordentligt folk, d. v. s. de som inrätta sin dag efter solen, bruka krypa till kojs, började vi vår toalett för att fara till Professor Forchhammers. Jag kan just icke säga att vi i något glädtigt lynne prydde oss med våra Köpenhamns-grannlåter, ty lärda män hafva ej ögon för en omsorgsfull toalett. Efter att ha farit förbi vår gamla välbekanta Östergade och en

mängd krångliga Stræder, anlände vi kl. 8 till supén. Mr. Charles George Owen hade förut försäkrat oss att vi ingalunda kunde fara tidigare. Den beskedlige Professorn mötte oss i farstun med hufvudet på sned och den vänligaste grinmin i sina anletsdrag, som han bibehöll hela aftonen. Lilla frun var charmant, klädd i en hvit klänning, som gaf oss en föreställning om styfkjortlarnas återuppvaknande. Vid vårt inträde sågo vi i ett hörn af rummet en grupp af ynglingar och några unga damer i det andra. Aha, tänkte jag, här kan man kanske få röra på benen. Icke för att jag just älskar dans, men då konversationen går smått och blir sömngifvande skänker den mig nöje och är upplifvande. Men se det gick om intet. De lärda kommo tågandes med sina fruar, den ena efter den andra. Farbror Fries påstår att de likna borickor och åsnor, men jag finner dem ha starkt tycke af Babianer, och den utmärkte Professor David, som enkom rest fyra mil för att träffa min dyre herr fader, liknar då bestämdt en Ourangoutang. Aftonen skred med snäckgång. Jag hade min plats mellan tvenne unga flickor, Fröknarna Vilster och Örsted, den ena 15 den andra 24 år. De voro ganska söta och visst icke själlösa, men så tysta, stilla och tröga, så Gud sig förbarme! De små svar jag fick på mina frågor roade mig föga. Hvilken skada att det skall vara så ondt efter lifliga människor, eller måhända hör det till nutidens bildade uppfostran att i sällskap vara trög och stel, och iakttaga en envis tystnad! Och likväl är Fröken Örsted nog lycklig att dagligen vara tillsammans med den i vårt land mer än här värderade Digteren Andersen, och att höra honom själf uppläsa sina arbeten! — För att lätta tidens flykt yrkade vi enträget på att värdinnan skulle spela för oss, och hon gjorde det äfven

både fort och väl och länge. Jag afundas henne sin smak och färdighet! — Min granne, fröken Vilster, lämnade mig nu för att efter vår önskan spela något, och hon utförde nu med fingrarna La Cracovienne lika snabbt och djärft, som Jomfroe Fjeldsted i går gjorde det med benen.

Clementine af Forsell, f. Geijer.
Efter fotografi.

Så föste man mig fram att »synge mine svendske sanger», och fastän besvärad af min oöfvervinnerliga blyghet, måste jag dock bekänna, att jag aldrig så gärna stigit fram till fortepianot som nu, ty det gaf mig tillfälle att röra på mig.

Omkring 12 blef ändteligen maten serverad. Den

kringbars på brickor och bestod i öfverflöd af smörgåsar, ett fat med fisk-krafs och ett med kött-krafs, tårta petrificerad i glace och punsch, mitt Herrskap, ja ha, minsann fingo vi icke punsch, och värdinnan var själf vår munskänk. — Således sutto vi äfven under maten fastkedjade i den tätt tillslutna ring, som damernas antal bildade. Kl. var nu omkring tolf, vi hade suttit i fyra runda timmar på samma ställe med händerna i kors och att jag icke somnat under striden att dölja mina förtretliga gäspningar, kan blott tillskrifvas en fru Lektorska, syster till Fröken Ör[sted], som underhöll samtalet genom oupphörliga små frågor och min lärde Landsman Professor Schröder från Uppsala, den roligaste af hela sällskapet. Herrarna både unga och gamla höllo sig äfven troget i en sluten krets. De voro dock stående under det vi däremot fingo sitta.

Lyckligtvis hade Pappa under samtal med de Lärde en ovanligt angenäm kväll, Mamma, den goda förträffliga, vet alltid att göra det trefligt för andra och finner därigenom själf nöje, och flickorna Marie och Emma voro glada att ha bevistat en dansk supé, oaktadt den ägde alla olägenheterna af en dylik i Stockholm, utan att där fanns några af de älskvärda personligheter, som man på stora bjudningar i vår hufvudstad åtminstone kan ha glädje af att betrakta.

Fruarna Jacobson, Forchhammer och Bang! Dessa trenne gracer, hvilkas ledsagare Pappa var därhemma, vi hafva då sett dem. De tvenne förstnämnda syntes verkligen ha gjort intryck på den kalle, känslolöse kusin Carl. Men den sista behagade mig mest. Hon är en stor ståtlig och fryntlig fru, och var denna kväll charmant i en glänsande grå sidenklänning, en purpur-långschal och lysande af ädla stenar.

Denna dag besågo vi äfven det vackra väl underhållna Fredriksberg, hvarifrån man har den vackraste utsikt af Köpenhamn. Till all lycka innehade Änke-drottningen rummen, så att vi snart åter, längtande efter middag, fingo skynda till staden. Jag måste råda alla som taga in på Hôtel du Nord att väl utrusta sig med tålamod, ty vi fingo ej vänta mindre än tvenne timmar på de kära kotletterna.

Både Lärde och Olärde hafva lagt ett godt ord för oss hos kära far, att få bese Rosenborgs Slott vid Kongens-have, alltså togo vi oss en vagn och foro.

Lördagen d. 3:dje Sept. kl. 4 på eftermiddagen till den åldriga, minnesrika Konunga-borgen. Alla dess vackra salar, uppfyllda af forntida konstalster och kungliga dyrbarheter, voro af stort intresse att skåda och anser jag de 6 och en half Riksdaler detta nöje kostade Pappas pung ingalunda illa använda. Det som mest förvånade mig var ett rum, där det stod en portchäs med en Kung uti, så väl gjord, att jag studsade vid åsynen af en man i kroppsstorlek, som genom rutan satt och bligade på mig med sina kloka, bruna ögon, och en skänk från kejsaren i Kina, hvilken bestod af en talisman eller amulett af den allra sällsammaste form, som skulle bringa konungahuset lycka.

Vid Rosenborg lämnade oss Herr Eibe och därifrån foro vi att taga afsked från den goda familjen på Christians-Minde. Jag har aldrig hört Pappa varit så vältalig i att prisa någon som Owens familj — jag instämmer af allt mitt hjärta i hans loford och skulle blott önska att kunna taga den med oss till de 7 holmarnas stad.

Sedan de undfägnat oss med hvarjehanda goda saker lofvade vi hvarandra ömsesidigt att aldrig glömma hvar-

andra och därpå foro vi från deras villa till Spektaklet. Pjäserna som gåfvos voro Fristelsen och Molières: Doktorn mot sin vilja. I den första spelade en Jomfroe Jörgensen oöfverträffligt den gamla rättrådiga Madam Qvists roll. Stycket är af en dansk författare och uppfördes första gången. Jag önskar att det snart må blifva öfversatt på vårt språk. Den andra pjäsen var glupskt löjlig, herr Phister och Mamsell Petersen spelte makalöst väl, och vi skrattade af full hals. Emellan de tvenne pjäserna framsväfvade åter den lysande Jomfroe Fjeldsted och med ny förtjusning sågo vi La Cracovienne för andra gången. Hon, äfvensom de öfriga aktörerna belönades med lifliga bifallsrop, ty publiken tycktes denna kväll vara vid särdeles godt lynne. Jag fick glädjen att skåda de namnkunniga danska diktarna Oehlenschläger och Andersen, ty de sutto blott en bänk ifrån oss. Den förstnämnde såg ut som en hederlig Stockholmsk slaktare, så grof, fet och själlös syntes han mig, och den andre, som jag i dag mötte på gatan, var lång, skranglig, utan hållning och liknade i mitt tycke en skomakare. Det svarta tofviga håret lät mig dock af hans utseende ana något genialiskt, men besynnerligt är det, att snillet skall taga sig plats i sådana kroppar! — Owen och Eibe, hvilka voro med oss, följde äfven med hem på hotellet, där vi intogo en god tesupé.

Malmö.

»Mit ælskede fædreland!» sjunger dansken, och så tänker jag äfven, då jag nu åter, efter 8:ta dagars bortovaro, fått beträda dess jord.

Söndagen d. 4:de Sept., sista dagen i Köpenhamn! På morgonen vandrade jag jämte lilla Larçon,

den dråplige gossen, för sista gången på de boduppfyllda gatorna. Ehuru handeln går lika friskt fastän helgdagen inträdt, tyckte jag mig likväl förnimma en viss Söndagsmin på de affärs-betyngdas anleten, man knuffades åtminstone mindre på trottoarerna. Innan min penna upphör att sysselsätta sig med de danskas handel och vandel, måste jag förtälja en judisk-köpmans handelssätt, ty jag tror han följde ett riktigt system. Hans namn var Anrich, som han först blifvit oss rekommenderad om Fredags kväll, hade vi då till större delen gjort af med alla våra pengar. Lördags morgon gingo vi likväl dit, han stod då jämte sin Israelitiska fru Mamma vid disken, och de voro outtröttliga i att förevisa oss sina varor. Emma och jag ha beslutat att denna vinter kläda oss i grått siden, därför frågade vi efter sådant. Han framtog alltså ett stycke och begärde 4 Rd. alnen; vi ville naturligtvis pruta, men fingo till svar: »Nej, Gud välsigne er, jag kan min själ, icke lämna det för bättre!» — Därpå tycktes den handeln förfalla, men han framkom med packe på packe för att fresta oss att köpa. Mamma fastnade för åtskilligt, men jag som fruktade att vi för skuld kunde bli kvarhållna i Kiøbenhavn, började dra Mamma i kappan och uppmana henne att gå. Hvad tror ni Juden gjorde då han märkte det? — Jo, han kom med ett fat Kananeiska bakelser och bjöd mig taga däraf; förmodligen tänkte han med namnam tillstoppa munnen på den kältande lilla. Det lyckades till en del, men Mamma förleddes till ytterligare handel, allting för så godt köp, att han enligt sitt eget påstående sålde med förlust. Ändteligen skulle vi då lämna boden, efter att ha där tillbragt en timme. Då Monsieur Anrich åter framkom med det gråa taftet, och sade: »Men hvad bjuder Fruen ändå; säg för ro skull huru mycket Fruen vill

gifva alnen!» — »På intet villkor mer än 3 Rd.,» svarade min kloka fru Moder. — Juden började himla sig och bedyra att han hellre skänkte bort det, men hur det var, efter någon öfverläggning med sin svarta Mamma, lämnade han mot all förmodan klänningarna för det erbjudna priset, och vi sleto oss snabbt ifrån deras ömma handtryckningar och vänskapliga inbjudningar att bese deras våning och med det snaraste komma igen.

Se, det är en af systemets regler, att i förstone hugga till orimligen, och därpå med stort prut slå af, för att inbilla den köpande att han erhåller för så utomordentligt godt pris och därigenom förmå honom att taga varan. — Nej nu nog om de vinningslystna och slipade Judarna, det är nog af att jag de sista timmarna af vår vistelse i Köpenhamn hade nöjet att skåda herr Anrichs smilande fysionomi i »vår salong», dit han kom dragandes med stora packor oaktadt Pappa rätt tappert snäste af honom. Slutligen fann jag honom stående vid dörren, med »nedsänkt hufvud och tårad blick», därför att Pappa på 49 Rd. ville pruta en. För att slippa medföra någon bedröflig erinran från Köpenhamn stack jag honom den omtvistade summan i handen, hvilket bevekte honom att aflägsna sig.

Den sirlige gentlemannen, vår fine vän, herr Owen gjorde oss sin sista visit, och därpå åto vi vår sista danska middag i sällskap med vår trogne Eibe. Dessförinnan gjorde oss den vackre Gubben Jacobson ett litet besök; hvad jag tycker mycket om hans blomstrande ansikte och hvita hår! De små fröknarna Jacobson, fastän små judungar voro äfven små skönheter, och jag är ledsen att vi endast med kort fingo säga denna intagande familj farväl. — Blott ett besök till vill jag omnämna. Det var en till Dansk nationaliserad Engelsman vid namn Cleasby

hvars bekantskap kära Far gjort under en af sina många resor. Han var en vacker, något solbränd, storväxt man i sina bästa år. Sällsamt nog, ägnar han all sin verksamhet åt att utarbeta ett Isländskt lexikon, emedan något sådant annars aldrig skulle blifva gjordt. Det skall i en framtid blifva roligt att se, om den tillämnade Ordboken kommer att något gagna de Skandinavier. Törhända likväl att vid en tillkommande Fruntimmernas emancipation, vi äfven få bekjortlade »natur- och fornfuskare», och mot all förmodan torde då det täcka könet äfven sysselsätta sig med att studera Isländskan.

Innan vi ätit, ankom den sorgeposten från vårt kära Yxe, att Theodor Heijkenskjöld, min gode 26-årige kusin, den äldste af de maskulina barnbarnen, efter ett långvarigt lidande slutat sina dagar. Han dog söndagen d. 28:de Augusti kl. 8 på morgonen.

Löjtnant Rosenmüller skrifver så olycksfullt sant, »att den sextonlänkiga barnbarns-kedjan nu är bruten». Ja, Gud nås! sorgen har fläktat med sin mörka vinge öfver vårt lugna, glädjefulla hem, och därifrån förjagat alla aningar om en kommande sällhet, för tvenne hjärtan, som funnit hvarandra och därigenom voro lyckliga. Vår goda Augusta! »den bleka Fästmön», som de kalla henne, ack, må döden icke sträcka sin grymma hand äfven efter hennes bräckliga lif. Vi frukta alla att den veka blomman, tärd af tårar och vakande, såsom hon redan var vid vår afresa, alltför lätt kan bli skördad af den mäktige härjaren. Med tanken på de goda därhemma och de båda älskande, som vid närmandet af deras jordiska önskningars mål af det hårda Ödet blifvit åtskilda, åto vi för »den sidste gang» vår »kjære rødegrøt med fløde».

Ägde jag blott mera skarpsinnighet och ett säkrare omdöme, vore det väl ej så alldeles ur vägen att här

uppteckna de små olikheter jag genom min lilla jämförelse-förmåga funnit mellan Danmark, och må detta lämnas åt en skickligare penna. Jag vill blott nämna, att vi genom lyckligt sammanstötande omständigheter medföra angenäma minnen från det vänliga Grannriket. Ända

Augusta Lundquist, Theodor Heijkenskjölds fästmö.
Efter pennteckning 1842 af Johan Jolin.
Tillhör fröken E. Eneström, Stockholm.

in i sista stunden ville dess gode Lärde skaffa oss nöjet att se deras vackra samlingar, ja, den åldrige Professor Molbech kom själf denna morgon att föra oss på Biblioteket, och fastän vi voro hindrade, fick han dock vår kära farsgubbe med sig. Detta var väl äfven roligast för Gubben, och då Pappa däruppe betygade sin glädje

öfver boksamlingens rikedom och danskarnas framskridande i vetenskaper och konster, blef den gamle artige Gubben så förtjust öfver frånvaron från vår nationalsynd, afundsjukan, att han på det hjärtligaste omfamnade vår Farsgubbe, som vid sin hemkomst pustade öfver vägens längd, men likväl med förnöjelse beskref sitt besök.

Afskedsstunden nalkades. — Pappa betalade räkningen för rum, mat, uppassning och åkning. För sista gången rullade vi i de bekväma droskorna på Kiøbenhavns jämna gator, nedstego i båten, som med raska årtag förde oss från den lifliga stranden, nickade adjö åt Legodrengen Niels och den tjänstvillige och inställsamme öfvertjeneren, Monsieur Nielsen, och stego jämte den beskedlige Eibe, som till sista ögonblicket följde oss, ombord på Damskibet Malmö. Snart måste han dock säga oss farväl, och den unge, förhoppningsfulle mannen, som genom sitt stilla, redbara väsende tillvunnit sig både Carls, vår och till och med Pappas vänskap, skildes från oss, beledsagad af våra hjärtligaste välönskningar för hans framtid.

Den ena lilla båten efter den andra arbetade sig fram genom de vaggande böljorna och lade till vid det stolta Damskibets sida, aflämnande flera Officerare och många andra Passagerare. Maskinen sattes plötsligt i gång och understödda af en frisk vind, hvarför äfven seglet sattes upp, aflägsnade vi oss snart från den stora staden, som så vackert ligger utbredd i en halfrundel på Seelands fruktbara kust. Det våra blickar längst dröjde vid var »Lange Linien», en vacker trädplantering utmed hafsstranden, den förnäma världens promenadplats.

Ja, nu voro Emma och jag för andra gången i vårt

lif på »det gungande haf» och fingo äfven en föreställning om det afskyvärda obehag, som många af dem få erfara, hvilka våga sig ut på dess farliga yta. Visserligen påstod man att vädret nu var så mildt att vi ej en gång fingo en aning om hvad storm vill säga, men i mitt tycke häfde sig vågen alltför djärft mot skeppets höga sidor och minsann förorsakade oss icke dess rätt ansenliga krängning långt obehagligare känslor än småstads-förtalet gjorde åt den vackra Frun i lilla Nora. Likväl förspordes ingen riktig sjösjuka hos Pappas raska flickor, men Mamma, stackare, led svårt däraf under hela öfverfarten; den varade dock bara två timmar, och snart skönjde vi vår kära Svenska Kust.

Under vägen hade vi flera gånger försäkrat att John Hall, som icke vågade fara öfver Sundet, var en ganska klok man. Detta gjorde vi dock endast af fruktan för den fatala sjösjukan, ty under ditfärden hade vi med högmod jämfört oss med den arme Millionären, och skrutit öfver att icke allenast vara honom öfverlägsna i förstånd utan äfven i mod. Men Pappa uppmuntrade oss, och snart nådde vi Malmös utmärkt vackra och väl anlagda hamn. Där voro oss till mötes Falkmans vagn och Falkman själf, Grefve Arved Posse och vår förträfflige Pastor Hultman som bar Mammas skatt, den mössuppfyllda hattasken, midt igenom tullbetjäningshopen. Jag skall annars säga i förtroende, att vi voro bra rädda för allt vårt gods och att någon skulle märka huru vår vanligtvis magra Fru Mor nu liknade Grossörskan Vierdumpel i omkrets. Men allt aflöpte lugnt och fredligt, vi instufvades så tjocka vi voro i Falkmanska åkdonet och anlände till Stadt Hamburg i den muntraste sinnesstämning. Därpå drucko vi te med lilla Annette Falkman, herrarna Hult- och Falkman och en liten narraktig Lag-

man Hoffman, som då Mamma var här för 26 år sedan med sin döende man var dödligt kär i henne. Oaktadt åldern borde något ha afkylt den spenslige mannens eldfängda hjärta, flammade dock den i 26 år hämmade lågan vid Mammas åsyn åter upp, och det så häftigt, att den värde Lagmannens spindellika lemmar voro nära att bli krossade, då han hängde sig fast vid vagnen för att få skåda sitt älskade föremål. På det att vi skulle slippa den besvärlige lille Lagmannens sällskap, narrade man honom att vi voro bortbjudna till kvällen, men han sprang oförtrutet omkring att leta efter oss, och inträffade verkligen till slut på Stadt Hamburg. — Pastor Hultman underhöll mig med ett filosofiskt samtal. Han talar bra väl — skada blott, att jag skall vara en så dålig Åhörare. Men, ack, hvad vi denna kväll voro glada och upprymda! Troligtvis kom vår hänryckning af att åter hafva beträdt Fädernejorden, jag råder därför hvar och en, som vill erfara lyckliggörande känslor, att för någon tid vistas utomlands, ty minsann jag just denna kväll hade någon särdeles anledning till fröjd, men jag kände mig dock lycklig som ett barn på julaftonen. Jag tror att vi oss ovetande äga denna kärlek till fosterjorden, af naturen grundlagd i vårt hjärta. Ja, den vänliga jungfrun på hotellet syntes mig denna kväll högst intagande och för första gången satte jag värde på att höra Svenska talas omkring mig.

D. 5:te September, Söndag — nej, se Måndag var det!

Ännu äro vi i Malmö och ha således åter tillbragt en glad dag med de älskvärda Falkmans. Lilla Fru Annette besökte oss först på f. m. för att fråga om vi ej skulle finna oss generade af att Lagman Hoffman äfven

kom till henne till middagen. Vi lugnade hennes farhågor i detta afseende, och språkade bort en stund med den glada lilla människan. Härunder infunno sig Lagman Hoffman och Pastor Hultman. För att undkomma den förre, skyndade Mamma sig till sin goda vän fru Forssberg, och så snart Emma och jag sluppo från den senare skyndade vi till flickorna Ståhle, beundrade deras ovanligt vackra och väl tapetserade våning, pratade med modern om de yngre hoppfulla plantorna, åto frukt och gingo jämte Emilie och Mathilda till Annette. Hos henne var redan förut anländ Mathildas bleke, melankoliske och poetiske fästman; snart kom det värda paret, vår dyra far och mor, l'ami de la maison Pastor Hultman och liten Hoffman, och därpå intogo vi en rätt treflig och välsmakande middag. Jaha — så dracks kaffe och så pratade man om aforismer och ett och annat, och så körde Falkmans svarta och Ståhles hvita hästar fram och så for toute la société till Bellevue. Där bor en Skånsk Bonde, vid namn Matthis Påhlsson, som har ett vackert hus, vackra rum, en sal, hvars tapeter bestå af scener ur sista franska revolutionen, en vacker gumma, vackra barn, vackra hästar och allt hvad man kan önska sig. Om ej brist på belefvenhet och bildning förmärktes hos denne lycklige individ af Sveriges Allmoge, skulle man verkligen kunna inbilla sig att vara hos en rik herreman. Vi höllo på att bli litet snopna emedan man inte gjorde min af att bjuda oss någonting; lilla Hoffman knotade högljudt, då vi slutligen kommo underfund med, att man blott af blyghet dröjde med te och frukters inbärande. (Fru Annette måste själf servera teet och Lagmannen bar omkring äpplena.) — Efter att ha njutit nog af det öfverflöd som härskade i den rike bondens hus, återvände vi, Emma, jag, Emilie Ståhle och Pastor

Hultman åkte i en vagn under muntert glam, och önskade att på detta sätt få fara till Yxe! — Den förstnämnda har jag först ansett för en liten yrhätta, men finner nu att hon äfven är en ganska söt och förståndig flicka, men Mathilda Ståhle behagar mig dock ännu mera. Allt är hos henne ljufhet, godhet och behag, utom det något skarpa skånska målföret, men detta har så starkt tycke af den älskvärda, i dessa dagar från världen bortgångna Margrete Holmqvists, född Pettersson, att jag äfven tycker det vara välljudande. Hon är enkel, okonstlad och kanske något för mycket öppenhjärtig. Vi båda sympatisera, säger den öppenhjärtiga varelsen, och jag tror hon har rätt, ty våra tänkesätt öfverensstämma och vi sysselsätta oss båda att betrakta lifvets allvarliga sidor. Vore vi ej i så olika förhållanden, skulle vi törhända få tillfälle att blifva mera förtroliga, fastare tillknyta det nu blott flyktigt ingångna vänskapsförbundet, men fästmannen har anspråk på den huldas uteslutande uppmärksamhet och beröfvade mig denna kväll stundom hennes sällskap. Detta var ledsamt, ty det är så få flickor, hvilkas sällskap jag riktigt sätter värde på. Likväl hunno vi denna kväll språka med förstånd i åtskilliga ämnen med Pastor Hultman, eller åtminstone lyssna till hans ord. Att vara tillsammans med honom är obeskrifligt roligt och lärorikt, hans samtalston är så kvick och ledig — men, det har dock sina sidor. De stygga flickorna börja bry mig för honom, och jag medger det, ej utan skäl, ty redan före vår hitkomst fördelaktigt stämd för Pappa, som alla värdera för hans gagnfulla lefnad och ädla bemödande för de ringares väl, har han nu öfverflyttat sin beundran äfven till den i hans tanke upphöjde mannens familj, och genom inbillningen begåfvat mig med ett rikt förstånd och åtskilliga intagande egenskaper, som jag är långt

ifrån att äga. Därför ägnar han mig nu den aktningsfullaste hyllning och uppmärksamhet. Detta är visserligen smickrande, men roar mig ingalunda, och vore jag ej sedan längre tid tillbaka van att kufva min motvilja för människor, som ibland synas mig odrägliga, skulle hans sällskap ej mer roa mig, ja, jag skulle ej en gång kunna fördraga det, men, i morgon resa vi ju! — »Från ögat ur hjärtat», detta sanna ordspråk är tillämpligt på mer än en eldfängd person. (Ack, den ömma låga jag kanske falskt föreställer mig att ha ingifvit honom — är troligen släckt innan månen går upp — — tant mieux!) Emellertid har min aktning för mannen härigenom betydligen sjunkit, jag tror minsann han är litet dåraktig — och oss emellan sagt, min kära dagbok, är det ej bevis på god smak att föredra ... Men lämnom detta, jag får visst aldrig se någon person, som jag kan föredra framför de, som föredra mig! — — — —

Annette Falkman! goda, trefliga människa! Dig tycker jag alltmer och mer om. Du införde mig i kväll till dina små änglar, som slumrade så sött i sina små sängar. — Henrik, Marie, Carl och Clarence — jag har här antecknat edra namn, till minne, om jag som gammal får se eder såsom uppväxta, att jag en gång som ung såg er — då Ni ännu ej börjat tänka.

Om fru Charlotte Flensburg måste jag äfven nämna några ord; hon syntes mig så huslig, god och öm, att vore jag karl skulle jag, fastän kär i de andra systrarna, dock såsom en förståndig man välja henne till min följeslagerska genom lifvet. Huru tacksam är jag icke mot herr Ludvig Falkman, som förskaffat oss alla dessa söta människors bekantskap — han är minsann en krona för alla Landtmätare i Riket! — Genom Hans försorg voro vi äfven denna dag bjudna på middag

till Torup, ett uråldrigt herresäte, hvars ägare, en gammal originell Baron Coyet, bibehåller allt i forntida smak. Det var en förlust att ej få se detta ställe, men Pappa är gammal och trötter och erhöll därför af oss tillåtelse att vägra fara till Torup. Dessutom fingo vi ju full ersättning af Falkmans hustru och svägerskor — och jag måste erkänna det — Pastor Hultmans utomordentliga treflighet bidrog äfven att tiden förflöt högst angenämt.

Ystad.

D. 6:te, Tisdag. Vi voro uppe i tid, inpackade alla våra Köpenhamnsvaror och gingo omkring kl. 8 till den beskedliga Fru Forssberg.

Hon roade mig obeskrifligen med att beskrifva sina systersöner, herrarna Psilander. Den äldsta, upphöjde hon isynnerhet, och vore jag ej böjd att tro tant Forssberg alltför fördelaktigt stämd för den långe Löjtnant Janne, kunde jag tro att hans förträfflighet nådde skyn. Hon påstod, den hedersgumman, att han säkert skulle fatta tycke för mig, att vi passade förträffligt för hvarandra, och att hon var fullkomligt öfvertygad, att det efter vår vistelse i Ystad skulle bli parti af. — Jag blef så uppfylld af nyfikenhet att lära känna föremålet för alla dessa loftal, af förundran öfver det våld den goda tanten förespeglade mig skulle ske på mitt fria hjärta, och beundran för hennes oegennytta att vilja försaka, den dråplige Janne — ty man skall veta, att då han ej kan bli man åt hennes dotter, vill hon gärna både föda och kläda honom blott för att få äga den makalöse systersonen i sitt hus — att jag knappt kunde förtära de rara saker, hvarmed hon äfven denna gång undfäg-

nade oss. Dottern Laura intog mig dock mer än den granna beskrifningen på Janne. Jag har aldrig förr sett någon person med rödt hår, som förefallit mig se så bra och treflig ut som hon. Jag nästan afundas henne, ty hela hennes väsende uttryckte en sådan förnöjelse — ett gladt lugn både med världen och sig själf. — Fru Forssberg ingifver mig den största aktning; änka efter en ruinerad drabant från Gustaf-Adolfs tid, nedkom hon från Stockholm till Malmö i det största elände, med tvenne späda barn att dra försorg om. Så tillbragte hon nätter och dar i månader och år att sy skjortor för betalning, och lifnärde på detta sätt sig och de små. För de 25 Rd. hon efter träget och långvarigt arbete hunnit aflägga som en sparpenning, for hon en vacker dag till Ystad och köpte en hop smått kram. Detta förevisades i en byrålåda och hennes bekanta satte sig däromkring, och efter någon tid hade hon sålt alltsammans och därpå vunnit 2- om icke 3-dubbelt. Emellertid dog sonen och endast dottern, det yngsta af barnen återstod för den raska och sträfvande frun. Denna tog hon nu med sig till Stralsund, hvarest hon köpte varor för den förra spekulationens vinst, hvarpå hon återkom till Malmö och öppnade där nipperbod. Alltsedan dess har hennes lycka varit i ett beständigt stigande, de skånska damerna, som ej ha tillfälle att fara öfver till Kiøbenhavn, handla nu all deras bjäfs och grannlåt hos Fru Forssberg, Laura for i våras till Hamburg med 10,000 Rd. att göra uppköp för, Gumman har redan samlat ett kapital af 20,000 Rd. och kommer upp till Stockholm, så snart det hinner öka sig till 30,000, hvilket enligt hennes egen utsago ej skall bli långt till. Mor och dotter bebo nu en liten vacker våning, den senare täflar i klädselns prydlighet och umgängessätt med Malmös för-

nämsta unga flickor, och dansar så väl att det väcker allmän beundran. — Detta har jag upptecknat såsom ett exempel på att äfven ett fruntimmer genom arbetsamhet, drift och omtanke kan komma sig upp i världen. — För många lär det dock ej lyckas så väl som för Fru Forssberg, ty hon syntes mig riktigt vara en Guds guldflicka genom den framgång hvarmed alla hennes företag gynnats — och jag bad — fastän hon blott är kusin till Mammas förra man, att dock få räkna släktskap med henne och Laura.

Då vi hemkommo till Stadt Hamburg var vagnen redan framkörd. Flickorna Ståhle, Annette Falkman, Pastor Hultman och Lagman Hoffman voro alla där för att säga oss farväl. Att vi lämnade dem med saknad i hjärtat, behöfver jag ej säga, ty efter ett sådant bemötande, som de gode Falkmans bevisat oss, måste man nödvändigt känna den. — Vår förträfflige Pastor Hultman var i afskedsstunden af ren tankspriddhet på vippen att behålla min röda och gröna ylleschal i stället för ett paket med böcker, som jag nyss återlämnat honom, hvarför han af de muntra flickorna fick uppbära månget speord. — Lilla Hoffman förärade oss en korg — dock fylld med vindrufvor, men för Mammas skull tror jag ej nu han så artigt bemötte oss, ty han har under vår sammanvaro mest ägnat sig åt hennes yngsta dotter, och hans små grå ögon fästade sig ännu på denna, då vi afreste och rullade nya öden till mötes.

Vägen mellan Malmö och Ystad kan just icke skryta af skönhet, och hade man icke sagt mig att Skåne var ett vackert och rikt land, skulle jag ej kunna tro det, ty de så mycket omtalade bördiga sädesfälten, synas nu blott som kalla ödsliga slätter, uppfyllda af en grågul gräsart, de afskurna sädesrötterna. Genom några bok-

skogar ha vi då alls icke farit, och de gröna lundarna höja sig blott sparsamt här och där.

Hit anlände vi under det ett fint duggregn nedföll, som gjorde anblicken af den fula staden ännu mulnare och fulare. Vi bo hos Handelsman Grams. Frun heter Giese i sig själf och är syster till Fru Forssberg. Hon är lika tjock som friherrinnan Stjernstedt, men bär sin fetma med lika mycket behag som denna hedervärda fru; för öfrigt tycktes hon mig i sättet att vara hafva stor likhet med min älskade Moster Euphrosyne. Snart infunno sig hennes syster, Prostinnan Psilander och dennas man, Mammas f. d. svåger, en stor, rödblommig prostgubbe. De goda människornas glädje att återse Mamma, den i 26 år omtalade unga skönheten, som så mången gång i deras krets varit föremålet för deras samtal, yttrade sig genom tårar. — Man måste ha gjort sig bra afhållen, då känslor uppväckta i en så aflägsen tid, likväl bibehålla sig i all sin liflighet.

Emellertid undfägnade man oss med te, och vi läto minsann ej bedja oss tvenne gånger att taga mer af de små intagande tebröden. Därpå togo Fruarna Giese och Psilander samt Prostfar vår fru Mor emellan sig — och där sutto de nu och talade om »för 26 år sedan», då min 16-åriga Mamma för ett ögonblick lämnade sin döende mans sjukbädd och i barnslig yrhet ilade ut i det fria. Den tjocke prostfar var då en ung, smal Komminister, oändligt vacker, enligt Mammas påstående, och nyss gift med den vackra matronan, som nu kallas Fru Prostinnan. Till dessa sprang Mamma såsom en lössläppt fågel, ty de bodde blott en fjärdingsväg ifrån Bunkeflo, där Mamma log, grät, åt, drack och blef fet. Då Fru Psilander vid hennes åsyn yttrade mildt förebrående: »min söta Clementine, hur kan du lämna din

sjuke man?» — svarade hon blott: »å, jag skulle bara springa ut och plocka litet smultron åt honom och skuttade med detsamma in till er».

Därpå ilade hon åter hem och mötte sin sjuke något kinkige man med ett gladt och ömt leende... åtminstone inbillar jag mig så, ty kunde Mamma i yngre år förneka sin natur, hade hon icke gjort sig så älskad som nu är fallet.

Aftonen framskred. Handelsman Gram ägnade all sin uppmärksamhet åt Pappa, under det de andra sysselsatte sig med det förflutna. Emma och jag ha så ofta lyssnat därtill och förlänat det allt möjligt behag, som den magiska inbillningskraften förmår uppfinna, att vi nu lämnade dem att i ro förtälja om yngre dagars fröjd. — Grammens bo väl, ehuru något obekvämt, och möbleringen är både ändamålsenlig och rik. Pastor Hultman har ganska rätt som säger att dess längre man kommer Söderut, dess mera äro konst och skönhetssinnet, utbildadt. Detta röjde sig här isynnerhet i lilla Heddas dockskåp, som var en modell för ett väl försedt hushåll. Lilla Hedda är en liten snusförståndig tös om 9 år, den äldsta af 3 små hoppfulla plantor; de andra 4 äro alla gossar, och lida samteligen af en svår snufva.

Under det vi smörjde oss med en ypperlig supé, inträdde tvenne blygsamma unga män och togo sig under tystnad platser vid bordet. — Kunna dessa vara herrarna Psilander? tänkte jag — då måste tant Forssbergs spådomar bestämdt gå om intet. Min fruktan bestyrktes, ty mot all förmodan vände sig den ene till Carl och språkade både hit och dit, om Ystadsposten, Aftonbladet, Almlöfs uppträdande i Frans Moors roll, Kapten Lindebergs teater, m. m. d. Emedan Carl ej får rum att bo här, har Psilanders upplåtit ett rum åt honom i Prost-

gården, därför trodde jag äfven med skäl att de där herrarna voro de beprisade Psilandrarna. Min fruktan var dock ogrundad ty Carl förklarade sedermera att de voro Herr Grams Handelsbokhållare. Nu var dagen till ända — men innan vi krupit till kojs, klappade man sakta på dörren. Förvånad öppnade jag den — och se, det var liten Hedda med ett fat persikor, aprikoser och vindrufvor — ty hennes Mamma erinrade sig »att Öfverstinnan för 26 år sedan mycket tyckte om frukt», såsom den lilla ganska näpet framförde det.

D. 7:de, Onsdag. Bjöd Fru Gram oss bland andra läckerheter vid frukostbordet äfven på stekta sparfvar. Som jag ingalunda tycker om att äta benrangel, de må ligga i den allra raraste steksås, afsäger jag mig för alltid denna raritet. Mamma tog oss med sig på visit till Psilanders, och jag fick nu göra »connaissance» med den bålstore Löjtnant Psilander, som var större än självfva den store mannen Löjtnant Falk och dubbelt så grof. — Nej — min goda tant Hedda Forssberg, väl ser han bra ut och prisas äfven af sina närmaste att vara en förträfflig son och bror, »men min man blir han aldrig». Detta var min första, kanske något förhastade tanke, då han i dag på morgonen gjorde oss sin uppvaktning hos Grammens, jämte brodern Gustaf, en ljus, anspråkslös yngling. — Min tanke kommer dock aldrig att fullföljas eller uttryckas, ty Emma har funnit större behag inför den store Löjtnantens ögon än jag — och hvem undrar därpå? —

Hos de beskedliga Prostens talade man om den uppväxande ungdomen, längd och bredd, släkt och vänner, tycken och förlofningar, m. m. Vi åto plommon,

päron, sylt och bakelser. Gingo därpå att bese kyrkogården och därpå hem för att kläda oss till middagen.

Åtskilliga gäster voro ditbjudna utom den talrika släkten. Den har på sätt och vis något tycke med vår familj, ty dess medlemmar äro många och unga. Vi ha nu först Clementine Psilander, uppkallad efter Mamma och gift med en Monsieur Eskilsson. Ulla Sylvan, gift med en stilla prästman, samt Julie, Annette och Amélie Psilander. Således 5 systrar. Nej, minsann är jag icke värd litet smäll, som kan glömma Hedda, den stackars goda Hedda, som likväl har förstfödslorätten, ty hon är äldre än Julie. Denna är en liten dansdocka, fjäsad, kurtiserad och full af romantiska idéer. Men Hedda, fastän tillbakasatt, af naturen vanlottad, ty hon är sned, synes mig dock hafva mera verkligt värde. Jag skref följande vers i hennes minnesbok, och jag vill fråga alla om den icke är alldeles såsom författad af en präst. Se här:

Stilla dygdens egarinna
Huslig trefnads värdinna,
Må Du alltid lyckan finna,
En beständig glädje vinna;
Sist en evig sällhet hinna
Genom Dygdens lön!

Jaha, säg nu, om icke jag kan rimma på — inna?

Annette var 16 år; Mamma fann henne ganska täck, men jag försäkrar att de välmående kindbenen alldeles dolde den lilla näsan, som ägde syskontycke med min.

Bland de öfriga gästerna utmärkte sig Kommendanten i Ystad för mycken originalitet och en flytande

tunga. Då skålarna tömdes vid måltidens slut, uppstod han och deklamerade med patos: »Din välgång, Carl af Forsell!» —

Vid middagsbordet hade vi förtärt så mycket, att våra andeliga förmögenheter föllo liksom i en domning. Åtminstone var det mig omöjligt att underhålla något samtal. Herrarna roade sig med rökande. Härunder gingo vi ned i trädgården att bryta oss några blommor till balen vid Bergsjöholm, ett ställe utanför Staden, där Ystadsboarna bruka förlusta sig. Blott några Georginer och astrar böjde sig sorgset på sina stänglar, vi togo dem och skyndade upp, ty höstvinden blåste sval och snarare skärpte och ökade, än den försvagade rodnaden, som vinet efterlämnat på våra kinder.

Mot kl. 8 framkörde flera vagnar — skymningen hade redan inbrutit — vi hade förut intagit en stor tesupé — och som balen ej börjas förrän 9, satte tåget sig i rörelse, fastän timmen syntes mig något sen för »un bal champêtre». Anlända till behörig ort, stego vi ur och vagnarna ställde sig bland långa rader andra vagnar. Af oro darrade jag redan, förutseende den ömkliga roll jag vid hemfärden skulle spela, och i mörkret tycktes mig vagnshjulen och hästhufvudena oupphörligen mångdubblas.

Vi gingo uppåt parken; att dess gångar voro fulla af sand kände jag väl, men såg ingenting, ty man skall veta att vi nu voro på en illumination. En dansk »rolighets-arrangeur» vid namn Sax, som var tillställare till nöjet, hade blott på afstånd anbringat några papperslyktor här och där i den mörka skogen, hvars lummiga grenars sus kommo de svaga lyktorna att fläkta både hit och dit, likt hemska oroliga andar. Svarta skuggor skredo förbi oss — och jag var just på vippen

att bli rädd, då vi omsider framkommo till Nöjets medelpunkt. Detta bestod i en så kallad paviljong, med himmelen till tak och till väggar några stänger, slagna mellan de härliga träden och öfverklädda med granris. Men dansa kom ännu icke i fråga, först fingo vi nöja oss med att blott lyssna till musikens ljufva toner. Trefvande oss fram i mörkret, stötte jag mot min vilja emot mången Ystads notabilitet och knotade öfver att ha misstagit mig på nöjets natur, i det jag satt på mig min gauffrerade sorg-krage och svarta sidenlångschal. Omsider fick hälften af vårt stora sällskap plats på en otreflig bänk och man underhöll samtalet så godt man kunde i skummerasket. Lille Larçon var den som mest njöt af nöjet, och jag tyckte mig i hans leende drag läsa den fröjd han erfor öfver att herrskapet ej hade det en smul bättre än han, som satt där så glader på en mossbeväxt sten med våra kappor på armen, fastän vi betalat dubbelt för våra biljetter. På slaget 9 flyttade då musiken ur den provisoriska danssalongen till en läktare på sidan och vi erhöllo inträde däri.

Men härmed förklarar jag herr Sax vara den sämsta tillställare man kan tänka sig, ty, hvad tyckes, det fanns icke en bänk, nej icke en enda stol vid de grönklädda väggarna, utan de goda Mammorna, som så tåligt se på då deras döttrar äro i rörelse, måste hela tiden förblifva stående. Man måste erkänna att detta var något för tröttsamt för gamla ben. Man kunde en gång icke få stödja sig mot väggen, ty den gaf då strax vika. Fru Gram hängde såsom en krokodil i ett hörn, men tjock som den goda Gumman är, tröttnade hon så väl som de andra Fruarna och sedan vi dansat litet, tagit Ystads-damerna i sikte och skrattat åt kavaljererna, som sågo högst löjliga ut i valsen, började vi, till min

glädje, återtåget. Herr Sax måtte själf aldrig haft någon Mamma, som tänkt så litet för sig; alltså afklipptes nöjet för hans oförnufts skull och till stor saknad för lilla Julie och en lång Löjtnant Blanxius togo vi henne ur dansen. — Nu besannades min fruktan, ty väl utkomna ur den långa mörka parken — jag skall aldrig glömma Bergsjöholms park! — befunno vi oss plötsligt bland de förfärliga ekipagerna; jag visste ej mer till mig, utan öfvergaf den goda Hedda och skrek blott på Carl, Carl Wennberg! —

Jag skrek dock förgäfves, ty den käre kusinen, som lofvat mig sitt beskydd i farans stund, hade redan bjudit armen till en annan Fru Gram, ung, smärt och vacker, men ett lika stort sjåp som jag. Hon hade lofvat mig att vi båda, som bägge äga ett öfverlägset förstånd och därför se en fara, som öfverdådigt folk blindt kastar sig i, skulle troget hålla tillsammans. När jag därför som ett tok irrade hit och dit, hörde jag hennes röst, som tycktes mig komma från tvenne hästhufvuden: »Nå var då icke rädd, se jag är ju här, frukta ingenting.» — Men tror någon jag hörde — å, nej — som en vild fåle sprang den dråpliga Marie-Louise Forsell omkring alltjämt jämrande sig öfver den obeskedlige Carl, som öfvergifvit henne, och görande heliga löften att aldrig mer blottställa sig för häst- och folk-trängsel, då Löjtnant Blanxius, som följt med från dansen för Julies skull, förbarmade sig öfver det irrande fåret och förde det till sin Mamma, hvilken redan tillika med den äldre Fru Gram funnit vagnen och satt sig däri jämte den lilla Hedda. — Så kommo vi då, Gud ske lof, helbrägda hem — och hvem var väl gladare däråt än jag. Aldrig mer vill jag besöka någon landtlig bal, tillställd af Monsieur Sax — se, det kan jag då försäkra.

D. 8:de, Torsdag. Åtföljda af den store Löjtnanten, den tjocke prosten och den fula tant Gram gingo vi ut att se stadens märkvärdigheter. Man bör veta att vi bo vid Stora gatan, som utmärker sig för sin smalhet, krokighet och sina särdeles ojämna och ruskiga hus. Först besökte vi Commerce-Rådet Hembergs kungligt möblerade och ganska smakfulla hus, hvilket beses af alla främlingar. Därpå det nybyggda teaterhuset, den åldriga kyrkan, den verkligt praktfulla dans- eller festivitets-salen och den fula hamnen, hvari ingen liflighet förspordes.

Till middagen gingo vi till Prosten Psilanders, stoppade åter i oss en mängd mat för Mammas skull och drucko skålar — Prosten höll med mycken rörelse ett tal för Pappa och Mamma, och vi deltogo däri.

Så kom eftermiddagen — och — »hvad skulle man göra», var den allmänna frågan. Ungherrarna smögo sig sakta bort. Lilla Julie deklamerade några scener ur Bertha eller Stamfrun och Studentputsen af Heiberg, hvari hon äfven sjöng. Pappa hörde med nöje på henne, och jag förvånade mig öfver att en småstadsflicka i det fula Ystad kunde äga sådana anlag, ty den lilla, täcka Julie förenade både känsla och behag och dånade förträffligt.

Mamma bad enträget att få höra litet musik eller sång, men de små flickorna Psilander drogo sig behändigt undan, jag nekade äfven ihärdigt att åtlyda Mammas uppmaningar, och ingen förenade sig med henne, ty man hade i går tvungit mig att sjunga till Grammens forte-piano, som är stämdt 3 toner under alla andra forte-pianos och därtill lät min ömkliga röst högst jämmerlig, ingen önskade därför höra mig i dag, och jag slapp således för denna enda gång.

Aftonen förflöt rätt angenämt. Julie förtäljde oss på det naivaste sätt sitt hjärtas historia; huru hon vägrat emottaga giftermålsanbud af en ung herr Hemberg, som hade 20,000 Rd. årlig inkomst, huru kär den unge, förhoppningsfulle Löjtnant Nordensköld, som i år drunknade vid Karlskrona, varit henne, och huru ömt tillgifven hon nu var en annan hygglig Löjtnant, fastän kära Pappa var nog grym att vredgas på lilla Julie, därför att hon sagt »nej» till den rike friaren, och på hennes nuvarande utvalde, därför att han med de flesta militärer delar felet att vara fattig som en skåpråtta.

Hedda föreslog att vi skulle bese Carls rum, hvarifrån man hade en vidsträckt utsikt öfver hafvet och hörde vågornas brus, men man underrättade oss att ungherrarna voro däruppe, och nu uppdagades äfven att de fördrifvit hela eftermiddagen med att sofva — i sanning en för 3:ne unga män lika angenäm som oförarglig sysselsättning! — Före maten blefvo de dock nog uppiggade för att dansa litet och sedan vi spisat kväll gingo vi upp i en Fru Schoultz' boning, en trappa upp, där detta nöje fortsattes. Prosten spelade själf och vi andra dansade åtskilligt, däribland äfven »rysk polska». Den omnämnda frun, som upplät oss sina rum, förtjänade visserligen att aftecknas med sin granna högröda hufvudbonad, hvarpå flera puffar och veck stodo ut åt alla sidor såsom väderkvarnsvingar, men jag är Gud nås nu, liksom under mina lärdomsår högst klen i teckningskonsten. Jag kan blott berätta, att hon är den artigaste människa vi sett under vår färd, ty oupphörligen sprang hon efter Pappa med en stol, och hennes tunga, som hela kvällen varit i beständig rörelse, gick nu med en förvånande fart och med ett ljud, som öfverröstade musikens toner. Hon är förmyndare för sin

man, och därtill fordras minsann ej ringa kraft, ty han lider af vansinne och är ibland topp rasande. Hvad jag har svårt att tro, är att den tappra frun är mor till trenne små rosenknoppar, tre små flickor, vackra som dagen. Jag hade mitt nöje af att språka med dem, och fann däri en ersättning för den förlust vi gjorde att ej få göra några Ystads-boars bekantskap, men Mamma hade bedt Prostens ej bjuda något främmande, hvilket de så noga efterkommo, att ej en gång Löjtnant Blanxius, min räddare ur gårdagskvällens fara, fick komma dit.

Tosterup.

D. 9:de, Fredag. I töcknig och mulen väderlek anlände vi till det åldriga Ystad, och grå och mörk var äfven luften då vi lämnade det. Likväl var det vårt öde att skiljas vid de goda människorna, hvilkas bekantskap vi nu gjort, med det svaga hoppet att kanske först om 26 år få återse dem; och därpå foro vi hit till Pappas gamla vän och kadettkamrat, den store landthushållaren Grefve Ehrensvärd. Hans Grefvinna, som otvifvelaktigt måste vara en prydnad för den Skånska Adeln, så älskvärd förefaller hon mig, emottog oss på det mest förekommande sätt, och oaktadt det annalkande ovädret, tog Grefven Pappa genast med sig att se på hans odlingar. Häröfver yttrade Fröknarna Kurck och Ehrensvärd, tvenne af de sammanbragta barnen, stor fruktan, ty, sade de: »Då Pappa far ut att landthushålla glömmer han middag och allting.» — Efter en timmes förlopp återkommo dock de värda patrioterna, och fröknarna aflägsnade sig för att kläda om sig. Sedan Pappa förtäljt oss huru grefven kört honom öfver stockar och

stenar, huru de varit nära att stjälpa i dikena, och huru glad vår kära Far var att med lifvet ha undsluppit från den förfärliga landthushållningen, följde Grefvinnan fröknarnas exempel, och äfven vi gingo in i våra vackra rum att prata om den grefliga familjen.

Snart hördes dock signalen, som sammankallade alla till middagsbordet, den gafs liksom på Yxe, då trumman är sönder, genom trumpetstötar, och jag blef så glad vid dessa ljud, ty de erinrade mig om hemmet. Jag tyckte mig försatt dit tillbaka.

Fröknarna hade nu utbytt sina bruna morgonrockar och de bruna bandrosorna, som dolde papiljotterna, mot en högst »elegant toalett» och ett moln af lockar, som omslöto deras kinder. Man föreställde oss för de gäster som vistades på Tosterup, hvilka voro Grefvinnan Hallenborg, hvars man vi sågo i Lunds domkyrka, hennes 16-åriga dotter, en blek och söt flicka, samt dennes guvernant och 2 mindre systrar, en Doktor Fintelman, stor skogskonnässör, den vidt beryktade Commerce-Rådet Lundgren från Ystad, Fröken Morman från Halland och en Löjtnant Edelfelt, som hade mycket tycke med Ingenjör Helleberg i Nora. Den sistnämnde förde mig ut till bordet, men till Emma kom en liten svarthårig gosse, som jag förut ej bemärkt och bjöd henne armen. Hans namn var Carlos Adlercreutz, brorson till Grefvens förra fru och född under Brasiliens heta sol. — Fastän ej bjudna, voro gästerna dock så många, att det icke är underligt att jag bland de andra glömde nämna Grefve Lage Posse från Malmö och Mammas lärde kusin, den unge Gottschalk Geijer, som skulle vara bland de vackraste unga män man ville se, blott han icke lät håret hvirfla omkring åt alla sidor. — Hvilken skada att det i dag störtregnade — vi gingo nu miste

G. C. A. A. Ehrensvärd, ägare af Tosterup.
Efter porträtt i olja af Amalia Lindegren, måladt på 1870-talet efter fotografi.

Tillhör grefve C. A. Ehrensvärd, Stockholm.

Hedvig Eleonora Ottiliana Ehrensvärd, f. Liljencrantz.
Efter fotografi från början af 1850-talet.
Tillhör grefve C. A. Ehrensvärd, Liatorp.

om att se Grefvens 400 särskilda slags dahlior, och få vi ej se oss omkring i morgon, komma vi då lika okunniga ifrån Tosterup som vi foro dit. Af dess flera alnar djupa fönstersmygar kan jag se att det är ett åldrigt herresäte, om äfven icke kanalen, en för detta graf, visade att det i en forntid varit befäst, enligt Gottschalks utsago lär det vara byggdt långt innan Birger Jarl anlade Stockholm. Den vördnadsvärda borgen är dock icke fri från så väl plebejers som patriciers plågare, de gemena flugorna, och vid bordet infunno dessa sig så mangrant på tårtornas hvita yta, förmodligen för att skrilla på det glacerade sockret, att en betjänt såg sig föranlåten att betäcka skådeplatsen för deras förlustelser, med en servett.

Min Gud, hvad jag är trött att tala om det Kiøbenhavn! Före maten började fröknarna talet därom, vid bordet underhöll mig den beskedlige Löjtnant Edelfelt därmed och hela e. m. har den glada Grefvinnan Hallenborg, som slog sig ned bland de unga, ej talat om något annat. Och vore det ändå något nytt man berättade mig därom, skulle det ändå gå an — men hvilket beständigt enahanda är det icke!

Efter teet började vi göra musik och dansa i den fluguppfyllda salen, men som Fröken Kurck endera led af tandvärk eller olycklig kärlek, och därför ej var vid humör, Fröken Ehrensvärd har en ovanlig »embonpoint» för att blott vara 18 år och har hon därför lofvat sin Pappa att ej dansa, Gottschalk sprang sin väg bara fråga blef därom, och Carl och Löjtnant Edelfelt ej voro hågade, samt Fröken Morman ansåg sig för gammal och guvernanten för blyg — upphörde vi snart härmed. Blott Grefve Posse hade någon riktigt lust, men snart blef han trött, och lilla Carlos, som började hoppa vid

musikens första toner till följd af sitt lifliga temperament, dansade dock helst för sig själf sedan han galopperat med Emma, ty han fick då efter behag svänga rundt. Vi skulle nu i stället göra lekar, men minsann var icke detta tusen gånger svårare att få i gång.

Grefvinnan Ehrensvärd ordnade själf stolarna i en ring och Grefvinnan Hallenborg åtog sig att samla ihop sällskapets spridda medlemmar. Herrarna voro mest rebelliska mot den glada Grefvinnans välde, och så snart hon besegrat någras motstånd, skingrade sig på blixten de hon nyss lyckats hopsamla. Efter en timmes sträfvande voro då alla platser upptagna — den eldige lille Carlos på en pall vid Grefvinnans, hans fostermors, fötter och Gottschalk bekvämt utsträckt i ett soffhörn — man skulle välja en lek, jag längtade med spänd väntan att få lära någon ny, och det blef — »ringen med förbehåll». — Kvällsvarden befriade oss från mödan att föreslå någon ny lek. Då den var expedierad, inkommo ännu tvenne militärer, Löjtnant Silfversparre och Baron Kurck, den vackraste ljuslätte unge man jag vet mig ha sett. Båda hade varit på hästmarknad i Malmö, och Grefvinnan Ehrensvärd berättade mig, att hennes son, Baron Kurck, på ditvägen blifvit så genomblöt af regnet att han måst hänga upp sina kläder att torka och hela dagen ligga till sängs.

Nu tutade kl. 10 och Fröken Morman hviskade till mig, att denne slottsväcktarens signal betydde att man skulle åtskiljas, hvilken alltid punktligen brukar åtlydas. Jag hviskade detta till Mamma och nigande togo vi Godnatt af Tosterups talrika invånare.

Nöbbelöf.

D. 10:de, Lördag. På Pappas jakande svar vid Grefvinnans artiga förfrågan — fingo vi kl. 7 in kaffe till oss. Men kl. 9 kallades man åter genom trumpetljud till den allmänna frukosten. Bordet var dukadt liksom till middag och kväll, och sedan hvar och en, af gammal vana vid åsynen af ett dukadt bord, knäppt ihop händerna och andäktigt nedfälldt ögonen, intogo alla sina platser. Liksom i Stockholms-kyrkorna sutto damer och herrar på skilda sidor. Nej — landskyrkorna, menade jag. I Stockholm bruka ej ungherrarna gå i Kyrkan.

En af fröknarna, hvilka nu åter hade på sig de bruna, fula bandrosorna och sina yfviga lockar därinom fängslade, hade hand om kaffekannan och Grefvinnan själf om teköket. Under serveringen af dessa ljufva drycker, och under det herrarna dessutom mumsade kött och drucko vin — emedan den manliga naturen tarfvar starkare näring — yrkade man ifrigt på att vi skulle stanna äfven denna dag, men fastän Grefvinnan bad och Grefven hotade med sin fiendskap — ja till och med då man förespeglade Farsgubben att Landshöfdingskan Virgin, den älskvärda Fru Amélie, ditförväntades, förblef han obeveklig.

Innan vår afresa besökte vi fröknarnas ovanligt trefliga rum, de voro trenne och lågo högt upp i ett torn. Hvilket romantiskt läge för en jungfrubur, de kunna ju inbilla sig vara forntida moriska prinsessor, instängda af en grym fader, i ett otillgängligt torn, och sålunda afsöndrade från världen. Jag ville bra gärna bo i ett torn!

Det var ett förfärligt nigande, då man skulle taga afsked af alla dessa människor och bra förtretligt att de

slöto sig så tätt tillsammans att man nödvändigt skulle stöta emot någon.

Så sutto vi i vagnen, glada och tacksamma mot Pappa, som för vår skull betvingat sin motvilja att införa både hustru och barn på ett så förnämt ställe. Där lär dock härska en oinskränkt gästfrihet och om sommaren förgår ingen dag utan främmande, och jag rådde därför fröken Ehrensvärd som var bra ful, men mycket intog mig genom sitt enkla, milda och vänliga väsende, att anteckna alla besökandes namn, hvilket hon äfven lofvade göra. —

Äfven i dag regnade det, så att fastän jag var nära att vrida nacken af mig för att få se det yttre af Tosterup, äger jag dock intet begrepp om det gamla herresätets utseende.

En liten tvist uppstod mellan vis-à-viserna i vagnen angående fröken Kurck; Pappa och Mamma påstodo henne vara rätt vacker, men vi försäkrade, att hon hade anletsdrag som en mulattska, och tjocka, negerlika läppar, ehuru de inneslöto de hvitaste tandrader. Hvarpå Pappa invände: »Å, hon ser rätt bra ut, lika bra som ni — och ni ser minsann ut som folket gör mest!»

Jag kan icke afgöra för hvilka detta omdöme är mest smickrande: för fröken Kurck, Farsgubbens döttrar — eller de som se ut som folket gör mest.

Vi ha i dag farit genom flera ofruktbara trakter och det gör Pappa ej ringa bekymmer att Sverige innehåller så många ouppodlade landssträckor. — Vi ha endast föga väg häremellan och Kristianstad, men Pappa fann det bli för långt för en dagsresa och emedan detta är en bra Gästgifvaregård, hvila vi här öfver natten. Här hålles såväl Stockholmska som Landsortstidningar; vi ha intagit en öfverflödig supé, hvad rätternas antal angår

och ha en liten flink och snäll piga, vid namn Cecilia, till vår uppassarinna.

Här inträffade den egenheten, såsom Carl ganska riktigt anmärkte, att trenne Chefer för ej obetydliga verk sammanstötte, nämligen: Lots-Direktören, Öfverste Lundstedt, General-Tull-Direktören, Stats-Rådet, Baron Gyllenhaal och Öfver-Direktören för Landtmäteriet.

Kristianstad.

D. 11:te, Söndag. Mamma hade förutspått, att vi skulle få betala ganska dyrt för nöjet att sofva på Skånes bästa Gästgifvaregård, och minsann tog man icke nära 12 Rd. för nattläger och förtäring. Lille Larçon for kl. 6 in till staden för att bereda kapten Baher på vår ankomst. Det intryck jag erfor vid inträdet i denna militäriska värld var högst eget. Här slamrar vapen öfver allt; då vi foro genom stads-porten blefvo vi helt häpna öfver det skrik som den därvid posterade vakten uppgaf för att underrätta Kommendanten att främlingar anlände. Pappa uppgaf sitt namn, och vi fingo utan vidare anmärkning passera. Att dessa krigiska vanor bibehålles midt under den djupaste fred är bra besynnerligt, och det vore ej underligt om en fridsam vandrare skulle afskräckas att inträda på ett ställe, där han blott möter bistra krigaransikten och omgifves af gapande kanonmynningar. Detta gifver mig ett begrepp om forntidens strider, och det var minsann rätt roligt, att en gång i verkligheten få se huru det går till i en befäst stad, detta som jag så många gånger läst om. Officerarna vid Vendes artilleri, som ligger här förlagdt, se rätt bra ut och deras uniform behagar mig synnerligen. Nutidens krigare kunna dock icke gifva oss en riktig

föreställning om forna ädelsinnade kämpar, hvilka så manligen stredo för tro och fosterland.

Den beskedlige Kapten Baher är minsann en riktig hedersman, och vi äro rätt glada att han fallit på den idéen att beundra och hålla af vår käre Farsgubbe. Han är en storväxt man, med friskt utseende, omkring 60 år gammal, men som minskat de härjningar, tiden låter en och hvar undergå, genom en svart peruk, och vid första anblicken tyckes han därför hafva subtraherat ett helt tiotal från sin ålder. Genom hans försorg bebo vi nu en liten den allra täckaste våning, belägen midt emot kasernen och fängelset. Unga kursare bo uppöfver och omkring oss, militärer passera stundeligen våra fönster, nyss gick musiken förbi — och vi njuta af att se all denna ståt, ty det tyckes bo friskhet och lif hos de stolta unga krigarna.

Pappas jämnårige, men ännu tämmeligen ungdomliga vän förde oss att spisa middag hos jungfru Sara, eller Kajsa, eller hvad hon heter, det minnes jag ej så noga, men att hon är en krona att hålla mat det kan jag intyga, och går hon ej upp mot Kajsa Warg, så måste hon väl ändå kunna jämföras med den i Nora så vidtberyktade Jungfru Vingardt. — Sedan vi ätit den goda middagen och druckit vin, så att våra ansikten voro röda, som en trumpetares, anhöll kapten Baher att få skicka efter Grosshandlar Ericson, en god bekant till Pappa, som nu var på frukost hos Borgmästaren. Pappa samtyckte, och det svarades att Grosshandlaren genast skulle komma och ha en annan bekant med sig. Vi undrade storligen hvem detta kunde vara och till både glädje och öfverraskning befanns Grosshandlarens följeslagare vara den långe kusin Lange. Han ville nödvändigt hafva oss ut till Åhus, där han nyss blifvit ut-

nämnd till Tullförvaltare och nu bor med hustru och barn, men vi måste afstå det, ty hemlängtan har mer och mindre gripit oss alla, och Pappa inskränker dagligen vår reseplan, vi få ej en gång titta in i Blekinge, detta så mycket berömda landskap, såsom ämnadt var. Emellertid språkade vi länge med kusin Lange och blefvo genom detta oväntade sammanträffande mer förtroliga med honom på en kort stund än under de tvenne dagarna på Skofteby.

Hela eftermiddagen skrefvo vi bref under mumsande af plommon och päron, som den dråplige kaptenen skickat oss. Och hvilken treflig kväll slutade ej denna angenäm dag! — Grosshandlar Ericson och Kapten Baher tillbragte den med oss vid en enkel tesupé. Min älskade sticksöm bidrog till mitt nöje och ej heller underlät jag att deltaga i samtalet — fastän Kapten Baher godlynt erkände, att han helst förde det ensam — ett brott mot sällskapslagarna, som blott kan förlåtas den, som talar ovanligt väl — men, min bäste Kapten, tänkte jag, detta går ej an med oss, ty vi äro alla vana att ha ett ord med i laget.

D. 12:te, Måndag. Det vore otacksamt att ej här nämna något om vår goda madam, den beskedliga människan, som sprungit hela morgonen kring staden för att skaffa oss färska mjuka bullar till kaffet. Jag har aldrig sett en välvilligare människa bland de tjänandes förskjutna släkte. Väl antecknar jag här alla vänner vi äga bland de lyckliga lottade och de nya hyggliga bekantskaper vi förvärfvat — men intet ord har jag här sagt om alla de beskedliga tjänare, som så villigt biträdt oss med deras hjälp. Jag kan just icke säga, att det är deras ringa lott, som inger mig så mycket med-

lidande, utan fastmer de bittra och afundsfulla känslor jag föreställer mig att de hysa mot alla dem, som höra till högre stånd. Ty Gud skall veta, att små motgångar och förtretligheter äro tämligen jämnt fördelade mellan herrar och tjänare, och fingo de senare blott på ett försök ikläda sig de förras platser i samhället och äga en riktig kännedom om alla de plikter, som åligga de så kallade bättre — skulle de ej afundas oss.

Öfverste-Löjtnant Thestrup, en änkeman, som i våras förlorade en 28-årig maka, och hvars rum vi nu bebo, gjorde oss sin uppvaktning. Emedan det regnade, lät han oss fara i sin vagn till den förträffliga jungfrun, Kajsa Wargs medtäflarinna, där Pappa bjöd såväl honom som Kapten Baher till middag, hvarvid vi drucko en tacksamhetsskål till de högväxta krigsmännen i champagne. På återvägen från Jungfrun besökte vi Kapten Bahers bostad, som var belägen på tyghuset och bestod af flera vackra rum. Jag undrar alls icke på att han på gamla dar slagit sig på eremitlif, då han äger ett så intagande eremitage. Det roade mig mycket att bese tyghusgården, som ägde rabatter af idel kulor, högst smakfullt och regelbundet uppstaplade i pyramidformiga högar.

Nu skall jag berätta något, som gjorde oss högst förlägna. Pappa och Edvard bevistade nämligen vid deras besök härstädes för två år sedan en bal vid Tivoli, ett ställe nära staden, och Pappa har alltsedan inbillat sig, att Kaptenen ställt till detta nöje för deras skull. Så var likväl icke fallet, utan det var en subskriberad soaré. Men som Pappa nu yttrat sin önskan, att Emma och jag skulle få öfvervara en dylik, har den stackars Gubben nu gått och ställt till en för Emma och mig. Han, eremiten, som dragit sig ur dansvärlden för ett

fjärdedels sekel tillbaka. Man kan döma af huru litet han kä...* . . . .

Fortsättning
på
Balen i Kristianstad
i frimurare-logens lokal
d. 12: te Sept.
1842.
Måndags kväll.

Om de unga dansörerna borde jag väl också nämna ett ord, ty jag fann lika mycket nöje både i att se på dem och dansa med dem.

I mitt tycke var Löjtnant Magnus Blomstedt, denne prydnad för så mången Stockholms-bal, den vackraste af alla kavaljererna. För ro skull vill jag anteckna de, med hvilka jag dansade. Fransäser: med en liten liflig Löjtnant Hjort, Kapten Ehrenpohl, Häradshöfding Gram, bror till vår gode vän i Ystad, kallades allmänt för Kistan; Häradshöfding Faxe, som man påstod ha ögon alldeles lika mina, något för mig rätt oangenämt att veta, ty de voro färglösa, talgaktiga och till tredjedelen begrafna i hans välmående ansikte. Detta utgjorde 4. Sedan dansade jag tvenne med den ståtlige, lefnadsglade Blomstedt, en med Löjtnant Ekstrand, en med Löjtnant Psilander och en med en Löjtnant Stierngranat — hvilket tillsammans göra 8 — nej 9.

I valserna var jag som vanligt mindre lycklig, men har dock ej skäl att klaga, ty tvenne fick jag med Kapten Gyllenskjepp, en med Carl och en Polonäs-galopp

* Här felas ett eller flera blad i dagboken. (Utg.)

med Löjtnant Ekstrand. — I denna dans voro Kristianstads-kavaljererna mästare, ingen öfverträffade dock min sista dansör, ty han förde sin smärta, välbildade figur med ett oefterhärmligt behag. — Hade han ej dansat så väl och varit så allmänt omtyckt, denne »Baron» Ek-

Två Systrar.
Clementine af Forsell, f. Geijer, och Euphrosyne Wennberg, f. Geijer.
Efter fotografi.

strand, såsom han kallades vid Karlberg för sitt förnäma, fastän sällsamt fula, utseende, skulle det likväl gjort oss glädje att här, bland så många råka honom, ty huru ofta sågo vi ej honom, under de glada dagarna i Moster Euphrosynes gästfria hus, där roa sig tillika

med alla de andra kamraterna, som Carl om söndagarna brukade bjuda hem »på salt kött och äppelkaka». Jag erinrades af honom om ett slädparti till Haga, då han var den lilla vackra Désirée Servais' körsven och Edvard Heijkenskjöld min, och huru hans omtänksamma dam midt framför Gustaf den tredjes slott undfägnade hela sällskapet med vin och bakelser.

Nej, nu är det minsann bäst att sluta beskrifningen på Kristianstads dansörer, annars kan jag vid genomläsandet häraf, i en långt aflägsen framtid tro mig på fullt allvar ha varit intagen i ett par sprattlande ben, ett vackert ansikte eller en grann uniform — men så är tyvärr icke fallet, så lätt är minsann icke jag tillfredsställd.

Jag vill blott nämna att denna kväll fick jag återigen tala om Köpenhamn, alla talade med mig om Köpenhamn. För att slippa det utnötta ämnet, sökte jag förflytta samtalet till Stockholm, men till min förvåning intressera sig de goda Skåningarna mera för Grannrikets hufvudstad än sitt eget fäderneslands. Jag borde kunnat inhämta mycken visdom, ty flera äldre män ägnade sig åt mig, utom Kaptenerna Ehrenpohl och Gyllenskjepp. T. ex. värden själf, Grosshandlar Ericson och Kapten — nej, Öfverstelöjtnant Thestrup. Med honom slog det sig så illa ut, att då jag för att leda samtalet från Köpenhamn, gjorde några frågor angående hans släktförhållanden, kommo tårarna honom i ögonen vid tanken på hans nyss förlorade maka, och då jag för att godtgöra mitt fel, började beskrifva Småbarn-skolorna, runno de utför den bruna krigarkinden, förmodligen tänkte han på sina 4 små moderlösa söner. Nu kunde jag då ej hjälpa det utan var glad att ett afbrott kom i form af buljong och pastejer.

Efter den gentila supén vidtog åter dansen och förlängdes genom Kapten Ehrenpohls ifriga böner tills vi äfven intagit kaffe. Så att vagnen fick vänta ända till tu, och ändå voro icke Kristianstadsboarna nöjda, men våra tacksamhetskänslor för Kapten Baher, som förskaffat oss en så angenäm afton, hade redan mot tolftiden nått kulminationspunkten, så att vi till och med nekade att dansa sista dansen.

Härunder språkade jag med Löjtnant Stierngranat, som ägde något så förledande, att jag var glad undslippa hans makt; annars föreföll han mig att vara karl till att inbilla sig ha gjort en eröfring både i Emma och mig. Han sade sig lida af en bröstfeber, och allenast ha lämnat sängen och gått upp på balen för att göra vår bekantskap, samt att han riktigt sörjde öfver att ha vrickat benet, emedan det hindrade honom att få valsa med oss, en sak, hvilket han enligt sin egen utsago gjorde förträffligt — m. m. dylikt snack. Neka kan jag likväl icke att de hesa toner denna korp sjöng i mina öron dock läto ganska välklingande. Benskadan och bröstfebern kan jag dock icke betvifla, ty han linkade illa och var fasligt hes.

Farsgubben hade haft roligt och spelat kort med General Christian Thott och några Hofrätts-Råder, samt talat med andra matadorer; mamma var äfven nöjd med sin kväll — så att om Gubben Baher haft mycket besvär och kostnad för vår skull, hafva vi dock haft roligt. En oberäknelig fördel, som ej alltid köpes med pengar. — Till bevis på sin erkänsla ämnar äfven Pappa skänka honom sitt porträtt, måladt af Maria Röhl, hvilket han länge önskat.

Anna Ahlstrand var namnet på en ung släkting till Grosshandlar Ericson — en af balens ljufvaste blom-

mor. Jag är henne tacksamhet skyldig, ty hon höll sig så snällt till mig — jag, som sällan förstår att söka eller sluta mig till någon af de mest eftersökta, gjorde detta ett särdeles nöje.

En Mamsell Barholz — en äldre stadgad flicka, talade en stund med mig och sade sig hafva läst Pappas bref till Kapten Baher under sin sjukdom, hvilka ingifvit henne ett obeskrifligt intresse för oss alla.

Älmhult.

D. 13:de, Tisdag. Jag tror just icke att vår vistelse i Kristianstad var särdeles kostsam för Pappa, ty den sorgsne Öfverstelöjtnanten gick det ej an att erbjuda någon betalning för de nätta, trefliga rummen och på en middag bjöd oss Kapten Baher, således har Pappa blott bestått gårdagens diné och det delikata kaffe, som vår förträffliga madam kokat åt oss dessa tre morgnar. Innan 7 hade vi i dag intagit det och inlagt allt vårt pick och pack. Den beskedliga tjänstekvinnan skickades ut att köpa vin och bakelser, och sedan detta var framställt på en bricka, satte vi oss att vänta på afskedsvisiter. Snart infunno sig äfven Kapten Baher — i sin hvardagsperuk — Löjtnanterna Ekstrand och Blomstedt samt Grosshandlar Ericson. Länge fingo vi dock icke njuta af deras sällskap och mumsa bakelser, ty jag var just midt uti ett samtal med Löjtnant Ekstrand om svårigheten för unga män att i närvarande tider finna sin utkomst och att landthushållningen vore lämpligast för militärer, som önska sig ett verksamt lif — då Pappa med utropet »nu skola vi fara», afbröt såväl mig, som min syster, i den intressanta konversationen hon förde med Löjtnant Blomstedt om Skånska Adelns

fester och lustpartier under karnevals-tiden i Kristianstad. — Vi klappade vår madam, togo ett ömt afsked af den gode Kaptenen, växlade åtskilliga artigheter med ungherrarna, läto oss upphjälpas af dem i vagnen, på vanligt konstmässigt sätt och rullade för sista gången genom Kristianstads breda, ljusa gator. Den lilla staden har på mig gjort det gladaste intryck, så länge det varar, och med glädje skall jag länge erinra mig dess nätta, städade utseende, den intagande militäriska lifligheten och det sköna symmetriska Rättvisans palats.

En sådan vän som Kapten Baher tror jag det är svårt att finna, därför sjöng jag hela dagen i tankarna: »fosterländska känslors ljufva harmoni» — ty det är öfverensstämmelse i medborgerligt nit och politiska grundsatser som knutit vänskapsbandet mellan Pappa och Enslingen på Kristianstads tyghus.

Hvilken skillnad! — vi ha i dag lämnat Skåne, den ur Danmarks krona bortryckta ädelstenen, och befinna oss nu i det fattiga Småland, på hvars gästgifvaregårdar en skald påstår, »att man äter förträffligt, blott man har matsäck med sig».

Ingen brist ha vi dock ännu försport och jag beundrar »att den snälla bondflickan Maria Ohlsdotter», som förser oss med våra behof, ej blef alldeles yr i mössan, då vi på följande sätt beställde kvällsvard.

»Min vän lilla, kan hon skaffa oss smör och bröd och ett tjog kokta ägg?» frågade Mamma. »Å, inte kan vi äta upp så många ägg,» invände jag. »Nå, så koka då 15,» sade Pappa. »Kan inte jungfrun skaffa oss litet sill?» inföll Emma. »Och kartoffeln, pantoffeln, potatoes, eller potäter — hvad f-n de heta, ändteligen ett stort fat!» skrek Carl. »Och kall mjölk,» tillade jag. »Har hon inte gröt eller ölost?» öfverröstade mig Pappa.

»Kan vi inte få spicken skinka eller något annat slags kött till smörgåsarna?» slöt jag enfin, då den stackars bondepigan, ehuru något förvirrad, af alla dessa röster, dock lofvade skaffa hvad vi begärde. Vi fingo det äfven — allt godt och renligt. Skola nu sofva i ett rum, hvars hela möblering består af 3 sängar och ett bord. Likväl talar Pappa om huru betydligt han finner människorna förkofrat sig sedan de 30 år, då han sist låg här på Älmhult, Mamma tror jag vore tillfredsställd om hon till och med ej finge lifvets nödvändigaste nödtorft, Carl snarkar redan i kammaren härunder, Emma gör så med och hvarför skulle äfven icke jag vara nöjd, som får resa i så godt sällskap, och nu lugnt följa de yngres exempel att slumra på mitt öra, då jag hunnit så långt i mina reseanteckningar att jag i morgon vid denna tid, ifall allt gått väl, får beskrifva huru de ha det i

Växjö.

D. 14:de, Onsdag. Foro vi förbi Stolpastuga Marknadsplats, där en stor mängd allmoge var församlad för att göra sina uppköp. Pappa gick ur att språka med de ärliga småländska bondgubbarna om årsväxten och nykterheten, och vi för att köpa pepparkakor. Närmare Växjö passerade vi Grefve Malcolm Hamiltons stora och vackra bruk Husaby, och erinrades jag af den där rådande lifligheten om våra näringsfång där hemma i Bergslagen. På länge har jag icke hört någon stångjärnshammare, därför läto dess tunga slag för mina öron ganska välljudande. Visserligen kunde vi hafva farit upp att äta middag på Husaby, ty den förnäme Bruksherrn hade på Sperlingsholm själf anmodat oss därom — men jag tror vi gjorde klokast i att ej göra det.

Aftonsolens sista strålar kastade ett glädtigt skimmer öfver den lilla staden, som låg där så leende bland sina gröna ängar och den vänliga blå sjön — då vi omkring 7 anlände dit. Dess första anblick gjorde genast ett högst behagligt intryck, och huru mycket har ej detta stigit, sedan vi på det hjärtligaste blifvit emottagna i ett patriarkaliskt hem, hvars goda, välvilliga invånare visa den största glädje öfver vår ankomst och söka gissa till våra minsta önskningar.

Alltid är det Pappa vi hafva att tacka för alla de fördelar vi åtnjuta, han är för oss, lyckliga barn, källan och ursprunget till allt godt som möter oss här på jorden, och äfven denna gång är det blott för hans skull som människor, för oss alldeles obekanta människor, visa oss så mycken vänskap.

För många år tillbaka, då Konungen en gång talade med Pappa om hans tjänst och fann att den just icke inbringade mycket, frågade han: »Men har ni då inga sportler?» — »Jo, ers Majestät, jag kan hvarje år påräkna två ostar,» svarade min Farsgubbe. Detta är äfven verkliga förhållandet, ty så långt jag minns tillbaka, har Mamma årligen bekommit tvenne väldiga exemplar af denna ypperliga Smålands-produkt.

Vi hafva nu tagit in hos gifvaren till alla dessa ostar, Direktör Forssman, en gammal tandlös gubbe, men så fryntlig och vänlig att han äfven är angenäm för ungt folk. Han har den egenheten att kalla sin gumma för »tant», hvaråt vi hade mycket roligt. Utom dessa tvenne finnes det i huset en Fröken Amalia Berghman, syster till fru tant. Hon är mycket hygglig och synes mig förena de sällsynta egenskaperna att vara en snäll, driftig och duglig hushållsmänniska och likväl kunna taga sig bra ut i sällskapslifvet.

Mamma tvekade något att samtycka till Pappas förslag att vi skulle taga in här, men nu äro alla farhågor upphäfda, att vi möjligtvis skulle vara mindre välkomna. Ty detta är ett af de gamla goda hus, där sängar ständigt stå bäddade för att emottaga gäster, och där husmodern anser för intet att vid ett oväntadt besök låta vrida halsen af både kalkoner och kycklingar och att stå uppe hela natten för att baka godrån, sockerbröd, pepparkakor och kringlor åt de resandes läckra munnar.

Aftonen förflöt snabbt och lätt under det fröken beskref den ohyggliga eldsvådan, som timade här för få år sedan. Och, hvilken har ej gifvit sin skärf åt de brandskadade i Växjö? — Månget hus har nu i förnyad gestalt upprest sig ur askan, möblerna som ur detta såväl som månget annat gammaldags hus utan varsamhet blefvo utkastade, stå nu åter orubbliga på sina platser, tiden har till och med utplånat ärren efter eldens förfärliga härjning, och den piga som nyss bjöd oss och går lika bra som vi, har dock under arbetet att bära saker i den bistra vinter-natten frusit af sig halfva foten, som måste bortskäras. Jag underrättade mig att hon fått en större gåfva af de betydliga medel som influtit till de nödställda Växjö-boarnas hjälp.

Vi bebo några rum i den öfra våningen med utsikt åt fälten. Ehuru möblerade i gammaldags-stil är dock allt i så oklanderligt godt stånd och gör att man trifves där väl. De präktiga sidentäckena och den vackra tvättkannan med sitt fat af genomskinlig fluss, liknande alabaster, vore det rätt roligt att taga med sig till Yxes gästrum. Själfva lilla Larçon finner sig så road af de konstiga kinesiska figurerna, som äro uppställda i en rad på kakelugnen, att han alltid glömmer gå ur rummet.

D. 15:de, Torsdag. — — —

»Där somnar jag roligt, där vaknar jag säll!» —

Här kunde vi ej annat än slumra roligt — ej en gång nattväktarens gälla sång, som efter branden upprepas hvarje halftimme, förmådde störa vår hvila — och hur kunde uppvaknandet vara annat än sällt, då den rykande kaffepannan, omgifven af sina koppar och en mängd rara saker, bakade af fröken Amalias snälla händer, mötte våra blickar.

Jag är säker på att både tant, hennes muntra Gubbe och fröken gärna velat njuta af vårt sällskap, men af grannlagenheten att ej falla besvärliga läto de oss i ro skrifva till hemmet och sysselsatte sig i stället med tillredelserna till middagen.

Det blefve alltför vidlyftigt att här beskrifva den talang tant därvid utvecklade att väl undfägna folk, och hennes Gubbes ovanliga många slags viner. Jag vill i stället anteckna gästernas namn. De voro: General-Adjutanten, Baron Wrede, en lustig ture, som ville kyssa och taga Pappa i famn, därför att han afsagt sig den absoluta nykterheten, Grefvarna Sparre och Posse, Landshöfdingen Grefve Mörner, Majorerna Lind af Hageby och v. Boisman, Öfverste v. Schantz, Doktor Wennberg m. fl. andra. Öfverste v. Schantz var jämte Grefve Malcolm Hamilton min bordsgranne, och fastän med darrande hand skänkte jag på det allra flitigaste i vin åt dem.

Ett par af dessa värda herrar hade äfven sina fruar med sig, däribland Major v. Boisman, som ock hade en ung dotter, hvilken gjorde oss mycket nöje. Hon var ingalunda vacker, men hade något godt, belefvadt och

behagligt, som intogo oss till hennes fördel. — Utom henne hade vi till sällskap en liten Mamsell Jacobsson, som väckte mitt lifligaste deltagande. Af något fel i gommen var det henne omöjligt att tala ett enda ord rent, och jag hade största möda i världen att förstå hvad hon sade. Denna stackars varelse har haft så svårt att lära, att alla afsade sig att undervisa henne, t. o. m. i innanläsning, och såsom ett prof på Fröken Berghmans godhet vill jag nämna, att hon efter flera års arbete lyckades bibringa det vanlottade barnet den första bildningens grunder. På e. m. följde oss dessa tvenne flickor ut att bese staden. Bland annat voro vi uppe i danslokalen på Rådhuset, där berättade man mig, på min fråga om det fanns många unga flickor i staden, det sällsamma förhållandet att på sådana var det riktig brist, emedan de flesta voro bortgifta. Man visade oss ett litet rum, som kallades de »käras kabinett», ty det var just lagom för ett älskande par. Men fröken v. Boisman berättade tillika, att perioden för giftasvurmen var en högst ledsam period för alla andra utom de, som däri deltogo.

Det är märkvärdigt; i de flesta orter vi genomrest ha Mamma och Pappa haft släktingar, där Mammas slutat ha Pappas tagit vid — och så tvärtom. Nu trodde vi dem dock vara jämnt slut, men se, förklarade icke Kammarherr Lind af Hageby i dag, att hans hustru, vår riktiga syssling, Axianne de la Grange, skulle komma hit på e. m. för att hälsa på sina käras läktingar. Dessa voro henne likväl icke kärare än att hon tillbragte ett halft år i Stockholm utan att en enda gång se till sin kära Clementine. Emellertid hade jag ingenting emot att få se den så mycket omtalade Fru Axianne, i hopp att lära känna henne bättre än ryktet lärt oss känna henne. Äfven

hon var rätt hågad att fara de 6 fjärdingsvägen från Åreda, ty det skänker ändå en liten omväxling på Landsbygden att träffa på gamla bekanta.

Mamma emottog henne förträffligt och förebrådde henne så mildt och skonsamt, fastän träffande, och tillika på ett så behagligt sätt, hennes kallsinnighet under vistandet i hufvudstaden — att jag just hade min förnöjelse att höra på huru väl Fru Mor lade sina ord.

Vi ringa flickor hade slagit oss ned att prata i sängkammarens halfdunkel, då Fru Axianne plötsligt inträdde — hon mådde illa och spottade blod. För att lämna henne i ro gingo vi ut ur rummet, men kort därpå inkom Carl, och snart hörde vi honom i den lifligaste konversation med den sjuka friherrinnan. Vid kvällsvarden orkade hon likväl vara närvarande, och yttrade då till mig med ett matt leende: »Löjtnant Wennberg har varit bra god, som hela kvällen hållit mig, stackare, sällskap.» — Jag förstod nu att den allmänna rösten ej alldeles ljugit, då den påstod att Kammarherre Linds friherrinna var svag för karlarnas flyktiga och otacksamma släkte.

D. 16:de, Fredag. Jag har talt bra litet om vårt goda värdfolk, men äfven i dag har Tant bestyr att ställa till kalas för oss. Hennes Gubbe är bra beskedlig, som med sådant nöje åser sina gäster njuta af att förtära så mycket läckerheter, fast han själf däraf aldrig smakar en bit, utan blott lefver af gröt.

På f. m. föreslog oss Fröken Berghman att se stadens märkvärdigheter och att besöka ett ställe vid namn Kampen, en betydelsefull benämning, ty dess anläggare hade att strida och kämpa med alla svårigheterna af en oländig

jordmån, innan han fick det i ordning. Härunder voro oss Mamsell Jacobsson, Fröken v. Boisman och en herr Widell följaktiga; genom hans försorg fingo vi se den fula domkyrkan, det ännu fulare biblioteket och alla

Carl Wennberg.
Marie-Louise Forsells kusin.
Efter fotografi.

Gymnasisterna, som på en lof-stund voro mangrant ute att hämta frisk luft. — Under vägen mötte oss Pappa och Carl, hvilka kommo från ett besök hos Biskop Tegnér, hvilken skickat bud att han ville se den förre. Pappa försatte mig i 7:de himmelen genom den under-

rättelsen, att vi i kväll voro bjudna till Sveriges största skald, den älskligaste bland författare; jag kunde knappast återhålla min glädje, fastän det var rätt oartigt att yttra den, då Forssmans för vår skull bjudit främmande. Mamma var allt böjd att säga nej, men Pappa sade att vi nödvändigt skulle komma, emedan Biskopen yrkat det på grund af släktskap och påstått att hans Mormor hetat Geijer.

Sedan vi skilts från Farsgubben mötte oss en blåklädd, ung och vacker flicka. Man förestälde henne för oss såsom en Mamsell Löhr, och upprymd såsom jag var, fattade jag strax för henne den lifligaste vänskap. Detta kan väl synas något förhastadt, men rättfärdigas dock af den unga Ulla Löhrs intagande och vänliga väsende, hon hade, likt sina systrar i Halmstad, milda och fina drag, samt har såsom guvernant hos en Grefve Mörners varit mera med än de — och dessutom, hade jag blott bekommit den förtjusande underrättelsen förr, hade nog äfven kyrkan, biblioteket och till och med gymnasisterna synts mig i en vackrare dager.

Middagen hos Forssmans, något enklare än gårdagens, var rätt treflig. Jag hade till bordsgrannar den hygglige Major v. Boisman och en ung, anspråkslös och ljushårig man, som kallades Häradshöfding Carlsson och var förlofvad med en fröken Klinteberg.

Sedan vi druckit kaffe, körde Major v. Boismans vagn fram, och vi foro genom en vacker löfrik nejd att se Kronobergs slott, eller rättare ruin. Som den ligger på en Ö, måste vi först låta en karl ro oss öfver den romantiska Helgasjöns klara böljor. Först foro Fredrique v. Boisman, Emma, Mamsell Löhr och jag. Därpå Fröken Berghman, Mamsell Jacobsson och en äppelkorg, de senare hade åkt i ett eget åkdon. — Med de andra flickorna

till vägvisare ströfvade vi länge omkring i den vidsträckta ruinen. Man berättade mig åtskilligt om Nils Dacke, som efter att ha intagit slottet här uppehöll sig, och man visade oss till och med ett rum, där han skall ha bott. Jag framletade ur mitt minne allt hvad jag visste om den oroliga tidpunkt då Konung Gustaf oroades af den djärfve Dacke, och fördjupade mig härunder så i forntids-betraktelser att någon af buskar fördold skorstens-öppning eller andra hål säkert vållat min död, om ej fröken Berghman ständigt varnande gått bredvid mig.

Sedan vi tillräckligt njutit af utsikten öfver den sköna Helgasjön från Kronobergs förfallna murar, förfogade vi oss ned i jordvåningen och skulle just inträda i en intressant håla, som man sade genom sitt mörker ha tjänat till fängelse — då ett dundrande halt hejdade våra steg. Vi hade visserligen vid åsynen af 3 dunkla gestalter, som rörde sig inne i hålan, genast tagit till flykten, hade vi ej genom en medförd korg med champagne, anat herrarnas försåtliga landstigning och »rysligt tillämnade» öfverrumpling. De befunnos vara Major v. Boisman, Löjtnant Lars Tegnér och kusin Carl. Vi samlades under en stor ek, som tagit sig friheten att jämte en mängd något spädare träd uppväxa midt på borggården. Under mumsande af äpplen och konfekt förjagades hvarje spår af fruktan, och under champagne-korkars smällande voro vi nog öfvermodiga att dricka alla gamla borg-andars skål, som i månskenet behaga roa sig att spöka bland ruinerna. Därpå foro vi åter öfver Helgasjön och hästarna förde oss i snabb fart hem till Växjö. Emellertid hade vi dröjt nog länge, så att lilla Pappa, ej utan skäl fått ett anfall af orosfeber, och till vår häpnad marscherat af till Biskopsgården med Mamma och Fru Axianne. — Om den

kära sysslingen måste jag nämna, att hon af pur släktkärlek tillbragte äfven denna dag hos Forssmans, och det till middagen också. På f. m. gjorde vi henne ett litet besök; hon var då rätt intagande i hvit klänning, svart sidenkofta och en rikedom af svarta lockar, som gåfvo ett ungdomligt behag åt hennes annars visst ej vackra anletsdrag. Vi fingo då se hennes 5 stora pojkar, hvilka tycktes snarare vara hennes bröder, än söner. En flicka har hon äfven, men den, stackars liten, får ej vara inne då Mamma gymnastiserar i Växjö, utan måste vara hemma på Åreda och hjälpa Pappa landthushålla. Minsann, rätt snällt vid 9 års ålder! — Pour revenir à nos moutons! Nå, där stodo vi nu vackert — skymningen hade redan inbrutit, och vi hade ingen att föra oss an. Men Major v. Boisman lånade oss äfven nu sin vagn — Löjtnant Tegnér erbjöd sig att vara i Mammas ställe, Carl i Pappas — och vi foro. —

Hvad mitt hjärta slog, då vi körde genom den mörka allén, som ledde till Östragård — nej, det var Major v. Boisman — Östrabo, så hette skaldens hemvist. Pappa stod med sina leende följeslagerskor i farstun och brummade fasligt. Innan vi inträdde hade dock hans förbittring betydligen lagt sig, och då äfven Biskopinnan bad för oss, blef han fullkomligt blidkad. Man bjöd oss te och melon, som vi knappt brydde oss om af längtan att se Frithiofs skapare. Slutligen fingo vi vår önskan tillfredsställd, ty den store mannen inträdde. — Ehuru hans drag voro åldriga ägde de dock mycken friskhet och hela hans väsende uttryckte mildhet och vänlighet. — Jag blef likväl litet afundsjuk på Fru Axianne, så kallade Tegnér vår syssling, ty han syntes ganska road af att språka med henne. Jag måste äfven dela min beundran mellan Biskopen och hans dotter Fru Kuhl-

berg, som föreföll mig vara oändligt älskvärd. Jag har sällan sett någon vid 29 år vara så smärt och väl växt som den unga Disa, så har Biskopen kallat henne, och alla hennes rörelser uttryckte ljufhet och behag. Efter 4 års giftermål miste hon sin man och har nu tillbragt 7 år att begråta sin förlorade lycka. En sällsynt trohet i våra dagar. Vi tillbragte en angenäm stund i hennes lilla kammare, som särdeles utmärkte sig genom ordning och nätthet. Jag undrade dock hvarför hon bland biskopsgårdens många rum (Tegnér gick själf före oss med ett ljus och visade dem) just valt det minst trefliga, ty det var bra aflångt och smalt, men man berättade mig sedan, att biskopinnan måst inrätta sin mjölkkammare till dotterns rum för att befria den känsliga varelsen från erinringar om lyckligare dagar, som hvarje föremål i de andra rummen så smärtsamt uppväckte.

Emellertid hade Mamma jämte Biskopinnan gjort en husvisitation, som sonen i huset skämtsamt kallade det; min dyra moder hade hållit i Tegnérs penna och suttit i hans stol vid hans skrifbord. Då Mamma yttrade sin glädje öfver att få se ett sådant ljus, som den store skalden, svarade Biskopinnan med en suck, »ja, i hans själ som har varit ett sådant ljus — och nu skall det vara ett sådant mörker!» —

Man bör veta att Växjöboarna anse Tegnér för ohjälpligt galen, fastän han i dag till stor lycka för oss var ovanligt klok, och de ha förtäljt oss åtskilliga bevis och uppträden på hans olyckliga sinnesrubbning.

Snart slog till vår sorg afskedsstunden och vi måste säga farväl till den goda Biskopinnan och hennes älskvärda dotter, för att enligt löfte återvända till Forssmans. Pappa blef dock kvar och superade med Biskopen. Han bad Pappa kalla sig för bror och Carl för farbror —

hvad de språkade om vet jag icke så noga, men jag hade nöjet att höra Pappa kalla denna dag för den roligaste och märkvärdigaste på hela resan.

Mamma och Fru Axianne åkte i v. Boismans vagn, men Löjtnant Lars körde för Emma och mig, och fastän jag visserligen gärna hade dött efter att ha skådat en så utmärkt man, tackar jag dock Gud att med lifvet ha undsluppit från den hastiga färden. I mörkret tycktes mig att vi ilade fram med blixtens snabbhet. Om vår körsven måste jag särskildt nämna, att han just icke är känd för att iakttaga tillbörlig finhet och artighet mot det finkänsliga täcka könet, men man förklarade att det i dag i alla afseenden var hans beau jour. Mig syntes han böjd att beundra syster Emma, åtminstone ägnade han henne det öfriga af kvällen hela sin uppmärksamhet, och jag ägnade hela min uppmärksamhet åt Ulla Löhrs minnesbok.

Vrigstad.

D. 17:de, Lördag. Var vårt öde att skiljas från de goda människorna — uppfyllda af erkänsla öfver all deras oförtjänta godhet. — Larçon tror jag med saknad for härifrån, ty jag har på intet ställe sett honom göra någon så förtrolig bekantskap som här med 4 stora kalkonhönor och en mängd unga kycklingar.

Ända in i sista stunden öfverhopade oss de goda Forssmans med all möjlig välvilja. Vi sågo väl att frukosten var framdukad, men skyndade ändå med fröken Berghman till kyrkogården, där det vackraste monumentet var öfver Domprosten Sjögren. — Löjtnant Kuhlbergs graf var det vi egentligen ville se, och så väl vårdadt har jag sällan sett något hviloställe för en död vara.

Den ömma makan lär äfven i alla årstider fara hit och med egen hand ansa den. Jag ville bra gärna veta huru den man var beskaffad, som kunde göra sig så älskad.

Åtskilliga nybundna buketter lågo spridda på grafven och visade att Fru Disa senast i går varit där. På minnesstoden voro följande rader af hennes Far:

»När änkan på den slutna grafven beder,
där hennes lefnads glädje gömmer sig,
då hviskar saknaden: o tag mig neder,
men hoppet svarar, tag mig upp till dig.»

Men alla våra betraktelser öfver lifvets vansklighet, som man vanligtvis anställer på en kyrkogård, afbrötos af en piga, som sade att vi måste skynda hem för att frukostera. Återkomna satte vi oss bums till bords. Löjtnant Lars och Major v. Boisman med sin söta dotter hade redan infunnit sig för att säga oss farväl. Vi förebrådde fru tant att hon hade så mycket mat, men den glada, fryntliga Gumman blott smålog därvid, och nu började hennes Gubbe slå upp den ena champagnebuteljen efter den andra för att dricka vår afskedsskål; för att hindra honom, då vi redan tömt trenne, att ej äfven låta en 4:de springa, både kysste och omfamnade Emma och jag den förvånade Gubben — tilläggas bör dock att det var på Mammas förnyade uppmaningar vi gjorde det.

Man hade flera gånger druckit till vår välgång, vi voro påpylsade, och det återstod blott att inskrufva oss i vagnen. Löjtnant Tegnér bistod oss härvid med sina muskelstarka armar, men undanknuffades hastigt af Öfverste-Löjtnant Lind, som, jag bör väl ej underlåta att nämna det, ämnat ställa till bal för de unga sysslingarna till hans fru, hade blott ej alla stadens dansörer

varit bortresta — och nu kommit för att taga adjö. Skada blott att han kom för sent och därigenom gick miste om den ypperliga déjeunéen à la dinatoire. — Så rullade vi nu framåt genom en täck, på löfskog rik nejd, och talade om all den godhet vi åtnjutit och ännu mer kunde ha fått njuta af i lilla Växjö. Till och med på vägen följde oss deras välmening i form af en nästan outtömmelig påse med bakelser, som Fröken Amalia oss ovetande smugit i vagnsfickan.

Jag älskar ej att åka, det förefaller mig mödosamt att skåda omkring mig, och likväl borde man väl taga kännedom om det land vi genomresa, ty skjutspenningarna äro minsann för dryga att utan nytta eller ändamål kastas ut på landsvägen; men för det första sitter jag så att jag ser allting blott från en sida, och för det andra har vagnens gungande rörelser något för mig ovillkorligt söfvande. I dag hade jag likväl hittat på att sysselsätta mig med min sticksöm, och ehuru smått det gick, bidrog det dock att hålla ögonen öppna och själen glad.

Vi äro nu anlända till en gästgifvaregård med ovanligt vacker belägenhet, men såsom alla gästgifvaregårdar högst otreflig. Vi tycka dock att allting är bra — och hvari skulle man ej kunna finna sig blott för en natt! — Det är för väl att vi icke taga ordet efter bokstafven och blott anse oss såsom Resande genom lifvet, »de där icke ha någon varaktig stad», ty man skulle då aldrig bry sig om att få snyggt eller städadt omkring sig.

Efter att ha intagit ett varmt te, gingo vi ut att se oss omkring. Vrigstad är äfven marknadsplats, ty en mängd stånd och små bodar finnas där. — En af dem syntes genom den hvirflande röken, som uppsteg ur skorstenen, vara bebodd, och lockade af några äpplen

i fönstret stego vi in i den lilla stugan. På den sprakande spiselden stod en spegelblank kopparkittel och framför denna rörde sig en medelålders kvinna, med en eldtång i handen, som fryntligt och obesvärad bad oss stiga in. — Snart kommo vi underfund med att vår värdinna var en Fru Regnell, Urmakare-Änka från Jönköping, och att ej många människor besitta maken till hennes pratförmåga. Se här ett profstycke därpå: — »Ack, mitt herrskap,» sade den språksamma kvinnan, »jag idkar just ingen trädgårdsskötsel, men: I ären ändå mycket välkomna; de här äpplena har jag fått af trädgårdsmästaren på herrgården, men herrskapet kunna ändå få köpa dem för 2 sk. st. Nej, jag har ett litet annat näringsfång, jag syr schalar och bindmössor åt bondflickorna här i trakten, och ibland väfver jag också ylletyger. Behagar inte herrskapet se på ett stycke, som jag nyss slutat? — Den här lilla lägenheten är väl inte stor, men rätt nätt och treflig. Jag sa alltid till salig Regnell, att jag såsom änka skulle slå mig ned i Vrigstad, och 2 år innan han dog — han hade håll på högra sidan i 5 veckor och sen flyttade det sig i vänstra sidan och höll i tills han dog — köpte han in den här lilla lägenheten. — Nu är det tio år sedan jag förlorade honom, och mina tre barn äro alla ute och tjäna. — Behagar inte herrskapet köpa några äpplen? jag skall gärna lämna dem för 1 sk. — Herre Gud, det är ingen fara att ta sig fram i världen blott man har hälsan att knåpa ihop litet. — Den här boken,» hon visade på en roman af Kotzebue, »har jag nu läst alla söndagseftermiddagar i 4 år.» — »Ja,» inföll Carl, »författaren är en f-t bra karl, och min vän och bror.» — Därpå köpte han 2 äpplen för 12 sk., och vi skyndade ifrån Gumman, sedan vi likväl först gjort upp med henne

att hon skulle till morgonen tvätta ett par osynliga »unmentionables» åt kära Far. Då vi lämnade henne, hörde vi en ny ordström framvälla ur hennes snabba tunga om salig Regnell och salig Regnells görande och låtande, men af hvilken vi ej funno för godt att låta oss öfversvämmas.

Oaktadt den tilltagande skymningen och fuktiga aftondaggen kunde vi dock ej afhålla oss från att beträda Vrigstads landtliga kyrkogård. En smärt, svartklädd kvinnofigur framskred sakta bland grafvarna, och för att ej störa hennes betraktelser, gingo vi ut, efter att ha läst på General Strömfelts och Häradshöfding Rydbecks till Lundholmen hviloplats — märken, ehuru väl vi genom Madam Regnells beskrifning på hushållerskan i prästgården, Fröken Porat, »som hade goda ögon till en grön florshufva i den lilla boden, fastän hon ännu ej beslutat sig att köpa den», lätt kunde tro det vara denna. Därpå togo vi prostgården i ögnasikte, ett ruskigt och otrefligt ställe; ämnade oss att bese Lundholmen och fingo en piga till vägviserska, men afvändes från vårt uppsåt genom en skröplig spång öfver den svartblå älfven, som först skulle passeras.

Vid prästgården ville Carl af erkänsla för den oss visade vägen, klappa en piga, men, hittade af misstag på en helt främmande person, som, då Carl nalkades henne, blef skrämd, sprang af alla krafter och slutade först i Ladugården.

Då vi hemkommo till den kära Farsgubben, funno vi honom vid en sprakande eldbrasa, den första jag sett under resan. Han satt där så lugn och glad, men vi pustade fasligen öfver den ändamålslösa promenaden, som både gjort oss smutsiga och våta.

Gud vet hvad Emma och Carl hade för öfverlägg-

ningar under väntan på kvällsvarden, men snart kommo de fram med reskartan och sade: »Det är ändå synd att vi icke fara upp till Rosenmüllers föräldrar, ty deras egendom, Skärsjö, ligger blott en liten bit härifrån.»

»För tusan!» utbrast Pappa, »hvarför hade ni ej sagt mig det förr, vi kunde då ha haft roligt på ett trefligt ställe, i stället för att sitta här på en tråkig Gästgifvaregård. Rosenmüllers far är dessutom min gamle vän och kadettkamrat, och det hade fallit sig så bra om vi nu fått hälsa på honom.»

»Ja,» tillade jag, »vi kunde med detsamma ha fått tacka för det artiga brefvet, han skref till Pappa i vintras.»

»Men vänta, låt mig se,» sade Pappa eftersinnande, »gif hit kartan, Emma — Rosenmüller, sonen, kunde ej vara nog dum att ej veta hvarest och i hvilket väderstreck hans föräldrars hem var beläget, han, som till är sjöman; och då han talade vid mig på Yxe, sade han att Skärsjö låg i en helt annan riktning. — Således, min kära Emma och Carl, måste det finnas tvenne Skärsjöer, och denna gång har ni gjort ett stort misstag.»

Länge stredo vi härom både hit och dit, ifvern och förbittringen kryddade maten. Omsider underrättades vi af fader gästgifvaren, som nödvändigt ville bjuda oss på rosenbönor, att alls ingen Öfverste-Löjtnant Rosenmüller bodde på det närgränsande Skärsjö — tvisten bilades och vi somnade nöjda och mätta.

Jönköping.

D. 18:de, Söndag. Min Gud, hvilket ljufligt resväder vi haft och hvilken skön nejd vi genomfarit. Naturens behag har sällan förr gjort något intryck på

mig, men i dag blef jag så betagen af himmelens milda blå och allt det vackra därunder, att jag i tankarna diktade en sång — skada blott att den dog på samma gång den föddes, ty nu kan jag ej erinra mig ett enda ord däraf.

Pappa och Mamma beságo Svennarums kyrka samt Stedtska och Kilanderska grafkoren. Härunder roade Emma och jag mig med en individ af det älskvärda hundsläktet. Carl såg om hästarna.

Vi ha då nu gjort vårt inträde i den ståtliga staden Jönköping. Det första som mötte oss var en likvagn, något som allt sedan barnaåren förefallit mig särdeles hemskt och sorgligt, ja till och med fasaväckande. På tillfrågan hvem den svarta kistan inneslöt, svarade man, att det var en ung flicka, som dött i danssjukan. — Vi hade väl i dag Söndag, men oberäknadt likprocessionen, syntes oss alla människor vi foro om så ovanligt högtidliga och andaktsfulla. Kanske orsaken är att vi nu befinna oss i Läsare-orternas hufvudstad.

Här kunde vi just ej hafva väntat att träffa några bekanta, eller genom Pappa göra några nya bekantskaper, ty Landshöfdingen Bergenstråhle, Presidenten Gyllenhaal, Hofrättsrådet Björkman och Major Neiglick, alla de Pappa mest kände, voro bortresta. Jag kan ej neka till att något sådant skulle ha förefallit mig litet ovanligt. Men, ser man på bara — just som vi foro öfver den lilla vackra bron, hälsade oss ett vänligt ansikte. En liten man började konversera med Larçon bakpå kärran, och då vi väl stodo på marken, efter att ha kört in på gården till Jönköpings hotell, presenterades han för oss såsom Major Adlerbjelke. Pappa och Mamma hade redan förut igenkänt honom. F a u t e d e m i e u x voro vi innerligt glada att hafva träffat honom, och sedan

vi språkat om hvarjehanda, läst posten och druckit te, lämnade oss Pappa med den varmaste erkänsla, för att själf slippa föra oss an, i hans vård.

Den lille mannen ledsagade oss nu ut att se staden. Jag kan ej neka att den tyckes mig äga något imponerande genom den oändliga stora gatan, det vidsträckta torget med sitt teaterhus, President-hus, Post-hus och den vördnadsbjudande gamla Hofrätten. — Landshöfdinge-palatset och den genom sina lummiga och mörka träd alltför dystra kyrkogården lågo äfven därinvid. — Ehuru storgatan med sina aristokratiska byggnader visserligen mycket behagade mig, fägnades jag dock mer af den förtjänstfulla hamnbyggnaden. Majoren, som själf haft bestyr därmed visade oss äfven med stolthet sitt verk. För att döma efter vårt svaga förstånd insågo vi äfven dess värde. Onekligen måste man erkänna att de välbyggda armarna, som omfatta de nyckfulla böljorna, och inom sin famn bilda ett säkert hägn för de sjöfarande mot Vätterns vreda vindar, äro en vacker och sinnrik inrättning. — Gärna ville jag byta med vaktkarlen, som om nätterna till de seglandes nytta underhåller lampan i det lilla tornet vid hamnens ena ända. — Gud, hvad det måtte vara för en stor tanke, att under det man endast hör vågorna brusa, veta en hel stad försänkt i djup hvila och ensam vaka för andras väl. På återvägen blef Carl bortröfvad af några lustiga bröder — forna kadettkamrater, men som fruntimmer äro förnekade att deltaga i sådana glada lag, förfogade vi oss hem till kära Far och åto med honom en präktig kvällsvard, bestående af kotletter och annat mer.

D. 19:de, Måndag. Pappa hade ämnat uppehålla sig här tvenne dagar, men som vi just ej kunna

vänta oss några vidare nöjen, har han afprutat hälften. I dag ha vi äfven haft utomordentligt trefligt. — Vår bostad behagar mig oändligen. Rummen utmärkas af en viss nätthet, allt är så prydligt och bra, man skulle ej tro dem endast vara tillredda för så flyktigt folk, som Resande — därför har jag beslutat, att om intet annat hem erbjudes mig, skall jag slå mig ned på Jönköpings hotell.

Emedan vi hört att tvenne goda vänner till oss, flickorna Carpelan, vistades i staden hos deras syster Fru Stridbeck, gick Carl dit att göra dem en visit. Detta hade den lyckliga följd att på f. m. tvenne unga, eleganta damer inträdde, hvilka befunnos vara Mina och Lotta Carpelan. — Hur skall jag kunna beskrifva det obeskrifliga deltagande, som i tvenne timmar strålade ur Minas svarta ögon, då hon oupphörligen frågade oss om alla, alla Noraboarna och alla, alla Noras grannar. Hvad som förargar mig är att vi ej på något sätt fingo tid att forska i den intressanta varelsens egna förhållanden. Minsann, skäms jag icke vid hemkomsten att för alla dem, som i Nora beundrat henne, ej hafva något att förtälja om en så utmärkt persons lefnadsöden.

Den unga Lotta, vackrare än systern, med rosens färg på kinderna och ljufhet i ord och blick, har dock denna rundning på ansiktet, denna Geijerska välmåga, som jag ej kan förlika mig med. Öfver hela hennes väsende, ehuru på sitt sätt behagligt och mildt, låg likväl spridt något skrämdt, något försagdt, som i hennes närvaro pålade andra ett visst tvång. Mycket värderar jag henne annars, ty hennes förstånd och kunskaper äro lika stora som hennes hjärtas godhet.

Systrarna lofvade att återkomma på kaffe och till-

bringa aftonen med oss. Sedan vi ätit middag, sprungo Emma och jag omkring att stöka i ordning, framdukade ett gentilt kaffebord, satte fram plommon och äpplen, och togo därpå plats bredvid Mamma med våra arbeten i hand. Sålunda afbidade vi vårt främmandes ankomst, alldeles som vi i Stockholm bruka vänta på Mormor. Mina Carpelan var äfven högst förvånad att se oss så hemmastadda.

En gammal Ryttmästar Silfversparre gjorde oss ett kort besök. Därpå kom Carl med sin vän Löjtnant Stedt, en ljus och liflig ung man, som slog sig ned i soffan bredvid Mamma, syntes till vår förnöjelse ganska obesvärad och lät sig plommonen väl smaka. Han var nog artig att gå efter en gitarr och trakterade oss hela aftonen med vackra sånger. — Hans röst, ehuru något kvinnlig, var dock ganska behaglig och han sjöng med lika mycken smak som noggrannhet — men aldrig har jag förr hört någon människa sjunga så fult det vackra a-ljudet.

Mamma trakterade oss med tesupé, hvarvid jag fick tillfälle att lysa med min kvickhet — för att bruka kusin Carls ord — utbredande mig öfver tesupéernas otjänlighet. Löjtnant Stedt berättade då att man har här i staden icke blott te- utan äfven kaffesupéer. Då så väl kaffe som te framflyttas till kvällsmåltiden — på det man under tiden skall bli olidligt hungrig och sedan äta ihjäl sig af supéns öfverflöd.

Jag undrade hvad Farsgubben gjorde hela kvällen, som ej var inne att höra på sången. Jag gick därför ut i salen och fann honom då sysselsatt att med stor flit slipa rak-knifvar vid en tre tums lång ljus-veke.

Sedan vi intagit tesupén, hvaraf vi endast orkade förtära hälften, ledsagade vi flickorna Carpelan hem. Först

gjordes dock en spatserfärd i det ljufligaste månsken på hamntrottoaren. — Löjtnanten höll sig härunder troget vid Mammas sida, och jag kunde ej underlåta anmärka att den goda Gumman i honom gjort en eröfring.

Här i Jönköping har man den högst besynnerliga seden att låta en trumslagare kl. 10 om kvällen och 4 på morgonen vandra kring stadens gator och obarmhärtigt dunka på sitt skrällande instrument. Då jag frågade hvarför trumslagaren skulle göra denna onyttiga rund, som blott tjänade till att spräcka örhinnan på fridsamma medborgare och försätta svaga personer i nervskakning — svarades, att alla kaffesystrar i staden hade lagt sig emot dess afskaffande, emedan de kl. 4 väcktes just lagom för att taga sig den första lilla tåren.

Jag, som bland mina öfriga många lefnadsplaner äfven tagit den i betänkande att framgå min bana såsom en gammal fröken, vill dock gifva de ålderstigna damernas envishet en vackrare uttydning. — Ty, huru mången dam, som nu tandlös räknar de tio klockslagen och yttrar: Kära Anna Stina, har du tänkt på Fidèles mat? — Trumman skall väl gå snart — har ej förr ljuft smålett åt någon balhjälte, som under dansen vid denna erinran om nöjets stundande slut, tillhviskat henne sin ledsnad och saknad?

Och återigen vid 4-trumningen, huru mången skönhet, nu vissnad, gul och ful, har ej förr vid ljudet däraf spritt till, och vaken måst framkalla den sköna bild, som drömmen förhärligat.

Jag undrar ej på att gammalt folk älska föråldrade, nu onyttiga plägseder — för dem kunna de vara en källa till njutning, fastän vi finna dem så prosaiska, så dumma, så tråkiga.

Clementine af Forsell, f. Geijer.
Efter pennteckning 1845 af Johan Jolin.
Tillhör fru M. Tjerneld, Skattkärr.

Lotta Carpelan.
Efter original i olja 1845 af K. K. Zoll.
Tillhör fru M. Alsterlund, Stockholm.

Össjö.

D. 20:de, Tisdag. I natt skola vi sofva på en gästgifvaregård, där en fru styr för rusthållet, som har tvenne söner, hvilka båda äro Landtmätare.

Vår plan för dagen var att från Grenna fara öfver till Visings-Ö, men därför satte Vätterns källvattensböljor p, ty de reste sig i höjden som små hus, därtill drifna af en stygg blåst.

Jag älskar Grennas belägenhet, den förefaller mig romantisk, men ägde jag här mitt hem, skulle jag ständigt hafva döden för ögonen, ty den majestätiska Alpen, vid hvars fot lilla Grenna så ödmjukt knäböjer, tyckes mig just vara sinnad att hvad dag som helst störta ned i Vättern och med detsamma helt nådigt öfverskygga staden med sina vingars hägn, så att den sedermera hvarken får se sol eller måne.

Det var stark solhetta oaktadt blåsten, då vi vid middagstiden togo in på Grenna hotell. — Mamma stod och köpslog med några af den vidtfrejdade stadens hoppgifvande ungdom om plommon, päron och äpplen. Pappa och Carl nedsjönko trötta på ett par stolar, och Emma bara fräste och pustade, då jag föreslog henne en spatserfärd för att se det märkvärdiga torget, som enligt sägen inneslöt både trädgårdar och beteshagar. Alltså gick jag därom miste — men i mitt hufvud upprann strax därpå den tanken, att jag, fastän allena, åtminstone borde se kyrkogården. Därför tog jag hatt, florshufva och parasoll och stretade i solhettan af till kyrkogården. Utom sitt landtliga behag, kan jag just ej säga att den ägde något lockande. Grennaboarna hade varit nog samvetsgranna att ej på något sätt störa de dödas ro, men för detta kan jag just icke prisa dem,

ty fastän man väl ej bör förändra en begrafningsplats till en muntrations-promenad, så bör där likväl finnas sandgångar. Jag har aldrig förr varit så ensam, så allena som på Grenna kyrkogård, och oaktadt det ovanliga häri, behagade det mig dock föga. Hvad som äfven påskyndade mina steg därifrån var den fasliga föreställningen att det rika gräset lätt kunde dölja någon osynlig individ af det förhatliga ormsläktet. Jag gaf mig knappast tid att läsa inskriptionen på ett adeligt men ruskigt grafkor, tillhörande familjen Freijtag — hvilken ehuru obekant ingifvit mig det största intresse, icke blott därför att Pappa i sin ungdom tillbett en ädel fröken af denna familj, nu en Friherrinna Leijonhufvud, utan ock därför att samma Friherrinna Leijonhufvud har en dotter vid namn Louise, som enligt hennes och min gemensamma vän Jolins utsago skall vara en af de förträffligaste varelser jorden bär.

Ofvanför den insjunkna porten på det sneda grafkoret erinrar jag mig dock ungefär följande ord: »Här hvilar enda sonen till högvälborne friherren Baron Freijtag — de sörjande föräldrarna längta att här förenas med honom.» — Således inneslöt denna graf förlusten af en hel familjs hopp och sällhet.

Pappa berömde mycket min vetgirighet, då jag flämtande och varm återkom för att dela kotletterna med de öfriga. Han berättade att i grafkoret låg brodern till hans flamma, fröken Freijtag, och att familjen med denna lilla telning utdött. Men jag fick lida mycken smälek af Emma och Carl, ty de påstodo bestämdt att min vandring till kyrkogården blott gällde att få se originalet till min dråpliga friare, Grenna-klockaren i den förträffliga komedien N e j.

Efter intagen middag, kuskade vi åter i väg, med

vagnsfickorna fulla af Grenna-frukt. — Det var särdeles angenämt att fara utmed Vätterns vackra strand, men de backar vi måste uppför och utför betogo mig en stor del af njutningen och uppfyllde mitt hjärta med räddhåga.

Motala.

D. 21:sta, Onsdag.

Hopp, hopp,
låt gå! — låt gå!
Ljud i skogen muntra visa,
hemåt går vår färd i dag,
far lär ej den färden prisa,
ty det går just friska tag.

— Å, ja — Carl har nu börjat oftare sjunga på kusksätet och Farsgubben inne i vagnen är visst ej af motsatt tycke i detta fall. — Vi höra honom mera sällan bedja Carl köra sakta, såsom förr då vagnen skjöt en något raskare fart.

Hvarje morgon vi sätta oss i åkdonet brukar Pappa säga: »Se, så, mitt herrskap, nu skall jag berätta er något nytt; det går på hemvägen.»

Äfven Mamma börjar nu förtälja oss dylika nyheter, och det med sådan fröjd i blick och ton, att jag ej har hjärta att göra invändningar, ehuruväl min håg just icke så lifligt står åt hemmet och såsom en ung och vetgirig resande gör det mig ändå litet harmsen, att Norrköping och Karlskrona blefvo indragna.

Dock den kulna hösten har redan inträdt och flyttfåglarna vända åter till deras land.

Min Gud, hvad har jag icke i dag sett! — Saken var den: vi anlände kl. 1 till det vördnadsvärda Vad-

stena, som fastän det ännu äger åtminstone det yttre kvar af sitt vackra, smakfulla slott eller kungshus, dock nu har nedsjunkit till en obetydlig och borgerlig stad. På vägen hade vi passerat Alvastra ruin och det grönklädda, sakta sluttande Omberget, och beundrat den sköna bördiga Östgötaslätten. — Sedan vi nu med biffstekar och äggmjölk stillat vår hunger, började vi enträget yrka på att få bese dårhuset. »Ty,» sade vi, »vi ha nu skådat så många tokiga som varit kloka, t. ex. Baron Kjell Thott, Kammarjunkar von Schoultz i Ystad, Biskop Tegnér i Växjö och sist Mamsell Carolina Troilius här, att vi riktigt längta att få se några verkligt vansinniga.» Alltid god och medgifvande, biföll Pappa detta, och vi vandrade af till Vadstena Hospital. På torget mötte vi en liten rolig Gubbe, som sade sig vara Stadsfiskal, med 10 Rd. årlig inkomst, och självmant erbjöd sig att vara vår ciceron, emedan han påstod sig därtill vara skyldig. Åtföljda af vår lille fryntlige ledsagare vandrade vi genom några krokiga gator till ett stort hus, inom en gård, omgifven af en hög yttermur. Man insläppte och presenterade oss för Sergeanten Tilly, uppsyningsman på detta hemska ställe. Han var en lång, ståtlig karl, ganska artig och förekommande, hvarför jag troget höll mig vid hans sida. Detta behöfdes minsann väl, ty de bleka, eländiga varelserna i deras torftiga kläder och med de vanställda anletsdragen och förvildade blickarna, som strax vid vårt inträde från alla håll och kanter samlades omkring oss, kunde väl hafva förfärat en mindre harhjärtad person än Undertecknad. Jag, som aldrig föreställt mig vansinnet i annan skepnad, än såsom den rörande Ophelias i Hamlet, eller den sköna Lucies, då hon i sin hvita klänning med de elegant utsydda blodfläckarna i hemsk förtviflan

rasar kring teatern — huru skulle jag icke nu häpna och ångra mitt infall då idel rysligheter omgåfvo oss. — Huru gärna hade jag icke genast tagit flykten, om ej blygseln afhållit mig, men nu måste jag lägga band på min rädsla, och darrande i hvarje led, af fruktan att de rysliga gulbleka figurerna i hvarje ögonblick kunde få anfall af galenskapen och sönderklösa oss, höll jag mig emellan Pappa och vår förträffliga Sergeant Tilly. Jag måste beundra hans sätt med de vansinniga, ty ehuru vänligt bjöd det dem dock en ovillkorlig lydnad. — Föregångna af honom gingo vi genom långa, breda gångar uppfyllda af en ohygglig lukt och hvari bleka, hemska gestalter tanklöst vankade af och an. Hade de dock varit snyggt klädda, skulle de måhända ej gjort på oss ett så öfver all beskrifning vidrigt intryck, men af de 300:de olyckliga, som dväljes på hospitalet voro de flesta höljda i trasor. De kvinnliga dårarna voro isynnerhet ömkliga att skåda med deras kortklippta, tofviga hår — detta vårt köns prydnad, som äfven under vansinnet kan ge behag åt ett förvridet ansikte. — Då vi till min glädje hade sett alla våningarna, samt Sankt Brigittas bönkapell och en ohygglig Nunne-cell, hvars make man nu ej en gång finner i de strängaste fängelser, och som ensam är bibehållen i den del af byggnaden, som består af det gamla klostret, fingo vi i en af de nedersta gångarna bevittna ett uppträde, lika löjligt som ömkligt. En gammal man, ledd af en fattig gumma, kom vacklande och famlade utmed väggen efter en kammardörr. Gumman småskrattade och sade vänd till oss: »här må man väl säga att den halte leder den blinde» — detta var äfven förhållandet, ty Gubben var stenblind och Gumman gick på kryckor. När nu den blinde skulle gå in, ville han nödvändigt dra sin led-

sagerska med sig, men då hon, för att undkomma hans artigheter, gjorde motstånd, började han obarmhärtigt knuffa henne, och man vet ej huru långt denna strid, å ena sidan af välvilja och å andra af blygsamhet, kunde ha gått, så framt ej Sergeant Tilly lagt sig emellan och gjort det klart att: Fader Erik af erkänsla för det Mor Märtha ledsagat honom, ville bjuda henne in på en kopp kaffe. — Det gladde mig att äfven en stråle af det mörka lifvets få dagrar trängt sig härin, ty tacksamhet för gjorda tjänster är ju ett af de ljufvaste band som sammanknyter människor med hvarandra.

Ack, hvad jag åter andades lätt, då vi kommo ut i friska luften från hospitalets fasaväckande invånare.

Sergeanten och Fiskalen följde oss nu äfven till den åldriga klosterkyrkan, hvars smärta pelare syntes mig högst intagande. I Sakristian visade man oss den heliga Brigittas ben, hvilkas äkthet, enligt Sergeantens yttrande, lär vara ganska problematisk, samt en vacker tafla, som föreställde helgonet på dess dödsbädd.

Därifrån gingo vi till förvaringsplatsen för de bättre Dårarna, d. v. s. dem som betala för sig själfva och icke ligga den allmänna människokärleken till last. Pappa undandrog sig detta, men vi trädde in på en vacker gård med en frisk gräsplan och grann parterr. Då porten öppnades för att insläppa oss, ville en elegant klädd herre nödvändigt tränga sig ut, men då Sergeanten artigt hindrade honom, afstod han från sitt uppsåt. Han var dansk till nation och kallades Konsul van Aller. Det var just icke för galenskap han vistades här, men icke heller för klokhet, ty den värde dansken lär vara så fallen för distraktion att han ej kan tala i 5 minuter med sammanhang. Emellertid upplyste han oss, att han vis-

tades i Sverige emedan dess luft var högst välgörande för hans bröst.

Ett blekt, magert fruntimmer närmade sig oss och tycktes särdeles road af vårt sällskap. I den ena handen höll hon en stickstrumpa och en 6, 7 par under armen. Den andra handen lade hon som oftast på hjärtat och svarade melankoliskt leende, då vi frågade om hon trifdes där: å, ja, nog kan det vara bra, men det känns här — pekande på hjärtat.

Visserligen intresserade det oss att se det bleka fruntimret, den eleganta Konsuln, en herr ...., som bestämdt blifvit tokig af högfärd, ty det utvisade alla hans rörelser, då han gick där och kråmade sig i nattrock, begagnande en nyckel till lornjett och oupphörligt inblandande engelska, fransyska och tyska i sitt högljudda förvirrade tal — och en Häradshöfding ...., som såg hemsk ut — var jag dock glad att med mina egna sinnen i behåll få lämna all denna sinnesförvirring. — Unga ...., som gick och läste samma år som jag, men blef galen efter en hjärnfeber, kunde vi ej få se, ty han lär anse kläder för en fördömlig lyx, och är därför ej presentabel för främmande.

Öfverallt där vi varit har alltid vagnen vid afresan varit omgifven af den lilla krets vi hunnit bilda omkring oss; i Jönköping inskränkte den sig dock till Löjtnant Stedt, men här hade vi både Mamsell Carolina Troilius, och våra nyförvärfvade vänner, Sergeanten och Stadsfiskalen.

Det är synd det vid vår ankomst skulle vara så skumt att man ej kunde redigt urskilja alla föremål, ty enligt min föreställning bör det vara rätt vackert här vid Motala. Vättern tyckes mig härifrån likna Riddarholmsfjärden och så väl strömmen, som sorlande fram-

väller under den långa brons hvalfbågar, som den lifliget af kommande och farande, hvilken här råder, erinrar mig om stadslifvets buller.

Carl gick att se den mekaniska verkstaden. Vi vandrade genom Motala köping, och Pappa talade om huru ödsligt och vildt det för 34 år sedan var på denna nu så lifliga plats, då han där under Grefve Platen gick i

Öfre Haddebo.

Efter pennteckning 1846 af C. F.

sitt anletes svett och utstakade Göta kanal. Det hade varit roligt att få inträde i Arkivet, ty där förvaras mången karta, ritad af C a r l F o r s e l l. På värdshuset språkade vi om Calle Engström med uppasserskan, som blef helt röd af förtjusning, då vi sade oss känna honom.

Haddebo.

D. 22:d r a, T o r s d a g. Tidigt sutto vi i vagnen för att både hinna se Verkstaden, göra ett besök på Storberg hos kusin Silveria Fries, nu fru Tisell, där

vi ämnade frukostera och likväl hinna fram till te-dags. Det första roade oss mycket, ehuru just fruntimmer ej kunna intressera sig för mekaniska verkstäder. Men att se lifvet, rörligheten, det stora vattenhjulets rastlösa verksamhet, de uppskjutande, stora, praktfulla bygg-

Magnus Samuel Wågstrand, ägare af Öfre Haddebo.
Efter fotografi.

naderna, anlagda i engelsk stil, och en ung, särdeles vacker Herr Blackwood, hvilken Pappa anropade till vår vägvisare, och som oaktadt han iklädt sig en tjänares skepelse, dock genast föreföll oss att vara en gentleman — allt detta skulle nödvändigt skänka oss nöje. — Besöket vid Storberg blef en liten missräkning, och frukosten kröp alldeles i skrinet, ty Silveria var i Stockholm, hennes man hade farit att hämta henne och blott styfdottern, Mamsell Elina Elvira Tisell befanns hemma. Hon syntes ej ha den ringaste tanke på att bjuda oss

någon frukost; endera hade söta Mamma gömt handkammar-nycklarna, eller också föll det aldrig Elvira in att resande kunde vara hungriga. Nog af, vi foro högst snopna från Storberg. I båda fallen beklagar jag henne, ty skedde det af tanklöshet, är hon klandervärd, och k u n d e hon ej, så försätter jag mig i hennes ställe — och huru plågsamt måtte det ej då ha varit! —

Vi känna oss nu åter vara komna till hembygden, barrskogen doftar oss skönt till mötes och jämna som golfvet äro Närkes landsvägar. Litet knagglig och tålamodspröfvande väg, fingo vi dock vidkännas nära detta Guda-trefliga ställe, men Carls skicklighet öfvervann alla hinder af vägens smalhet och gropar — och litet möda måste man ju alltid utstå för att ernå något skönt.

Om jag ändå på några ögonblick finge tillägna mig Fredrika Brehmers penna för att teckna något i alla afseenden intagande och fullkomligt, skulle här finnas en sann teckning af Haddebo, detta Eden, där jag med Emma, Mathilda och Agnes, vid 15 års ålder, 1838, på gränsen mellan barndom och ungdom, tillbragte 14 ostördt lyckliga dagar. Hvad det gladde mig att nu äfven få visa detta ljufliga ställe för kära Far och Mor. Allt andades där godhet och välvilja. Emma Wågstrand, min glada, goda, älskade Emma, var hänryckt att se oss, hennes vackra, ungdomliga Mamma, som man väl kunde ta för Emmas äldre syster, visste ej huru hon skulle tillräckligen undfägna oss, och Pappa fick till och med en kyss af hennes friska purpurläppar. Gubben Wågstrand visade sin glädje genom det att han hela aftonen var inne, något för honom högst ovanligt, och själfva Mathilda Sundell, Noras skönaste ros, men som genom en fientlig köld och ett kort och tvärt sätt, isynnerhet mot Adams bortskämda söner, förverkat

titeln af den älskvärda, var äfven denna kväll förundransvärdt vänlig och tillgänglig.

Man gjorde sig ej det ringaste besvär att roa oss, likväl flög aftonen nästan omärkligt förbi, och jag tror att äfven Far och Mor funno sig roade, ehuru en prost och prostinna Hallman ökade antalet i den lilla kretsen.

Vi ungdom roade oss att tala om förr och nu, vid anställandet af jämförelser, dem emellan, funno vi, tyvärr, att fördelen lutade åt det förstnämndas sida. — Om det goda folket därhemma fingo vi veta en mängd nyheter, ganska sällsamma nyheter, och något för oss högst öfverraskande, nämligen, att en stor del af kusinaget och däribland Emma och jag skulle vara förlofvade. — Har man hört på maken! —

D. 23:dje, Fredag. På f. m. lärde oss Fru Prostinnan Hallman att gauffrera. Vi inhämtade icke blott detta utan äfven huru full af förtal och »ondskap», som Dansken säger, vår kära värld är.

På e. m. infann sig Fru Broms, patronessan på nedre Haddebo, med den lilla, blyga dottern Adolfina. Hos Fru Broms förefinnes den besynnerligheten, att hon har tvenne sidor, en god och en ond. På den onda utmärker hon sig genom ett obegränsadt begär att döma andra människors handlingar, både kända och okända. Bland dem som väckt hennes synnerliga deltagande, äro Yxe-boarna, de goda, oförargeliga. Det oaktadt, som den goda Frun har den svagheten att äfven älska tadel och förtal, blifva de ofta föremålen därför. Mamma, stackare, var riktigt uppskrämd för henne, men den värda frun med de dåliga böjelserna, iakttager dock den artigheten att ej visa den för främmande. Således er-

höll Mamma ingen bekräftelse på hvad ryktet sagt om henne.

Denna kväll roade vi oss med att sömma och språka. I mitt tycke var det synd om de båda Inspektorerna, som blott sällan vågade sig fram att yttra några väl öfvervägda ord och därpå drogo sig tillbaka i hvar sin vrå. Om de ändå hade meddelat sig åt hvarandra, skulle jag varit mindre bekymrad öfver att de hade så ledsamt. — Lilla Adolfina, som nu tillbragt tvenne terminer vid Varberg, dit modern farit för att något återhämta sig efter sorgen öfver den äldsta dotterns, Heddas, död och för att i nya bekantskaper öka föremålen för sitt tadlande deltagande — bär det oaktadt en så oöfvervinnlig fruktan för herrar att hon aldrig vågar tala vid någon dylik utom sin Pappa. Vid Inspektoren, har hon under 2 års tid ej talat tio ord. —

Bysta.

D. 24:de, Lördag. Sorg och veklagan — vi hafva lämnat det kära, det glädjefulla Haddebo. Förhärdad och bortskämd såsom jag blifvit, att skiljas från ställen där man bevisat oss tillgifvenhet och vänskap, och likväl ingenting förlora på skilsmässan, utan åter farit sådana Gudaskänkta känslor till mötes — jag trodde mig väl ej med saknad, djup saknad lämna några människor, nu till, då vi allt mer och mer närma oss det efterlängtade hemmet. Men maken till Haddebo finnes ej. Hvad som isynnerhet, enligt min tanke, bidrog att för oss gifva vistelsen därstädes ett så magiskt behag, är att hos Haddebos invånare finnes något onämnbart tilldragande. Deras hjärtan öppna sig ej själfmant för förtroende och vänskap, de omge sig med något slutet,

något tillbakahållet — dessa hjärtan, så goda, förtjäna dock att vinnas och jag tror, att vi kunna smickra oss att äga dem, att ha gjort deras ej lätta eröfring.

Det gifves dock intet ondt, som ej äfven har något godt med sig, ty jag försäkrar att hade vi stannat längre på Haddebo, skulle Mammas döttrar ej mer fått rum i familjevagnen. Den goda vackra fru Wågstrand hade

Erika Charlotta Wågstrand, f. Norström.
Efter fotografi.

en riktig vurm att stoppa i oss mat. Jag vill blott nämna huru många koppar jag i går förtärde. Kl. 11 på morgonen e n kopp kaffe, längre fram på f. m. en choklad och en kaffe, på maten en kopp kaffe, då Fru Broms kom, återigen kaffe och sedan te. Hvilket inalles utgör 6 koppar. Må man nu tänka sig all annan mat i förhållande härtill — och min fruktan för den Geijerska fallenheten till öfverflödigt hull, skall lätt bli begriplig.

Under denna besynnerliga höst förspörjes nästan öfverallt stor vattenbrist och äfven här hade man ansett det omöjligt att tillvägabringa sjö. Men en liten artig biljett från Emma till Bromsens Inspektor åstadkom den lyckliga verkan att vattnet, fastän långsamt och sakteliga, dock intagit sin bestämda plats på den annars så bruna och fula ängen, som åtskiljer de båda Haddeboarna, och jag fick nu den fägnaden att visa Pappa huru det Bromsiska palatset ganska ordentligt speglade sig i den lilla sjöns små böljor. Vattnet gjorde Haddebos täcka, fastän något inskränkta belägenhet ännu vackrare.

Afskedsstunden kom, och vi foro.

Aldrig förr hade Himmelen så uttömt sin vrede i ett stridt regn, och aldrig hade vi befarit en så ömklig och stygg väg, som då vi nu nalkades Öfverste Anckarsvärds, den store landthushållarens egendom.

Litet misslynta och surmulna stego vi ur vagnen, därvid biträdda af ett par ståtliga betjänter, och höllo på att ruska oss i farstun, då ett litet fruntimmer framkom och förläget började niga för sällskapet. Min lilla Mamma gissade strax att den lilla, bleka, artiga, nigande damen var Friherrinnan Anckarsvärd, född Bonde, och alltid bibehållande sin sinnesnärvaro, anade hon den goda Gummans bryderi, att denna ej igenkände vår bugande Pappa, och nämnde därför hans namn. Det första bekymret var nu afhjälpt, presentationen af Löjtnant Wennberg och de mörka döttrarna försiggången och vi insläppta i Friherrinnans egen sängkammare, för att ordna vår klädsel till middagen. En liten jungfru erbjöd oss tjänstaktigt sin hjälp, men vi behöfde Gudnås ingen, ty man hade underlåtit att vid Svennevad beställa häst åt Larçon, och vi ägde följaktligen inga kläder. Alltså måste kallelsen till middagen åtlydas utan

någon väsentlig förändring i toaletten. Vid inträdet i salongen, ett stort åttkantigt, ljust rum, hvars väggar voro behängda med väl ordnade taflor i förgyllda ramar, funno vi där församlade, den lilla, bleka, artiga friherrinnan, Öfverste August, hennes man, en vacker och hygglig herre, den nygifta Fru Gripenstedt och Löjtnanten, den vackra mågen, Fröken Marie Anckarsvärd, la Reine des bals under Örebro sista Hindriksmässa, i mitt tycke en liten täck och frodig landtflicka, hennes syster Caroline, visst ej vacker, men smärt och nätt, en Löjtnant von Koch från Göteborg med sin nygifta unga fru, en charmant varelse, hvars toalett var lika smakfull som vårdad, den gamle Direktör David af Uhr, med sitt olyckliga af håret dolda men öppna sår midt i pannan, samt Inspektor Nyberg från Brefvens bruk och en stackars bokhållare utan namn.

Om jag sade mig haft roligt på Bysta, narrades jag, hvad artighet vidkom felades visst ingenting, men dessa prof på hjärtlighet och ett förtroligt närmande, som vi Yxe-boar alltid iakttaga mot våra gäster, saknade vi här i dubbelt mått vid jämförelsen med det oförlikneliga bemötandet på Haddebo. Fröknarna och vi växlade komplimanger, vi slogo oss ned i de fyra små inbjudande sofforna framför hvilka stodo bord, fyllda med dyrbara och utsökta plansch-verk. Fröken Caroline och jag spelte räf, Emma och Fröken Marie schack, med guld- och silfver-pjäser, föreställande Gustaf den 1:ste och Kristian Tyrann, ett mästerstycke, som tillhör fideikommisset. — De tvenne unga paren och tvenne stora rapphönshundar hade en synnerlig dragningskraft till hvarandra och sutto ständigt kuttrande i ett litet antikt kabinett. — Vid ett besök i Friherrinnans sängkammare gjorde oss fröknarna en noggrann beskrifning på en mängd land-

skaps-stycken, som hängde kring väggarna, hvilka alla föreställde familjen tillhöriga egendomar och voro målade af Öfversten själf. — De unga fröknarnas rum, med sina hvita sängar och hvita omhängen, de silfverprydda toalettborden och det präktiga Rosenvallska flygel-fortepianot behagade mig synnerligen. Efter mycket krus och komplimanger satte vi oss att göra litet musik, som snart inlockade alla de öfriga, då fru Koch på våra ifriga böner lät höra en den mest tjusande röst, i det hon sjöng några rörande franska romanser och den mest fulländade smak, i det hon spelte med ett oefterhärmeligt uttryck våra intagande folk-melodier och ett par Straussiska valser; efter de sistnämnda dansade hennes man och fröken Caroline. På aftonen spelade Mamma 4 skilling bankos Whist med Friherrinnan; jag var glad att få sysselsätta mig med min sticksöm, utom en stund då Fru Gripenstedt utmanade mig på ett par partier tok. Så förflöt den dagen och Friherrinnan med alla sina tre döttrar ledsagade oss till våra komfortabla sofrum.

D. 25:te, Söndag. Här liksom på Tosterup intogo vi kaffe sittande vid ett stort dukadt bord, hvilket hade ett sådant tycke af middagsätning att vi vid uppstigandet af gammal vana knäppte ihop händerna. Seden var dock att endast tacka värdinnan. — Förmiddagen framsmög sakteliga. Jag fruktade dess längd, men vågade ej på Sabbaten komma fram med min lilla trefliga sticksöm. Pappa åkte oaktadt det kalla och blåsiga vädret med Öfversten kring ägorna. Ungherrarna Koch, Gripenstedt och Wennberg redo omkring ägorna på fröknarnas favorithästar. Under tiden dansade vi midt på blanka Söndagsförmiddagen, men både vals, hambo-polska och galopp gingo ganska bra. Svårare var det att spela, ty

vi fruktade, och det med skäl, att genom vår brist på precision och expression såra fru von Kochs finkänsliga öron; men Friherrinnan var så enträgen, så outtröttlig i att öfvertala, att icke blott Emma utan äfven jag måste spela för henne allt hvad vi kunde.

Sedan vi ätit middag kom eftermiddagen, och nu ålåg det återigen de goda fröknarna att roa och sysselsätta oss; som vi af erfarenhet känna att det förra är bra mycket svårare än det senare att uppfylla, bjödo vi själfva till så mycket som möjligt.

Under skymningen musicerade vi åter i fröknarnas rum. Hvar och en trakterade åhörarna med sina små älsklings-bitar. Till all olycka var jag ovanligt hes, så att det gick värre än någonsin då man tvingade mig att sjunga. — För sista gången under resan spelade vi här Gabriële-valsen, och för sista gången visade vi våra rika minnesböckers olikartade innehåll.

Efter teet slog ungdomen sig ned vid ett killebord och Friherrinnan med de andra äldre vid ett whistbord, men Öfversten vandrade utan sysselsättning omkring och klappade blott stundom i förbigående sina unga döttrar.

Ah, nästa natt skola vi då sofva i hemmet! — —

Yxe.

D. 26, September. Minsann glömde jag icke att för gårdagen förtälja hurusom Öfverste Anckarsvärd vid middagsbordet med champagne-glaset i hand höll tal för min älskade Pappa. Se det var ett tal som dugde, det! Men Öfversten är också en af våra största riksdags-talare. Därför förspordes hos honom ingenting af detta stammande, denna förlägenhet och detta brydsamma sökande efter ord, som många

gånger under resan förefallit mig så oändligen plågsamt. Det är skada att jag ej kan erinra mig hans uttryck, men deras innehåll var värdigt föremålet, och det gladde mig ända in i själen, att höra en sådan man göra min dyrkade Fader rättvisa.

Mulet och kulet var det äfven i dag, men vi måste packa in, och jag kunde ej undgå att bemärka den inre fröjd, som afspeglade sig i min hulda Moders milda drag, då hon nu för sista gången förrättade detta besvärliga göromål. Ack, huru tacksamma borde ej Emma och jag, vi lättjefulla odugliga varelser, vara mot vår Mamma, som under hela tiden resan påstått, besparat oss ur- och inpacknings-mödan, och det likväl utan att det ringaste knota däröfver. — Min beundransvärda Mamma — som mot sitt eget tycke, sina böjelser, sin vilja, med oss gjort denna vidsträckta färd; huru mycken erkänsla äro icke Farsgubben och hans döttrar dig skyldig, och huru naturlig är icke din längtan till din endaste lilla pilt och de kära hemmavarande, som lidit af så mycken sorg och bedröfvelse.

Under det jag nu är i farten med mina patetiska utlåtelser, måste äfven några ord ägnas åt Carl Wennberg — o, du vår älskade körsven! — Man påstår att fruntimmer äro mycket fallna för exklamationer, och jag medger att så förhåller sig. — I hvilken stor förbindelse står jag ej hos honom, och vi alla för den skull, ty huru skickligt har han ej bevarat våra lif under de 8 veckor de varit anförtrodda i hans hand. Sällan har jag känt någon hjärtklappning; ja — han förklaras härmed för en makalös kusk och vår tacksamhetsskuld för hans försiktiga körsätt, kunna vi visst aldrig afbörda oss.

Mais, revenons à nos moutons. De unga fröknarna voro vid afresan lika artiga som vid vår an-

komst, men, fastän vi nu språkat vid hvarandra, och dansat och spelat tillsammans i tvenne dar, voro de för oss lika främmande, som förut, ja, jag kan ej säga mig känna dem, d. v. s. veta huru de äro beskaffade.

En minut före oss for det unga paret, v. Kochs. Fröknarna, Öfversten och Löjtnant Gripenstedt med fru stodo ute på farstubron för att säga adjö, men den lilla beskedliga Friherrinnan hade vid färden till Brefvens bruk i det fula Lördagsvädret, dit de rest med Kochens för att visa dem allt hvad Öfversten där gjort, ådragit sig en halsfluss, hvarför hon måste hålla sig inne.

Glada i hågen lämnade vi nu Bysta. Carl trallade utan uppehåll på kuskbocken och vi förtäljde hvarandra att: »hemåt går vår färd i dag».

I Örebro beställde vi middag. Pappa tultade af till postkontoret, men återkom utan bref. Vi uppehöllo oss på gästgifvaregården. Något så smutsigt och otrefligt ställe, som denna ha vi ej sett under hela resan, och det var likväl i vårt eget Läns Residens-stad. Emellertid hade Carl sluppit ifrån de kamrater, som i hvarje gathörn skockade sig omkring honom för att lyssna till hans rese-äfventyr, och se han hade på post-kontoret hämtat bref, men ej till Carl af Forsell, såsom Pappa frågat, utan till Löjtnant Wennberg och Marie och Emma Forsell. Vi voro så ifriga att läsa dem, att kalfsteken under tiden kallnade, och en hund gjorde Pappa sällskap att vid middagsbordet förtära Emmas portion.

Då vi satte oss i vagnen, framkom en liten rolig figur, som Carl presenterade »för sin bästa vän, Löjtnant Abelin».

De tre korta milen från Örebro gingo som en dans.

Mamma läste de kära brefven högt, hvilkas innehåll var högst tillfredsställande.

Nu körde vi inom Yxe grindar fram till den stora trappan — och voro hemma.

Lyckliga de, som hafva ett sådant hem! —

Slutord.

Det är visserligen min afsikt att bifoga några sådana — men hvad skall jag tillägga? —

Skall jag våga anhålla den eller de, som göra mig hedern att genomläsa denna min resebeskrifning — om en så utomordentlig händelse någonsin skulle inträffa — att godhetsfullt skänka mig tillgift för alla de öfverträdelser jag däri begått mot grammatiken och mina otaliga förseelser mot ett vårdadt framställningssätt.

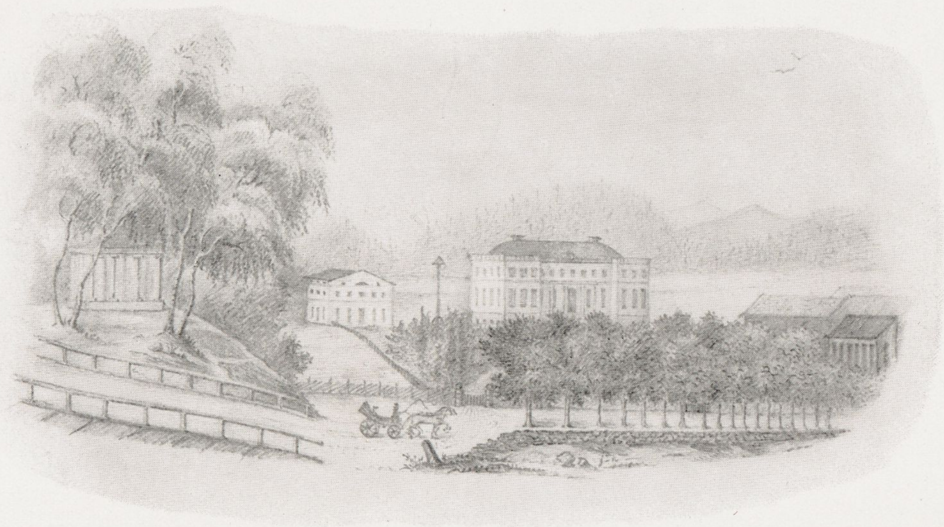
Se här hvad jag kan anföra till mitt försvar — måhända torde det kunna upptagas som en gällande ursäkt för, jag inser och medger det ju själf — hvad man med rättvisa kan kalla mitt oerhörda slarf.

Af det mellan dessa båda bladen insydda papperet,* synes lätt huru ifrig min lilla Pappa var att jag skulle fullfölja det till honom gifna löftet och troget utföra min egen föresats att noggrant anteckna hvarje dags tilldragelser under vår angenäma resa. — Mitt ord har jag hållit och min föresats har jag uppfyllt — men huru? — Med egen hand har Pappa skrifvit den å andra sidan insydda uppsatsen — och ofta har han uppmuntrat mig att fortfara — att ej tröttna med beskrifningen. — Stort

* Se anm., sid. 182. (Utg.)

F. d. kavaljerskusken Lindros på Yxe.
Efter pennteckning 1845 af J. Fr. Höckert.
Tillhör fröken S. Heijkenskjöld, Stockholm.

Yxe.

Efter pennteckning af Johan Jolin.

Tillhör fru M. Tjerneld, Skattkärr.

inflytande har då min goda Far onekligen på sin dotter — men Gud skall veta huru trögt handen mången gång gick, huru ovilligt tankarna sammanhöllos på de små företeelser jag skulle, jag måste tvinga mig själf att anteckna. —

Hemkommen till Yxe, befann jag mig i min dagbok ännu i Ystad och det var minsann ej med ringa svårighet jag ur minnet framkallade och med liflighet tvang mig söka skildra tilldragelser, som, stilla, stundom tröga, och alldagliga, ingalunda voro lifliga.

*

Nu är det dock gjordt! — Om jag med ett visst vemod vänjer mig vid tanken att den kära resan, som för inbillningen i långliga tider, lekt i ett ljuft rosenskimmer, nu är förbi — gläder det mig likväl att den välsignade resebeskrifningen nu äfven är till ända.

O, att jag dock ägde en humoristisk, en kvick, en skalkaktig penna! Med hvilken fröjd skulle jag då icke som oftast genomögna mitt dryga opus — men, nu skall det få hvila länge, länge, till åren gjort mig mild och förlåtande mot mig själf och öfverseende med flydda tiders brister. Nu gör det mig i stället nöje att tänka med den Danske skalden:

»De Reisende rulle i Verden hen,
Lig Rosenbladet i Strøm —
Det Svundne kommer ej mer igjen,
Snart er det en gammel Drøm.»

*

Då man är rätt bedröfvad öfver någonting, som verkligen händt, är det skönt och lätt att tänka: »Hela lifvet är en dröm!»

*

Fram i Oktober. Vi äro nu åter hemmastadda. Fröjder och sorger hafva jämnat sig. Min egen glädtighet förmildras vid åsynen af Augustas bleka, sorgbundna anlete — och hennes dystra sinnesstämning bortjagas af vårt vänskapsfulla umgänge.

*

Mitt hopp att få uppläsa Resebeskrifningen i Salongen, slog »slinter om slinter» — ty vi hafva i bref berättat dem så mycket, att de nu ej hafva begär att höra något muntligen.

Ofta beklaga vi oss öfver att ej ha haft några äfventyr — men, se, detta är illa och öfvermodigt, ty under resan voro vi hjärtans glada att undslippa sådana.

Kort Öfversikt
af
vår rese-tur
mot slutet af sommaren
1842.

D. 31:sta Juli reste vi från Yxe till Frösvidal.
D. 1:sta Augusti från Frösvidal till Körtingsberg.
D. 3:dje därifrån till Mariestad.
D. 5:te därifrån till Skofteby.
D. 7:de därifrån till Trollhättan.
D. 8:de därifrån till Alingsås.
D. 10:de därifrån till Göteborg.
D. 13:de till Känsö.
D. 14:de därifrån åter till Göteborg.
D. 15:de därifrån till Varberg.
D. 16:de till Halmstad.
D. 20:de till Herrevadskloster.
D. 22:dra till Malmö.
D. 27:de till Köpenhamn.

*

D. 4:de September återkommo vi till Malmö.
D. 6:te foro vi till Ystad.
D. 9:de därifrån till Tosterup.
D. 10:de därifrån till Nöbbelöf.
D. 11:te reste vi till Kristianstad.

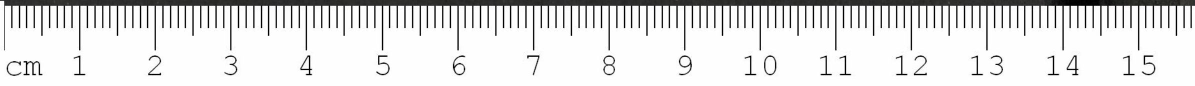
D. 13:de därifrån till Älmhult.
D. 14:de därifrån till Växjö.
D. 17:de därifrån till Vrigstad.
D. 18:de därifrån till Jönköping.
D. 20:de därifrån till Össjö.
D. 21:sta därifrån till Motala.
D. 22:dra därifrån till Haddebo.
D. 24:de därifrån till Bysta.
D. 26:te till Yxe.

»Och därmed var visan all!» — Å, hå! Ja — ja!

Utgifter
i
Köpenhamn
1842,
Augusti—September.

En grå sidenklädning	30	Rd.	—	Sk.
En svart — långschal	14	—	—	—
Ett — — förkläde	4	—	24	—
En — — florshufva	5	—	—	—
En linongs-krage	2	—	32	—
— dito ett par manchetter	—	—	24	—
Spetsar	2	—	24	—
Näsdukar — tvenne	2	—	—	—
Svarta silkeswantar	1	—	24	—
Danska skinnhandskar	—	—	24	—
Papper	—	—	16	—
En mindre krage	1	—	16	—
En dylik af linong	1	—	—	—
Silkes-snodder	1	—	—	—
Tyllrimsor	1	—	—	—
En mössa	1	—	—	—
Musikalier	3	—	24	—
Qvittenkärnor	—	—	16	—
En pomadburk	—	—	16	—
En guldfingerborg	8	—	—	—
Tvenne vaudeviller af Heiberg	1	—	—	—
Hvad jag ej så noga kan göra reda för	8	—	—	—
Summa	90	Rd.	Rglds.	

Små
Skänker
till
Åtskilliga personer.

Lotten [Wennberg] en slöja	2	Rd.	24	Sk.
Hilda [Wennberg] en minnesbok och ett par handskar	2	—	8	—
Mathilda och Agnes [Heijkenskjöld] schaletter....... ..	2	—	—	—
Wilhelmina [Wedberg] en bayadère........................	1	—	—	—
Clementine [Wedberg] ett skriftyg	1	—	8	—
Therèse F[ries] ett album	1	—	24	—
Constance Y[tterberg] dito	1	—	24	—
Augusta L[undquist] en krage	2	—	—	—
Désirée Servais dito	1	—	24	—
Emma W[ågstrand] del i en krage och ett danskt nålbref	—	—	36	—
Mathilda E[kmarck] en krage	1	—	16	—
Gamla Fia en half halsduk	—	—	30	—
Christine dito dito	—	—	30	—
Jungfru Gustafva en krage	1	—	16	—
Gumman i framtiden	1	—	—	—
Emma en krage	1	—	16	—
Mamma dito	1	—	—	—
P. L. en plånbok	10	—	—	—
Jolin en dito och en resväska	12	—	24	—
V[iktor] D[ahlgren] ett Cigarrfodral	4	—	24	—
Leonard [Wennberg] en resväska...........................	3	—	—	—
En skrifbok och noter åt pilten Gustaf [Forsell]......	1	—	—	—
samt åt Casperus [Wedberg] en bilboquet	—	—	32	—
Larçon att roa sig med......................................	—	—	24	—
Löjtnant Rosenmüller danska Romanzer	2	—	24	—
Inspektoren [Palmgren] Heibergs dikter.................	2	—	24	—
Summa	60	Rd.	Rglds.	

Så mycket penningar har jag aldrig förr haft i min hand, och aldrig förr har jag någonsin gjort af med så mycket inom så kort tid.

Den summa, som sålunda kommit och gått, utgör *in alles* 150 Rd. Rglds.

Betänk blott:

150 Rd. Rglds!!!!

Må jag aldrig mer komma att använda så mycket till öfverflödiga behofs och dåraktiga önskningars uppfyllande!

Anmärkningar.

Sid. 9. Mottot är hämtadt ur J. L. Heibergs vaudevillemonolog Emilies Hjertebanken.

Dagboksförfattarinnan skrifver först augusti och tillägger i en not: Hvilket dåligt tecken att af tankspriddhet skrifva fel — redan första raden!

Underlöjtnant Carl Wennberg åtog sig att köra resvagnen, emedan Yxes kusk var insjuknad i nervfeber.

Sid. 13. Herr Carl Löwenhielms mor var syster till brukspatron Gustaf af Geijerstam på Frösvidal; hans far var prosten Severin Löwenhielm, Erik Gustaf Geijers ungdomsvän.

Sid. 14. Prostinnan Lina Gumælius, f. Geijer = fosterdotter till fru Henrica Staaf och hennes man i första giftet, öfverdirektören Fr. R. Geijer.

Sid. 15. Prostgården = Viby prästgård.
Prosten Gumælius hade fyllt 53 år den 5 maj 1842.

Sid. 16. Marie-Louises mormor, lagmanskan, änkefru Ulrika Charlotta Geijer antog som ogift namnet Zidén efter sin mors andra man, kornetten vid Lifgardet till häst Henrik Zidén. Efter moderns död gifte denne om sig med Hedvig Charlotta Berg, den här omnämnda fru Zidén.

Fru Henrica Staaf var dotter till fru Hedvig Charlotta Zidén.

Sid. 19. Öfverste af Forsell var född på Sköttorp i Hjärpås socken, Skaraborgs län.

Sid. 20. Stärkta förkläden hörde till sorgdräkten. Öfverstinnan af Forsells far, lagman Salomon Eberhard Geijer, dog den 23 juni 1842.

Sid. 21. Fröken Silfverschiölds hem = Råbäck.
Den dumma sjukdomen = nervfeber.

Sid. *22.* Genom förbiseende af utg. har följande randanteckning icke blifvit införd i texten: "Denna dag foro vi igenom det lilla täcka Lidköping, hvarest Pappas Mamma, min mormor — nej, farmor, bott och slutat sina dagar."

Morfar = lagman Salomon Eberhard Geijer.

Sid. *23.* Marie-Louises syster Emma blef 1845 gift på Yxe med dåvarande underlöjtnanten vid Ingenjörkåren Gerhard von Hofsten.

Gumman = Magdalena Charlotta von Hofsten, f. Ramsay.

Gubben = häradshöfding Johan Henrik von Hofsten.

Sid. *24.* Fröken Dina Wästfelt var fosterdotter till häradshöfding von Hofsten på Svaneberg och hans maka.

Lindroth är säkerligen felskrifning för Linroth. Kapten C. J. G. Linroth var bror till Marie-Louise v. Hofstens och Dina Wästfelts guvernant, fröken Betty Linroth.

Gustaf Geijer, son till bergsrådet Jakob Gustaf Geijer, ägde sedan 1838 Hasslösa i Hasslösa socken, hvarest en gård Skräddaregården är belägen.

Sid. *26.* Blå porten vid Djurgårdsbrunnsviken var på den tiden Stockholms förnämsta utvärdshus.

Sid. *27.* Äfven Carl af Forsell hette före 1817, då han adlades, endast Forsell.

Sid. *28.* Morbror Lars Erik = handlanden i Nora, brukspatron L. E. Wedberg, g. m. Marie-Louises moster, Lovisa Wilhelmina (Mimmi) Geijer, i hennes andra gifte.

Enligt meddelande från säkraste håll kan ingen med namnet Rudenschöld här afses. Möjligen föreligger en förväxling med namnet Rutenskiöld.

Moster Euphrosyne = kommerserådinnan Wennberg, f. Geijer, syster till öfverstinnan af Forsell.

Sid. *30.* Löjtnant Jungmarker var gift med Marie Forsell, dotter af Marie-Louises faster, fru Hedda Forsell i hennes första gifte.

Josefine = dotter af fru Hedda Forsell i hennes andra gifte.

Sid. *31.* Larçon = öfverste af Forsells betjäntgosse.

Betty Bennet, f. Forsell = dotter af fru Hedda Forsell i första giftet.

Tant Louise Forsell = öfverstelöjtnant Jacob (Jacques) Forsells änka.

Sid. 33. Louise = dotter af Marie-Louises faster, fru Louise Forsell.

Carolus = underlöjtnant Carl Wennberg, Marie-Louises kusin.

Löjtnant Löwegren gaf redan vid 14 år sin första konsert. Under 1840-talet deltog han mycket i umgängeslifvet i Stockholm.

Sid. 34. Sångaren Julius Günther debuterade på K. Teatern i Fra Diavolos roll 1838.

Sid. 35. Tant Louise Forsell, jfr sid. 31.

Rubensons = en restaurant i Göteborg.

Sid. 36. Concert à la Musard = promenadkonsert uppkallad efter franska musikern Philippe Musard.

Farbror Jacques = öfverstelöjtnant Jacob Forsell. Han uppförde karantänsbyggnaderna på Känsö samt utnämndes år 1820 till karantänschef därstädes.

Öfverste af Forsell företog år 1834 på egen bekostnad en resa till England för att studera de engelska småbarnsskolorna. I England angreps han af koleran och var nära döden.

Sid. 37. Enligt Hillska skolans å Barnängen katalog inskrefs Carl Johan Hallström som lärjunge därstädes 1830 och utgick 1840. I denna skola anordnades om vintrarna baler.

Jungmarker, Josefine, jfr anm. till sid. 30. Louise, jfr sid. 31. Bennet, jfr. sid. 31.

Sid. 39. Versraden "Framåt! — så är hans ödes bud", förekommer i E. G. Geijers dikt På nyårsdagen 1838.

Sid. 40. Langes, jfr sid. 23.

Sid. 41. Öfverstinnan af Forsell var första gången gift med hofkanslisekreteraren Johan Daniel Psilander.

Sid. 42. Fru Amélie = fru Amélie Virgin, f. Tornérhjelm. Hennes man = landshöfding Claës Ludvig Virgin.

Gamla Fia = kokerska hos öfverste af Forsell.

Sid. 45. Fru Grefvinnan = grefvinnan Hedvig Charlotta Jacquette Hamilton, f. Piper.

Sid. 46. Rosendal = det kungliga lustslottet invid Stockholm.

Sid. 47. 6 pund 1 mark = omkring 51 1/2 kilo.

Sid. 48. Såsom chef för landtmäteriet hade öfverste af Forsell sin bostad i landtmäterikontoret vid Västra Trädgårdsgatan i Stockholm. Han innehade en stor våning jämte rum på vinden.

Sid. 50. F. d. öfversten Carl Emanuel von Geijer, bror till Marie-Louises morfar, var ståthållare på Herrevadskloster. Se släkttaflan.

Sid. 51. Enligt Wrangels och Bergströms Ättartaflor föddes Salomon Gottschalk von Geijer den 8 maj 1821, blef kadett vid Karlberg den 8 december 1834 och utexaminerades den 31 maj 1838.

Munkfors = ett af Uddeholmsverken, beläget i Ransäters socken.

Engel = Engel Follin.

Sid. 53. Biblioteket och lärosalarna voro inrymda i det gamla universitetshuset vid Lundagård.

Sid. 55. Mathilda = Mathilda Ståhle.

Margrete Pettersson = Margrete Holmqvist, f. Pettersson, dotter af kyrkoherden, sedermera pastor primarius Abraham Zacharias Pettersson.

Mathilda Ståhles aflidna syster = Ida Flensburg, f. Ståhle.

Major von Ysedoms egendom, Rönneholm, är nu inköpt af Malmö stad. Fabriksidkare F. H. Kockums vackra villa, Holmen, finnes ej mer; Malmö stad går fram där.

Sid. 56. Pastor Hultman har grundlagt Malmö nuvarande museum.

Sid. 57. I Svenska Landtmätare af V. Ekstrand uppgifves, att öfverste af Forsell i Köpenhamn år 1842 sökte läkare för en elakartad fistel.

Marie-Louise Forsell öfversatte på sin fars uppmaning den år 1839 utgifna berättelsen, The Governess af Lady Blessington. Denna öfversättning utkom i Nytt Läse-Bibliothek och trycktes 1842 hos L. J. Hjerta, Stockholm.

Sid. 58. Landshöfdingen = grefve Fredrik Salomon Posse.

Sid. 59. Marie-Louise hade fyllt 19 år den 3 maj 1842.

Öfverstinnan af Forsell var född i Stockholm den 2 augusti 1799 och blef gift därstädes den 20 december 1815 med hofkanslisekreteraren Johan Daniel Psilander, hvilken afled den 1 september 1816. Hon synes alltså hafva fyllt 17 år vid sin förste mans död.

Sid. 64. Adelgunde Emilie Herbst hade år 1841 utfört ”En staaende Hest, 12 Kvarter høj”. Thorvaldsen föreslog henne år 1843 till medlem af konstakademien, men emedan akademiens statuter ej tilläto en kvinna vara ordinarie medlem, blef hon utnämnd till hedersledamot.

Sid. 67. Engelska ministern = Sir Henry Watkin Williams Wynn.

Sid. 70. Den närvarande kungen = Christian VIII.

Sid. 71. Mellan monsieur George Owen och fröken Marie Duntzfelt eklaterades aldrig förlofning.

Sid. 72. Denna affisch har ej kunnat återfinnas.

Sid. 75. Lagman S. E. Geijers död den 23 juni 1842 förorsakades af nervfeber, hvilken sjukdom spred sig till andra medlemmar af familjen.

Theodor = Theodor Heijkenskjöld, Marie-Louises kusin.

Sid. 76. Komedien Kapten Puff eller Storprataren spelades 1839 på sällskapsspektakel i Nora; Marie-Louise Forsell var en af de uppträdande.

L. E. Wedberg, se anm. till sid. 28. Hans ”Ungdom” = lagman S. E. Geijers barnbarn. Se släkttaflan.

Sid. 78. Den aflidne konungen = Fredrik VI.

Sid. 80. Farbror Fries = Major Johan Nils August Fries, g. m. öfverste af Forsells syster Anna.

Fröken Mathilde Elisabeth Örsted, den yngsta dottern till professor Örsted, var vid detta tillfälle 17 år gammal. Hon har af trycket utgifvit: Breve fra og til Hans Christian Ørsted.

Sid. 82. En fru Lektorska, antagligen = fru Karen Scharling, f. Örsted.

Öfverste af Forsell var liksom etatsråden Bang och Rawert, professorerna Forchhammer, Jacobson, Molbech och Örsted samt lektor Scharling ledamot af det Skandinaviska Naturforskare-Sällskapet, hvars 3:dje möte ägde rum i Stockholm den 13—19 juli 1842. Möjligen var öfverste af Forsell bland dem af hufvudstadens invånare, som ”hade erbjudit sig att kostnadsfritt logera främmande Ledamöter af Sällskapet”.

Sid. 83. Änkedrottningen = Maria Sophia Fredrica af Hessen, änka efter konung Fredrik VI.

Sid. 84. Enakts-skådespelet "Fristelsen eller Onde tanker komme men maa ej huses" af danske författaren Henrik Hertz har, så vidt kändt är, icke öfversatts till svenska.

Sid. 85. Grått siden, jfr Utgifter i Köpenhamn, sid. 169.

Sid. 86. Professor Jacobson dog i tyfus följande år; de ofvannämnda professorerna David och Örsted höllo tal vid hans begrafning.

Richard Cleasby var sedan 1839 bosatt i Köpenhamn för att studera isländska språket. Lexikonet var ofullbordadt vid hans död, som inträffade 1847, men utkom kompletteradt och utvidgadt år 1869.

Sid. 87. Barnbarnen = lagman S. E. Geijers barnbarn, se släkttaflan.

Augusta = Augusta Lundquist; hon vistades som hjälpreda hos öfverste af Forsell i Stockholm och medföljde hans familj till Yxe.

Sid. 92. Mathilda Ståhles fästman = handlanden i Malmö, August Flensburg.

Sid. 94. Pastor Hultman dog ogift.

Förste-landtmätaren Ludvig Falkman blef öfverste af Forsells efterträdare som öfverdirektör för landtmäteriet.

Sid. 95. Fru Forssberg, jfr sid. 59.

Herrarna Psilander = söner till prosten N. Chr. Psilander i Ystad, bror till öfverstinnan af Forsells man i första giftet.

Fru Forssbergs dotter och underlöjtnant Janne Psilander voro kusiner; äktenskap mellan kusiner var då förbjudet.

Sid. 98. Öfverstinnan af Forsells förste man, hofkanslisekreteraren Johan Daniel Psilander, dog af lungsot den 1 sept. 1816 i sitt fädernehem, Bunkeflo prästgård i Malmöhus län.

Sid. 99. Frans Moor i Schillers skådespel Röfvarbandet var en af N. W. Almlöfs glansroller.

Kapten Anders Lindeberg hade den 21 mars 1842 börjat uppföra en teaterbyggnad vid Lilla Trädgårdsgatan i Stockholm. Den kallades först Nya Teatern, sedermera Mindre Teatern, och erhöll slutligen namnet Dramatiska Teatern.

Sid. 100. Löjtnant Psilander angreps af koleran sommaren 1850 under sina ifriga bemödanden att bistå de sjuka. Han tillfrisknade aldrig riktigt och dog ogift 1851.

Sid. 101. Kronofogden Nils Eskilsson och fru Clementine Eskilsson, f. Psilander, hafva öfverlämnat ansenliga donationer till Ystads samhälle.

Bland systrarna Psilander fanns ingen med namnet Amélie, men däremot en benämnd Hildegard Maria, f. 1832. En Eleonora Amalia Psilander (1833—1853) var brorsdotter till prosten Psilander.

Kommendanten i Ystad = öfverstelöjtnanten i armén, Sigge Wilhelm Pantzerhielm.

Sid. 105. Stamfrun, sorgespel i 5 akter af Grillparzer, uppfördes i Stockholm på teatern i operahuset 1835—1838.

Heiberg torde vara felskrifning. Förmodligen afses Studentputsen eller Vildbrådstjufvarne, komedi med sång i 1 akt af Brazier, Merle och Rondeau. Denna komedi spelades på Djurgårdsteatern 1836—1837.

Sid. 107. Marie-Louises far vistades vid Karlbergs krigsskola 1796—1800.

Enligt Anreps Ättartaflor blef grefve Ehrensvärd kadett vid Karlberg år 1803.

De sammanbragta barnen = grefven och grefvinnan Ehrensvärds barn i föregående giften. Grefven hade förut varit gift med Henrietta Virginia Sophia Catharina Adlercreutz (1796—1834); grefvinnan var första gången gift med presidenten, frih. Claës Arvid Kurck (1769—1834).

Sid. 108. Guvernanten = Johanna Kulin.

"Doktor" Fintelman hade blifvit inkallad från Tyskland af excellensen, grefve Trolle-Wachtmeister för att sköta skogarna på dennes fideikommiss.

Fröken Kristina Fredrika Morman var kusin till grefvinnan Hallenborgs man, kammarherre C. J. Hallenborg, och tillbragte större delen af sitt lif i hans familj.

Elof Gustaf Edelfelt var på sin tid ett af Skånes största originaler. Då han som ung nyutnämnd fänrik låg i en bondby för att sköta kompaniets expedition, aflade han en eftermiddagsvisit hos godsägaren i orten, den ofvannämnde kammarherre Hallenborg på Rydsgård, hvilken bad honom flytta upp till herrgården. Denna visit blef för lifvet; med få afbrott stannade han i öfver 60 år i familjen.

Carlos Natividad Adlercreutz var född i staden Mompox i Kolumbia; han var son till generalkonsuln, grefve Fredrik Tomas Adlercreutz och Donna Maria Josefa Diaz Granadas.

Sid. 109. Enligt Wrangels och Bergströms Ättartaflor föddes fröken Clara Henrietta Margareta Dorotea Ehrensvärd den 4 mars 1822.

Sid. 113. Kommendanten = Axel Gustaf von Arbin.

Sid. 114. Borgmästaren = Carl Johan Ek.

Sid. 116. Enligt Svensk Släktkalender 1887 föddes öfverstelöjtnant Thestrups första fru, f. Cedergren, år 1811 och dog 1842.

Med Edvard afses antagligen Edvard Forssell eller Edvard Heijkenskjöld, Marie-Louises kusiner.

Sid. 119. Désirée Servais var guvernant för lagman Geijers barnbarn.

Med anledning af öfverste af Forsells studieresa till England bildades ett Sällskap i hufvudstaden för inrättandet af småbarnsskolor. Detta sällskaps första småbarnsskola öppnades år 1836.

Sid. 122. Orden "Fosterländska toners Ljufva harmoni" förekomma i operetten Alphyddan.

En skald = J. H. Kellgren ("Dumboms lefverne").

Sid. 124. Konungen = Carl XIV Johan.

Sid. 125. Växjö hemsöktes 1838 af en eldsvåda.

Sid. 126. "Sofver man roligt, och vaknar man säll," är sista raden i F. M. Franzéns sång: "Sörj ej den gryende dagen förut".

Sid. 127. Det dåvarande rådhuset finns ej kvar; det brann vid den stora eldsvådan i oktober 1843. "Assemblée-Direktionen" gaf därstädes baler med inträdesbiljetter à 32 sk. b:co stycket.

Sid. 128. Kampens anläggare = häradshöfdingen i Konga, tit. lagmannen Johan Rogberg, adlad Bergencreutz.

Sid. 129. Biblioteket = den gamla gymnasiebyggnaden.

Sid. 130. Biskop Tegnérs mormor var Anna Lisa Seidelius, f. Forsell. Hans mormors mor var Sara Maria Forsell, f. Geijer, kusin till öfverstinnan af Forsells farfar samt till häfdatecknaren Erik Gustaf Geijers farfar.

Sid. 132. Axiana Eugenia Lovisa Lind af Hageby var född den 1 december 1834.

Sid. 133. Disas man, löjtnant J. P. Kuhlberg, dog på Växjö biskopsgård den 1 januari 1835.

I Wexjö-Bladet för den 22 juli 1842 finnes följande notis: Herr Biskopen m. m. Tegnér är återkommen, men skall tywärr wara swårt sjuk.

Sid. 137. Enligt Vrigstads kyrkobok inflyttade fabrikör C. A. Regnell från Hjelmseryd 1826, och afled år 1841.

Sid. 138. Å Vrigstads kyrkogård finnas grafvårdar öfver presidenten och kommendören, friherre C. H. Strömfelt och herr C. H. Rydbeck till Lundholmen. Den förre var generalmajor Carl Melcher Strömfelts farfar, den senare vice häradshöfding Johan Axel Rydbecks till Lundholmen far.

Sid. 139. Rosenmüller = underlöjtnant Samuel Georg Rosenmüller.

Enligt Hulthanders Biografiska anteckningar från Carlberg utexaminerades öfverste af Forsell från Karlberg den 30 aug. 1800; enligt samma källa antogs underlöjtnant Rosenmüllers far till kadett den 29 september samma år.

Samuel Georg Rosenmüller hade gjort sjöexpeditioner 1835, 1836 och 1837.

I Jönköpings län finnas två gårdar med namnet Skärsjö, den ena i Skepperstads den andra i Bälaryds socken.

Gästgifvare i Vrigstad 1842 = Samuel och Carl Johan Bolander.

Sid. 140. Major N. Chr. Neiglick blef 1838 öfverstelöjtnant i armén.

Lorentz Johan Adlerbjelke var kapten, ej major.

Sid. 142. Mina Carpelan hade varit guvernant för Marie-Louise Forsells kusiner, Mathilda och Agnes Heijkenskjöld i Nora. Hennes yngre syster Lotta hade varit kamrat med Marie-Louise och Emma Forsell i Mamsell Spångbergs flickpension i Stockholm.

Sid. 145. Össjö = Ödeshög.

Gästgifverskan i Össjö = fru Maria Elisabet Söderström, f. Petersson.

Sid. 146. Johan Jolin var lärare för fröken Louise Leijonhufvuds bror Gustaf; hos öfverste af Forsell var han som barn i huset.

I Sverige var ätten Freijtag adlig, ej friherrlig.

Denna lilla telning = Kristoffer Emil Freijtag (1794—1808). Den svenska ätten Freijtag utdog på manssidan år 1838 med dennes fader, majoren Johan Gustaf Freijtag.

J. L. Heibergs vaudeville "Nej" hade i Nora uppförts på sällskapsspektakel. Bland de uppträdande voro Marie-Louise Forsell och löjtnant Robert Montgomery, hvilken utförde Grenna-klockarens roll.

Sid. 147. Strofen är af A. F. Lindblad ("Skjutsgossen").

Sid. 150. F. d. konsuln Theodor Cr. van Aller lämnade hospitalet förbättrad den 1 jan. 1850.

Sid. 152. Bröderna Carl och Jacob Forsell upprättade en stor atlas öfver Göta kanal.

Calle Engströms uppfostran bekostades af öfverstinnan af Forsells svåger, kommerserådet J. O. Wennberg.

Fru Silveria Tisell var dotter till öfverste af Forsells syster Anna, g. m. major J. N. A. Fries.

Sid. 154. Emma = Marie-Louises syster.

Mathilda och Agnes = Mathilda och Agnes Heijkenskjöld, Marie-Louises kusiner.

Emma Wågstrand hade vistats i de senares hem i Nora och erhållit undervisning af deras guvernant.

Sid. 155. Kusinaget = lagman S. E. Geijers barnbarn.

Sid. 159. Till Bysta hör det underlydande Brefvens bruk.

Sid. 162. Din endaste lilla pilt = Jacob Gustaf Forsell, f. 1831.

Sid. 164. Det "insydda papperet" saknas numera i själfva dagboken, men är säkerligen identiskt med ett blad, som finnes bland Marie-Louises efterlämnade papper. Det innehåller korta anteckningar om resan Ystad—Yxe. Bland platser, som passerades, omnämnas äfven Sjöstorp, Tåkern, Karlshult, det vackra Husbyfjöl, där middag intogs, samt det granna Hättorp. Anteckningarna sluta med följande rader:

"Till Yxe kommo vi kl. $^1/_2$ 6. Borta är bra, men hemma bäst. I Örebro åto vi jämte en främmande hund middag. Till Säfstaholm,

Excellensen Trolle-Bonde, äfvensom till Gustafsvik, till Grefvinnan Adlersparre, blef uppskjutit, och dit få vi resa nästa [gång]. Hvad som är gömdt är icke glömdt."

Lindros hade varit kavaljerskusk hos konung Carl XIV Johan och brukade tala om den tid han körde för "Taubeskan", med hvilken benämning han antagligen afsåg grefvinnan Kristina Ulrika Taube, f. Lagerbring, hofmästarinna hos D. D. K. K. H. H. de furstliga barnen. De senaste åren af sitt lif bodde han på Yxe som pensionerad från hofförvaltningen.

Sid. 166. Augusta = Augusta Lundquist. Jfr sid. 87.

Salongen = Yxes salong.

Personregister.

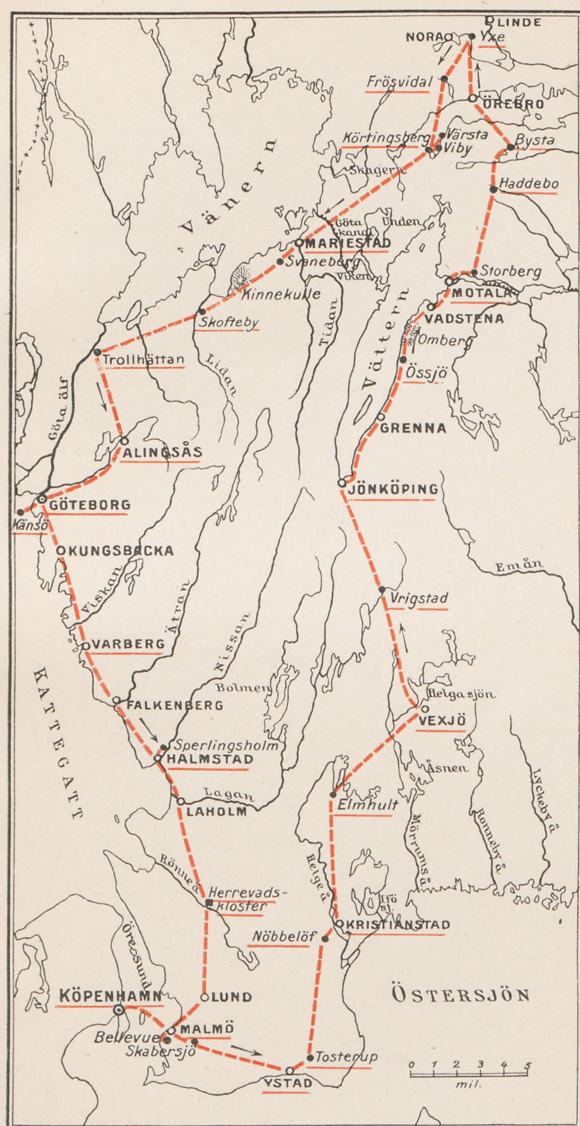
De kursiverade talen hänvisa till bokens sidor.

* För dessa deltagare i resan har utg. ansett hänvisning till särskilda sidor öfverflödig.

Ortregister.

Marie-Louise Forsells resa år 1842.

Röd linje under ortnamn utmärker nattkvarter eller längre uppehåll.

Marie-Louise Forsells fäderne- och mödernesläkt.

Fädernesläkt.

- ***Lars Forsselius*** 1653—1729, g. m. Christina Wallerius
  - Daniel *Forssell*, g. m. Anna Brita Lind
    - Fredrik Josef, g. m. Maria Dorothea De Bruce
      - Erik, g. m. Maria Ölmenström
        - Edvard
      - John, g. m. Hedda Sandberg
        - Josefine
        - Amélie
      - Josef, g. m. Hedda Wingenblixt i hennes 2. gifte
        - Clementine, g. m. Yllander
        - Carl
      - Carl, adlad *af Forsell*, g. m. Clementine Geijer i hennes 2. gifte
        - Marie-Louise
        - Emma
        - Gustaf
      - Jacob (Jacques), g. m. Louise Tholander
        - Louise
        - Washington
        - Carl August
      - Anna, g. m. Fries
        - Silveria, g. m. Tisell
        - Therèse
  - Carl *Forssell*, g. m. Catharina Colberg
    - Jonas, g. m Eva Maria Bredmark
      - Andreas, g. m. Hedda Wingenblixt i hennes 1. gifte
        - Marie, g. m. Jungmarker
          - Hedda
        - Carolina, g. m. Lindqvist
          - Carl
        - Betty, g. m. Bennet

Möderneslākt.

- ***Bengt Gustaf Geijer d. ä.*** 1682—1746, g. 2:o m. Lovisa Sofia Tranæa
  - Salomon Gottschalk, g. m. Magdalena Löfman
    - Bengt Reinhold, g. m. Katarina Ulrika Castorin
      - Fredrik Reinhold, g. m. Henrica Zidén i hennes 1. gifte (g. 2. m. Staaf)
        - Fosterdotter: Lina, g. m. Gumælius
      - Louise, g. m. Ulff
        - Henrica
    - Lovisa Regina, g. m. Linroth
      - Sara Maria, g. m. De la Grange
        - Axianne, g. m. Lind af Hageby
    - Salomon Eberhard, g. m. Ulrika Charlotta (Öhrström) Zidén
      - Euphrosyne, g. m. Wennberg
        - Lotten
        - Carl
        - Leonard
        - Axel
        - Hilda
      - Mimmi, g. 1. m. Heijkenskjöld, 2. m. Wedberg
        - 1. Theodor
        - 1. Edvard
        - 1. August
        - 1. Mathilda
        - 1. Agnes
        - 2. Wilhelmina
        - 2. Casper
        - 2. Clementine
      - Clementine, g. 1. m. Psilander, 2. m. af Forsell
        - 2. Marie-Louise
        - 2. Emma
        - 2. Gustaf
    - Jakob Gustaf, g. m. Betty Wästfelt
      - Betty
      - Amélie, g. m. Lange
      - Gustaf
      - Axel
      - Louise, g. m. Wästfelt
      - Hjalmar
    - Carl Emanuel, adlad *von Geijer*, g. m. Marie Follin
      - Marie, g. m. Lewenhaupt
      - Lolly
      - Gottschalk
  - Emanuel, adlad *af Geijerstam*, g. m. Sara Helena Piscator
    - Johan Henrik, g. m. Brita Maria Hedengren
      - Johan (Janne)
    - Carl Gustaf, g. m. Kristina von Hofsten
      - Anna Elisabet, g. m. Löwenhielm
        - Carl
      - Gustaf, g. m. Eva Selling
        - Anna Lovisa (Alis)
        - Stina
        - Emanuel
        - Gustaf

3: